

Willy Claess

Twee Gotische
Vensters.

*Waar dromen werkelijkheid worden,
En de realiteit verdwijnt.*

Wat is ruimte?

Wat is tijd?

Willy Plaeyns

Inhoud

PRELUDE	4
HOOFDSTUK 1. Een nieuw leven	6
HOOFDSTUK 2. Aanpakken maar	12
HOOFDSTUK 3. Terug in Vlaanderen.....	19
HOOFDSTUK 4. Tijdeloosheid.....	25
HOOFDSTUK 5. Perikelen te Brugge.....	32
HOOFDSTUK 6. In Gent.....	38
HOOFDSTUK 7 Het Waterrad in wording	46
HOOFDSTUK 8. Problemen rond Torhout	52
HOOFDSTUK 9 . Nele.	60
HOOFDSTUK 10. Nele redt een schip	63
HOOFDSTUK 11. Problemen te Sluis.	73
HOOFDSTUK 12. Toekomstvisie	78
HOOFDSTUK 13. Vreemd bezoek op het eiland	82
HOOFDSTUK 14. Liefdesproblemen.	87
HOOFDSTUK 15: Onder stoom!.....	90
HOOFDSTUK 16. Waar is de Halve Maan?	94
HOOFDSTUK 17. Door de storm.....	105
HOOFDSTUK 18. Toch een kerk.....	111
HOOFDSTUK 19. Een reddingsoperatie.....	114
HOOFDSTUK 20. Eindelijk verenigd.....	118
HOOFDSTUK 21. In het ziekenhuis.....	126
HOOFDSTUK 22. Terug thuis.	130
HOOFDSTUK 23. De toekomst van het verleden.....	132
NASPEL.	134

PRELUDE.

Uit de ruïne van zijn geest keek hij neer op de smeulende puinhoop van zijn lichaam. Wazige flarden van herinneringen speelden hem door de geest. Eerst was er een knal geweest, gevolgd door die allesverzengende hitte en de vlammen die hem om het hoofd sloegen. Daarna het gierend lawaai van zijn onbestuurbaar geworden vliegtuig dat naar beneden raasde.

-Charley Foxtrot 2 to base... fire alarm in engine. Mayday!!!
-Charley Foxtrot 1 to 2. We have visual contact. Your plane is in fire. Jump!!!

Vlammen raasden inderdaad aan weerszijden van de cockpit voorbij. Maar springen? Er lag een stad onder hem, en de impact van het vliegtuig zou moordend zijn. Power off en een glijvlucht proberen tot voorbij de stad? Onwaarschijnlijk moeilijk, maar het was te proberen!

En nu... hier in het gras... nu was er stilte. Vredige, kalme stilte. Zowel in zijn omgeving als in zijn geest. Hij voelde geen pijn, hoewel zijn lichaam een smeulende vulkaan leek. Alles leek hem trouwens onvoorstelbaar groot, en toch weer zo klein Alsof hij het allemaal waarnam van op grote hoogte. Zijn verschroeide onderbenen leken zich, onwaarschijnlijk klein, kilometers lager, onder hem te bevinden, aan de voet van de berg, die eens zijn lichaam was geweest. En hijzelf keek naar beneden vanuit ... twee gotische vensters!

Zijn ogen waren twee gotische vensters geworden, en bijna glimlachend vroeg hij zich af hoe hij er wel zou uitzien in de spiegel, met die antieke gotische vensters in de plaats van zijn oogkassen Gotische vensters ergens heel hoog in een toren in een heel verre wereld, die eens de zijne was.

-No way to jump above the city! I'll try a glide slope.

Een glijvlucht proberen? Makkelijker gezegd dan gedaan. De razende jetmotor had opgehouden met zijn gebrul, en alles wat hij nu hoorde was de gierende wind en de brullende vlammen die reeds de cockpit binnendrongen en aan zijn voeten begonnen te likken. Recht vooruit zag hij open veld. Misschien zou het lukken...

De vlammen kwamen hoger en streelden op lugubere wijze zijn gezicht. Zijn ogen verstarde... en daar waren ze, die gotische vensters! Star en stug, niet meer bij machte zijn oogleden te bewegen. Zijn gezicht voelde als een rol prikkeldraad.

De straaljager scheerde nu over het open veld. Te laag voor de schietstoel, maar er was geen alternatief. Dus toch maar de stoel activeren, en pssjt... bang! Weg was hij, zwevend door het ijle. Toen verdween zijn bewustzijn in een zalige roes naar een heel ver verleden.

En daar lag hij nu, nog vastgeklonken aan de schietstoel in het groene gras. Op een of andere manier leek het hem toe alsof hij het leven en de wereld steeds van uit die gotische vensters had waargenomen. Sterker nog: alsof het twee oude, vertrouwde vrienden waren, teruggekomen uit een ver verleden. Uit een tijd en een wereld die eens de zijne was. Uit 'another place in time'...

Een felle pijnscheut deed hem even ineenkrimpen, en cynisch koel probeerde hij een inventaris te maken van wat er nog restte en heel was aan zijn lichaam. Hoger dan zijn verschroeide benen kwam hij niet: die gotische vensters zaten in de weg en hij kon ze niet verder naar beneden plooiën. Toch voelde hij, in een hernieuwde pijnscheut, dat in zijn borst heel wat aan flarden moest liggen.

Wat hem eigenlijk nog het meest verwonderde was dat het hem allemaal niet zo erg interesseerde! Het was allemaal zo onwezenlijk ver weg... het had allemaal zo weinig met zijn eigen ik te maken. Wat hier lag was een lichaam. Of tenminste iets wat eens een lichaam geweest was. Het zijne? Misschien, maar het viel hem moeilijk dit te geloven. Ook vroeg zich niet af waar zijn vliegtuig was gebleven. Het was goed hier in het zachte gras te liggen, en uit die gotische vensters te staren.

Terwijl zijn bewustzijn hem langzaam in de steek liet, hoorde hij nog vaag het geluid van een sirene, en hoorde hij roepen "hierheen. . .hier ligt iemand te smeulen." Toen werd hem alles zwart voor de ogen.

-o-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 1. Een nieuw leven.

- Heer Halewijn! Hier is uw thee.. .word wakker!

Halewijn opende versuft de ogen en keek om zich heen. Maaïke, zijn dienstmeisje, stond lachend voor hem met een dienblad in de handen. Onmiddellijk werd hij klaar wakker en keek goedkeurend naar de havermoutkoekjes, die netjes naast zijn thee lagen.

Ook Maaïke zelf bekeek hij met welbehagen. Ze was een flinke meid geworden met haar gitzwarte kroeshaar en haar donkere latino-ogen. Klein en tenger van gestalte, maar toch... wàt een vrouw! Ze stamde dan ook af van een Spaanse soldaat, wat meer en meer voorkwam in het middeleeuwse Vlaanderen, dat al door zowat alle Europese volkeren onder de voet gelopen was.

- Dank je, Maaïke. Wat heb ik goed geslapen!

- Ik hoop maar dat je niet gedroomd hebt van heksen en tovenaars!

- Spreek deze woorden nooit meer uit, Maaïke! Je weet toch waarom we van de bewoonde wereld zijn gevlucht?

- Ik maakte maar een grapje hoor!

Inderdaad was Halewijn met een honderdtal families het middeleeuwse Vlaanderen ontvlucht, op zoek naar een plaats die nog leefbaar was op deze wereld. Als laatste telg van een adellijke familie had hij zijn vermogen gependeed aan het op stapel zetten van een voldoende comfortabel schip om een grote reis te ondernemen. De mensen die hij meenam waren allen mensen die vroeg of laat op de brandstapel zouden belanden. Hijzelf inbegrepen. Allen, en ook hij, hadden zich beziggehouden met zogenaamde 'hekserij', wat in werkelijkheid noch min noch meer was dan het zoeken naar nieuwe wegen voor de wetenschap. In de middeleeuwse wereld kon zoiets echter niet, waardoor veel en onvervangbaar briljant talent in de vlammen werd gesmoord en voor altijd verloren ging.

Precies dat talent wilde Halewijn bewaren voor de volgende generaties. Al heel gauw had hij ingezien dat hij, door de juiste families te kiezen, in staat zou zijn een samenleving op te bouwen die op een veel humanere en intelligentere leest zou zijn geschoeid.

Na vele maanden te hebben gevaren, veel landen en eilanden te hebben ontdekt die echter op een of andere manier minder geschikt leken, en dus enkel werden aangedaan om de voedsel- en watervoorraad aan te vullen, hadden ze uiteindelijk een vreemd land in zicht gekregen. Niets wees op menselijke bewoning, hoewel alle voorwaarden aanwezig waren. Na er enkele dagen hun kamp te hebben opgeslagen en in verschillende richtingen op onderzoek te zijn geweest, gingen ze terug aan boord om de kusten af te varen, te verkennen en zo nauwkeurig mogelijk in kaart te brengen met de hun beschikbare navigatie- instrumenten. Het bleek dat het ging om een groot eiland, ongeveer tweemaal zo groot als het Vlaanderen dat ze hadden verlaten. En zo hadden ze zich hier gevestigd.

Nadat Maaïke zich had teruggetrokken dronk Halewijn gretig enkele teugen van zijn thee en

proefde een van die heerlijke havermoutkoekjes die Maaïke zelf maakte. Hij was nu helemaal wakker van zijn middagdutje en stond op. Zoals steeds bij het eerste ontwaken liep hij naar de twee grote gotische vensters, die een fantastisch uitzicht boden over de vruchtbare vallei. Met welbehagen genoot hij van het heerlijke schouwspel dat zich aan zijn ogen ontvouwde. Een brede rivier slingerde zich gracieus doorheen de vallei, met aan weerszijden de akkers, die elk jaar weer een overvloed aan oogst gaven.

Ze werden bewerkt door de minder geestelijk begaafde leden van de gemeenschap, die in dit soort arbeid een dankbare dagvulling vonden. Maar soms ook kon je een geleerde op het land zien werken, gewoon om zich af te reageren en wat beweging te nemen. Trouwens, als de oogst rijp was werd elke vorm van geestelijke arbeid gestaakt en hielpen alle handen mee op het land. Zo was onderling overeengekomen, en het systeem functioneerde goed. De ‘vaste landbewerkers’ werden trouwens door niemand als minderwaardig beschouwd. Dat was een der eerste eisen die Halewijn had gesteld: geen werk is minderwaardig. Wat je ook doet, het gaat er niet om wàt je doet, maar dàt je het doet, en dat je het goed doet.

Terwijl hij over de vallei staaarde herinnerde hij zich brokstukken van een droom. Zelden had hij zo diep geslapen, en stuk voor stuk kwamen hem gedeelten van een wazige droom in zijn bewustzijn. Hij was ergens in een ver land.. .of was het in een ander tijdperk? Hij kon het zich niet herinneren, maar in elk geval bevond hij zich in een gemeenschap die veel verstandiger was dan in de middeleeuwen het geval was. Grote uitvindingen hadden het gehele wereldbeeld veranderd. De kerk verzette zich niet langer tegen zogenaamde “duivelse wetenschappen”, en iedereen die voldoende intellectuele aanleg had kon studeren, en gelijk welke wetenschap beoefenen.

Het resultaat van dit alles liet zich dan ook aanschouwen: handenarbeid werd bijna niet meer verricht; machines namen het handwerk over, en hij meende zich zelfs te herinneren dat machines in ontwikkeling waren die ook het geesteswerk voor een groot deel overnamen. En toch.. .toch waren de mensen in die samenleving niet echt gelukkig. Er dreven schaduwen boven die welvaartstaat: De vroegere slavernij had plaats geruimd voor grenzeloze verveling! De mensen waren met niets meer tevreden. Wilden steeds meer. Ook liet hun gezondheid veel te wensen over: de natuur werd verkracht; vitale voedingsstoffen werden aan de grondstoffen van het voedsel onttrokken, omdat het op die manier beter smaakte! Zelfs gifstoffen werden toegevoegd omdat het dan weer beter bewaarde!

Grote fabrieken spuwden vuile rook in de atmosfeer, wat de mensen in de omgeving dan weer ziek maakte. Overall verrezen grote ziekenhuizen, waar een vergevorderde vorm van geneeskunde bijna alle ziekten terug ongedaan kon maken, maar toch, dit alles ging ten koste van veel lijden: de mensen zouden veel liever niet ziek geworden zijn dan een wekenlang verblijf in het ziekenhuis met alle onaangenaamheden vandien te moeten ondergaan.

Maar nog erger dan dit alles waren de mensen zelf: de luiheid had grondig om zich heen gegrepen, wat met zich meebracht dat ouders zelfs te lui waren geworden om hun kinderen degelijk op te voeden. De zware en moeilijke plicht van opvoeden werd vervangen door verwennen. Zeg ja op alles wat je kind vraagt, en je bent van alle gezeur af. Maar o wee, dan werden die kinderen volwassen, totaal niet klaar om in de maatschappij te stappen, nooit hadden ze een ‘neen’ voor antwoord gekregen, en dus aanvaardden ze dat ook niet meer.

Het gevolg laat zich raden: op geen enkele werkplek konden deze verwende nesten zich

handhaven, en bleven dan ook maar onder moeders vleugels hangen... tot ook dat hen teveel werd en ze in haveloze groepjes de straten onveilig maakten en voor het grootste gedeelte van roof en diefstal leefden. Gelukkig waren er dan toch weer de enkelingen die wèl streng en degelijk werden opgevoed, en het dan ook maakten in de maatschappij en er voor zorgden dat die maatschappij ook bleef draaien, ondanks alle negatieve invloeden.

Hij zuchtte. Blijkbaar was het dan toch niet zo gemakkelijk als hij zich voorstelde om een ideale samenleving op punt te stellen. Was zijn droom een eerste waarschuwing geweest? Toch mochten tot op heden de resultaten van zijn werk gedurende de drie jaar dat ze zich op hun eiland bevonden, gezien worden.

Zijn woonkamer, met de twee gotische vensters, bevond zich in een der lagere verdiepingen van een toren, terwijl die toren weer deel uitmaakte van een complex dat veel leek op een klooster. Veel ervan was nog in aanbouw, want op drie jaar tijd kun je tenslotte niet alles doen. Toch waren veel vertrekken en zalen al volledig klaar.

Het gehele complex had een wetenschappelijk doel. Er waren zalen voor wetenschappelijke opzoekingen, werkplaatsen voor experimenten op allerlei gebied. Kamers voor filosofen, die hun gedachten op perkament neerschreven en aldus veilig stelden voor de komende generaties.

In veel opzichten leek het wel wat op de structuur van een middeleeuws klooster, hoewel de grondgedachte helemaal anders was.

Veel was al gedaan, maar veel moest nog gedaan worden. De gemeenschap was nog klein. Er waren weinig geoefende arbeidskrachten om huizen en andere bouwwerken op te zetten. De toren waarin hij zich bevond was trouwens het enige stenen bouwsel. De rest van het complex werd, voorlopig althans, opgetrokken in hout. Het beschaamde hem een beetje dat hij de families wat aan hun lot had moeten overlaten voor wat betreft hun persoonlijke huisvesting. Toch hadden de meesten het er niet zo slecht van af gebracht: er was immers voldoende hout beschikbaar in de omgeving en in vergelijking met de plaats waar ze vandaan kwamen konden ze zich hier eigenlijk erg luxueus vestigen, mits de nodige krachtinspanning op te brengen om een huisje te bouwen.

Toch zou het erg praktisch zijn als hij de beschikking had over de machines die hij in zijn droom had gezien. Hij zou zijn volk in veel minder tijd erg comfortabel kunnen huisvesten. Op dat moment kwam Maaïke terug binnen om het dienblad terug te halen.

- Aan het dromen, heer Halewijn?
- Nou, ik voelde me juist een beetje beschaamd!
- Beschaamd, heer Halewijn? Waarom?
- Wel, Maaïke, waar woon jij?
- Naar dat weet u toch, heer Halewijn. . .bij mijn ouders in het dorp!
- En waar woon ik?
- Nou, waar zou u ook wonen? Hier in de toren natuurlijk!
- Juist. Precies. En vind je dit eerlijk?
- Eerlijk? Waarom zou dat niet eerlijk zijn?
- Waarom wonen je ouders niet hier en ik in een houten huis?
- Maar nu houdt u me toch wel een beetje voor de gek, geloof ik. Stel je voor...
- Een der eerste beginselen van onze nieuwe samenleving is dat iedereen gelijk moet zijn, wat

hij ook doet, onderbrak hij haar.

- Dus hebben je ouders net zoveel recht hier te wonen als ik.

- Goed, antwoordde ze schalks, zal ik dan maar meteen gaan zeggen dat ze zich gereed houden om te verhuizen en zal ik ondertussen maar uw spullen verzamelen om naar ons huisje te brengen?

- Komaan, heer Halewijn, vervolgde ze, dat meent u toch niet? U hebt al zoveel gedaan voor ons allen. Meer vragen we toch niet? Ik vind het niet meer dan normaal dat u in een stenen huis woont!

- En toch maakt het me droef. Had ik maar meer arbeidskrachten, dan liet ik onmiddellijk overal stenen huizen bouwen. Maar zoals we er nu voorstaan hebben we jammer genoeg belangrijker wetenschappelijk werk te doen!

- Natuurlijk! Wij vragen toch niet meer? Ik woon heel graag in ons gezellig houten huisje, en ik weet niet eens of ik wel zou willen verhuizen naar een stenen huis!

- Onder ons gezegd, ik heb een vreemde droom gehad vanmiddag. Ik droomde van een wereld waar bijna geen handenarbeid meer bestond. Alles werd gedaan door allerlei vreemde machines, ontwikkeld door heel verstandige mensen. Ik denk er sterk over na om hier ook een ploeg aan het werk te zetten om zoiets te maken.

- Zoiets maken? Maar hoe dan? Houdt u uw dromen soms voor werkelijkheid?

- Natuurlijk niet. Maar deze droom leek me eerder een voorspelling dan een fantasie. En ik ben er wel van overtuigd dat de menselijke geest veel meer kan dan we tot nog toe gepresteerd hebben. Daarom juist ben ik de bewoonde wereld ontvlucht! In een samenleving zoals we die kenden kon niets tot ontwikkeling komen.

- Dat wel, maar echt dingen maken die het werk helemaal overnemen.. dat zie ik toch niet zo zitten!

- O, jawel, we staan er trouwens dichterbij dan je kunt denken!

- Nu maakt u me nieuwsgierig!!!

- Je weet dat mijn vader op de brandstapel gestorven is, nietwaar?

- Ja natuurlijk! Dat weet toch iedereen! En zo'n goeie, verstandige man. God hebbe zijn ziel.

- Maar weet je ook waarom hij werd verbrand?

- Nee... of toch: voor hetzelfde waarvoor alle verstandige lieden werden verbrand zeker? Hekserij noemden ze dat. Bah!

- Dat was inderdaad de aanklacht. De werkelijkheid was dat hij op het punt stond een koets te maken die zichzelf zou voortbewegen, zonder paard. Hij had een klein model gemaakt. Het reed zeer gebrekkig, maar het resultaat was toch hoopgevend.

- Werkelijk?

- Ja. En wat meer is... ik heb de plannen kunnen redden van de brandstapel!

- Wat een geluk! En hebt u ze naar hier meegebracht?

- Ja. En ik ben er zeker van dat er heel wat mee te doen valt. En vooral na die droom van vanmiddag ben ik ervan overtuigd dat het mogelijk is.

- Raar... als uw vader dit inderdaad uitvond, dan begrijp ik niet waarom de overheid hem niet steunde in plaats van hem te veroordelen! Iedereen had toch voordeel kunnen halen van die uitvinding?

- Daar zit het hem juist! Stel je voor dat machtige apparaten het werk doen dat nu door mensen moet worden verricht... niemand zou nog hard moeten werken!

- Nou, en wat dan nog?

- Begrijp je het echt nog niet? Vroeg hij geduldig.

- Nee, helemaal niet! Stel je voor dat we allemaal de hele dag zouden kunnen zingen en dansen! Beter kan toch niet?

- Raar meisje, waardoor denk je dat de adel en de geestelijkheid, die in Vlaanderen een kleine

minderheid van de bevolking vormen, het kunnen klaarspelen de massa in bedwang te houden?

- Omdat het de mensen om het even is wie baas speelt, veronderstel ik?

- Dat geloof ik niet! Het is de mensen níét om het even, en in de grond zijn ze ook helemaal niet dom!

- Wat is het dan wél?

- De adel vreest de meerderheid, die het gepeupel vormt. Juist door de mensen zo hard te laten werken dat ze ten eerste geen tijd hebben om te denken, ten tweede geen tijd om zich te verenigen, en ten derde geen kracht meer overhebben om waar ook tegen op te komen, kan het volk onder de duim worden gehouden!

- Hemel! Zover had ik nog niet gedacht! Dus zouden eigenlijk alle heksen en tovenaars die verbrand werden...

- Ho ho, niet té hard van stapel lopen! Allemaal uitvinders waren het niet. Maar allen hadden ze iéts gemeen met mijn vader: ze hadden nagedacht.. ze hadden geneeskrachtige kruiden ontdekt... of ze stonden op het punt een nieuwe en betere levensfilosofie te gaan verkondigen. En dat moest kost wat kost uitgeroeid worden. Anders zou de adel binnen de kortste keren door de knieën hebben moeten gaan.

- En de kerk? Welke rol speelde die er in? Als ik het goed voorheb is de inquisitie toch vooral door de kerk ingesteld?

- Ach.. .kijk. . .ik wil de kerk eigenlijk niet afbreken, Tenminste niet het geloof waar ze voor staat... maar de mensen die het voor het ogenblik verkondigen en uitdragen lijken wel waanzinnig te zijn geworden: ze volgen zélf geen der regels die ze verkondigen! Of ze geloven zo sterk in hun onfeilbaarheid dat er van een ware geloofswaanzin kan worden gesproken!

-Waanzin?

- Ja! in de letterlijkste betekenis van het woord! En dat is juist zo jammer: de meesten van hen, zelfs de hardnekkigste inquisiteurs die dagelijks mensen folteren en het vuur injagen, zijn er heel dikwijls van overtuigd een goed werk te doen. Zo verblind zijn ze in hun eigen geloof.

- En daardoor...

- Ja, daardoor kan de wetenschap niet doorbreken zoals het hoort!

- En daardoor blijft men in Vlaanderen reeds honderden jaren ter plaatse trappelen?

- Niet alleen in Vlaanderen. Ook in andere landen van Europa, en zelfs buiten Europa!

- Is men daar ook christelijk?

- Christelijk niet altijd, maar dan is daar weer een ander geloof, dat door die volkeren even fanatiek wordt beleden!

- Zoals de heidenen, waartegen de kruistochten werden georganiseerd?

- Onder andere. En wat die kruistochten betreft..., dat was weer zo'n handigheidje van de overheid. Altijd vindt men wel iets uit om het volk kalm te houden!

- Wat scheelde dan aan de kruistochten? Toen werden de mensen toch niet verbrand of gefolterd?

- Neen, maar ze werden wél opgejut: opgejut om mee te gaan, hun dood tegemoet!

- Hun dood?

- Voor het grootste gedeelte onder hen toch!

- Maar strijd is nu eenmaal strijd! Dat kon men toch niet op voorhand weten?

- Zolang het doden beperkt bleef tot de strijd zelf, neen!

- Maar wat was er dan nog meer dat ze kon doden? Vroeg ze leergierig.

- Hoe stel jij je een schare van vele tienduizenden mannen voor, te voet voortschrijdend naar het Heilig land?

- Een vermoeiende tocht zal het wel geweest zijn, dàt wel!

- Ja, maar..., hoe zou je heel dat leger onderweg moeten voeden?
- Daar zal wel voor gezorgd zijn, denk ik?
- Vergeet het maar! Een van mijn voorouders maakte er deel van uit. Hij was van adel, en had dus kans gehad te leren schrijven. Toen hij terugkwam heeft hij alles op papier gezet. Het was afgrijselijk!
- Dus... geen voedsel?
- Natuurlijk niet! Dat had ook nooit gekund! Waar zouden ze zoveel voedsel voor zoveel maanden hebben gehaald en hoe hadden ze het moeten vervoeren en bewaren?
- Maar... hoe hielden ze het dan uit?
- Door te roven en te plunderen, overal waar ze langs kwamen! Ze hadden geen andere keus!
- Vreselijk!
- Maar je zult wel begrijpen dat na korte tijd letterlijk alles op de lange weg tussen Vlaanderen en Jeruzalem was leeggeroofd! Die kruistochten lieten een spoor van bloed en lijken achter! De weg naar Jeruzalem kon na korte tijd gemakkelijk herkend worden: men had maar de lijken en de beenderen te volgen!
- Wat eng! Nu ja, de bedoeling was toch het Heilig graf te bevrijden!
- Helemaal niet! Om het volk uit te dunnen! Het volk werd te talrijk, te machtig, begon eisen te stellen! Daarom, en anders nergens voor!
- Brrr... dan hebben we het hier toch veel beter!
- En het wordt nog beter als we tijd hebben om dingen te verwezenlijken die in de bewoonde wereld nooit hadden gekund!
- Nou, in afwachting dat u al die dingen maakt zal ik zelf maar eens wat gaan voortdoen met mijn werk.

Halewijn keek haar in gedachten verzonken na terwijl ze lenig de deur uitwipte. Hij hield wel van dat kind. Als dochter van een simpele houthakkersfamilie kon ze soms wel erg gevatte antwoorden geven. Maar best dat hij de familie had meegenomen: hun handel en wandel werd al een hele tijd in de gaten gehouden door de inquisitie, en had op zijn minst reeds het stempel “niet pluis” meegekregen. In de bossen hadden ze namelijk niet alleen hout gehakt, maar ook geneeskundige planten mee naar huis genomen en onderzocht...

Maar lang bleef hij niet aan haar denken. Zijn geest was teveel in beslag genomen door zijn droom, en haastig opeens, ging hij op zoek naar de plannen van zijn ongelukkige vader.

-0-0-0-0-

HOOFDSTUK 2. Aanpakken maar.

De werkplaats gonsde van bedrijvigheid toen Halewijn de brede eiken deur opende en binnentrad. Overal waren mensen aan het werk. Gloeiende gensters spoten uit het vuur, achterin, waar de smidse gelegen was en waar tevens geëxperimenteerd werd met nieuwsoortige metalen, waarvan de ertsen in grote hoeveelheden voorkwamen in de bodem van het eiland.

Halewijn liep recht op een man af die, iets terzijde van de smidse, de werkzaamheden gadesloeg en af en toe een aantekening maakte in een boek.

- Zo, Berthold, nog wat nieuws gevonden?

De ander keek verrast op van zijn bezigheid.

- O, bent u het, Halewijn? Nou, ik begrijp het niet. Ik ben met een zilverachtig erts bezig, maar wat ik ook doe, het is nukvig en moeilijk te bewerken. Als het begint te smelten komt er niet eens een rode gloed vanaf, maar het wordt wél vloeibaar. Maar even later verbrandt het. Het lijkt me toe dat een heel precieze temperatuur moet worden aangehouden, en ik probeer die temperatuur juist te bepalen.

- En welke eigenschappen heeft dit metaal? Denk je er iets te kunnen mee aanvangen?

- Het lijkt me een zeer interessant materiaal! Het is licht; bijna zo licht als hout zelfs, maar toch ook bijna zo sterk als ijzer. Als ik het maar onder de knie krijg, dan denk ik dat we het goed zullen kunnen gebruiken, al zal het wel nooit geschikt zijn om werktuigen mee te maken. Daarvoor is het wel te zacht. Kijkt u maar.

Hij overhandigde Halewijn een vormeloze, zilverachtige klomp.

- Hé, wat licht!

- Jazeker. Ongelooflijk, niet? Er zitten echter nog veel onzuiverheden in, zie je? Maar ik denk wel dat het me zal lukken het uit te zuiveren.

- Mooi werk, Berthold, maar daarvoor kwam ik eigenlijk niet...

En Halewijn legde hem zijn droom uit, en haalde de plannen van zijn vader te voorschijn. De ander keek en luisterde aandachtig.

- Hm. Er valt wel iets mee aan te vangen, denk ik.. .als ik het goed bekijk.. .je vader heeft wel heel logisch geredeneerd. Wat een idee! Kokende waterdamp gebruiken als voortbewegingsmiddel.

- Gelooft u er in?

De ander haalde de schouders op.

- Waarom ook niet? We hebben hier al zoveel bewezen dat in de wereld waar we vandaan komen als kettlers, of hoogstens als mirakuleus zou worden beschouwd. Het loont wel de moeite de idee verder uit te werken. Hoe ver stond hij met de praktische uitvoering?

- Een miniatuur proefmodel maakte enkele slagen, maar toen konden de kleppen de druk niet meer aan en ging de damp aan alle kanten sissend verloren. Een volgend, verbeterd model, hield wat langer stand, maar toen kwam de baljuw en nam alles in beslag. Die plannen zijn het enige wat ik heb kunnen redden.

- Dus, zoals ik het hier zie zou die machine een heen en teruggaande beweging maken? Daar zou je bevoorbeeld een zaag kunnen mee aandrijven.. .of een pomp.. .dat is fantastisch, maar een koets?

Halewijn rolde triomfantelijk de laatste perkamentrol open.

- Kijkt u zelf maar hoe mijn vader dit probleem reeds had opgelost.

Eerst sceptisch, maar daarna vol bewondering, keek Berthold hoe een heen en weer gaande

stang, samen met enkele kniegewrichten op de juiste wijze met de wielen verbonden, deze laatsten kon doen draaien.

- Ik moet je vader hoe langer hoe meer bewonderen! Sprak hij enthousiast. Heer Halewijn, ik zal er al mijn energie in steken om die plannen verder uit te werken.

- Ik wist dat ik op je kon rekenen, Berthold, en ik weet ook dat als iemand op deze wereld in staat is dit tot een goed einde te brengen, jij het bent.

- Dank voor het vertrouwen, Halewijn. Ik hoop dat ik het waardig ben de voetstappen van je vader te volgen.

- Dat ben je zeker Berthold. . .en als we hier in slagen, dan hoop ik ooit terug te komen naar Vlaanderen. . .met zelfrijdende koetsen en schepen zonder zeilen...

- En brandstapels zonder vuur, Halewijn? Onderbrak de ander hem cynisch...

- Maar... als we met bewijzen afkomen. Als we laten zien tot wat de mens in staat is zonder tussenkomst van de duivel. . .dat het allemaal op natuurkunde berust... dan betekent dit meteen eerherstel voor mijn vader en voor alle onschuldige zielen die op de brandstapel zijn gestorven!

- Halewijn! Word wakker, jongen! Geloof je echt dat ze hun fouten ootmoedig zullen bekennen? Dat je met open armen zult worden ontvangen?

- Ik denk van wel; in elk geval zullen ze het nut van onze uitvindingen moeten inzien en er zelf gebruik kunnen van maken.

- Gebruik van maken? Waarom? Om het hun bedienden gemakkelijker te maken? Om het werk van hun slaven op het veld te verlichten?

- Tja.. .als je het zo stelt...

- Zo is het jammer genoeg ook, Halewijn jongen. Zal ik je zeggen wanneer je met open armen zou ontvangen worden?

—Wanneer dan?

- Als je hen kon bewijzen dat ze met die uitvindingen de wereld konden veroveren, andere volkeren onderdrukken en nog meer slaven maken. Is dat het wat je wilt?

- Ik geloof dat je gelijk hebt...ik was weer aan het dagdromen. Vergeef me, maar hoewel dit een heerlijk eiland is, kan de heimwee naar Vlaanderen me soms toch parten spelen!

Droevig keek de ander hem aan.

- Ook ik heb heimwee, Halewijn, ook ik kan soms dagdromen, maar we moeten met beide benen op de grond blijven staan. Terugkeer is onmogelijk!

-Je zult wel gelijk hebben.. . best dat ik jou heb om mijn dagdromen aan banden te leggen, glimlachte de ander.

Peinzend staarde Berthold hem na toen. hij de werkplaats verliet.

-Een knappe bol en een goeie kerel, dacht hij. Maar nog zo jong en vol fantasie.

Nu, die fantasie was goed bruikbaar en kon door anderen verder worden uitgewerkt, zolang die anderen maar in het oog hielden tot waar die fantasie bruikbaar was, en waar de grens werd overschreden. Hij schudde het hoofd en glimlachte. Toen boog hij zich over de plannen en isoleerde zich volkomen van zijn omgeving.

Het was uren later toen hij zich oprichtte en peinzend voor zich uit staarde. Zijn blik viel op de klomp pas gesmolten, zilverachtig metaal. Halewijns vader had, bij gebrek aan betere middelen, eikenhout gebruikt voor de cylinder, de zuiger en de kleppen. Zuiger en kleppen waren bovendien van een ingenieus afdichtingssysteem met leder voorzien.

- Geniaal! sprak hij halfvuldig tot zichzelf. Zeer ingenieus, maar te zwak. Het lag voor de hand dat de houten onderdelen het zouden begeven, en zo niet, zelfs compleet vastlopen door de

vochtopname en daardoor uitzetting.

- Dit alles moet hij ook geweten hebben, dacht hij, maar er waren geen andere mogelijkheden. Zelfs de dorpsmid had hij niet kunnen inschakelen, want die zou hem zéker van duivelskunsten hebben beticht bij de baljuw.

- Ongelooflijk dat hij desondanks alles van hout heeft kunnen vervaardigen en, zij het gebrekkig, heeft kunnen doen werken. Maar dat zilverachtig metaal... het leek sterk genoeg, en toch ook voldoende licht. Als hij dit metaal niet onder de knie kreeg zou het met gietijzer moeten, maar dat zou de machine zo zwaar maken dat al een heleboel energie zou nodig zijn, enkel om zichzelf in beweging te houden.

Na nog even te hebben nagedacht gaf hij de mensen bij de smeltkroezen enkele opdrachten, maakte enkele aantekeningen en nam tenslotte een blank vel perkament en begon ingespannen te tekenen met passer en meetlat. De komende uren zou niemand hem meer moeten storen.

Halewijn was intussen de rivier stroomopwaarts langsgelopen, gedreven door een onbestemde gedachte. Iets dreef hem naar de voet van het gebergte, daar waar een donderende en schuimende watermassa zich van het hoger gelegen bergplateau in de rivier stortte. Ergens diep in zijn onderbewustzijn was het alsof hij door een onzichtbare draad, getrokken door zijn vaders hand, naar die waterval werd gedreven.

Hoe meer hij deze naderde en hoe intenser liet lawaai werd, des te intenser leek de geest van zijn vader op hem in te werken!

- Water.. .water. . .vallend water.. .denk na.. .herinner je.. .weet je niet meer wat ik eens vertelde.. .wat ik op mijn reizen had gezien...?

Hoe Halewijn zich ook inspande, hij kon maar niet raden wat hem naar de waterval dreef. En toch.. .hij was het zeker...was er iets... iets dat hij met dit water kon aanvangen.

Als gehypnotiseerd. staaarde hij even later in de kolkende watermassa. Wat was de natuur toch machtig! Welke energie werd hier met bruisend geweld losgelaten?

Energie!!! Daar had je het.. .ja, nu herinnerde hij het zich...zijn vader was, toen hij nog een kleine jongen was, thuisgekomen van een verre reis, en vertelde op een dag tijdens de maaltijd wat hij had gezien: waterraderen die energie leverden net zoals de windmolens waarmee in Vlaanderen het koren werd gemalen!

Hij sprong bijna een gat in de lucht van vreugde. Hier lag een enorme energiebron klaar om ontgind te worden! Ze hadden wel al een windmolen gebouwd om het graan te malen, maar die kon amper een deel van de oogst aan.

Het waaide hier namelijk zelden zo hard als in Vlaanderen. Maar hier, hier in het water lag de energie voor het grijpen! Hoe hij daar niet eerder aan gedacht had. Hij kon zichzelf wel voor de kop slaan!

Hoe had zijn vader het weer uitgelegd? Een wiel, voorzien van schepraderen die in het water draaiden. Daarmee zouden ze het koren kunnen malen... draaibanken aandrijven. . . blaasbalgen in de smidse automatisch laten blazen... een heleboel arbeidskrachten uitsparen. Arbeidskrachten die voor nuttiger werk zouden kunnen worden ingezet!

Snel dacht hij na. Een ongelukkige omstandigheid was, dat de waterval wel wat afgelegen lag

van de werkplaatsen. Hij klom boven op het plateau, van waar het water zich een twintigtal meter naar beneden stortte. Aandachtig aanschouwde hij de topografie van het terrein, en maakte zijn conclusies.

Er was zeker iets mee aan te vangen, maar hij had de raad van enkele deskundigen nodig.
- Vanavond komt de “raad der wijzen” toch bijeen, dacht hij. Dan zet ik mijn idee uiteen en zien we wel wie het schoentje past.

De “raad der wijzen”, zoals de wekelijkse vergaderingen schertsend werden genoemd, bestond uit een twintigtal mannen die, elk in hun tak, het best geplaatst en onderlegd waren om een bepaald soort werk tot een goed einde te brengen, en dan ook de verantwoordelijkheid en de leiding van een aantal mensen op zich hadden genomen.

Iemand had deze vergaderingen eens “de raad der wijzen” genoemd met goedbedoelde spot, en sedertdien was die naam maar blijven hangen en algemeen aangenomen.

Maar in tegenstelling tot wat de naam deed vermoeden echter, betrof het hoegenaamd niet alleen “wijzen” of geleerden in de ware betekenis van het woord. Er waren ook prima handwerklieden bij, die de leiding hadden over de landbouw, de timmerlui, de smeden, vleeshouwers, enzovoort. Die raad was het beste medium om een bepaald idee naar voor te brengen. Altijd was een der aanwezigen wel de juist geplaatste persoon om de idee verder uit te werken, al dan niet onder het toezicht van de ware “wijzen”, of theoretici, die precies dàar konden te hulp schieten waar het praktisch verstand van de betrokken leider het niet verder aankon zonder de theorie er bij te betrekken.

Op deze manier functioneerde de gemeenschap prima, en werden problemen binnen de kortste keren opgelost. Trappen bestonden er niet in deze maatschappij: de geleerde ging een ander niet uit de hoogte benaderen, en de arbeider ging niet buigen voor de geleerde. Elkeen vertegenwoordigde zijn eigen kunnen en bracht zijn eigen steentje bij tot het goed laten functioneren van de maatschappij.

Op deze manier kon bereikt worden wat in de meeste maatschappijen nooit gekund had: een harmonische samenwerking tussen praktische handvaardigheid en briljant, maar onhandig talent. Maar al te dikwijls hadden in het verleden hooggeleerde personen gefaald, juist door zich niet te hebben willen vernederen om te luisteren naar een arbeider. Hier was echter geen sprake van dit soort problemen.

Halewijn zat die avond dan ook, popelend van ongeduld, als eerste in de vergaderzaal te wachten op de rest van het gezelschap. Een voor een traden ze binnen en zetten zich aan de grote ovale tafel, die door Maaike reeds was voorzien van enkele vaasjes met bloemen, en kroezen voor water, mede, wijn of bier naar gelang van de smaak der aanwezigen.

Al dit heerlijke nat stond gewoon terzijde in kruiken en vaten, waarvan de aanwezigen zich naar behoefte konden bedienen.

- Mijne heren, opende Halewijn de vergadering toen allen aanwezig waren, alvorens de lopende zaken of problemen te bespreken, wou ik eerst even uw aandacht voor enkele speciale onderwerpen. En in het kort bracht hij eerst verslag uit over de plannen van zijn vader, die Berthold verder zou uitwerken.

-Als iemand van jullie ideeën of tips heeft in dit verband, geef die dan maar door aan

Berthold, die, naar ik vermoed, best enige hulp zal kunnen gebruiken.

- Altijd welkom! Lachte Berthold terwijl hij zijn kroes liet vollopen met schuimend bier.

- En dan.. is er nog een tweede zaak die van evenveel belang kan zijn voor onze gemeenschap. Halewijn keek de aanwezigen een voor een onderzoekend aan.

- Ik weet nog niet precies wie het karwei zou kunnen klaren, maar laat ik me eerst verduidelijken. En hij zette het waterval-idee uiteen.

- En nu had ik gedacht, besloot hij, gezien de waterval nogal ver van onze werkplaatsen gelegen is, en het niet meer mogelijk is die werkplaatsen zonder meer dichterbij de waterval te brengen.. of we de waterval niet dichterbij ons zou kunnen brengen.

Hier en daar ging een glimlach op om de vermeende grap.

- Ik meen het, mannen! Ik heb deze namiddag het terrein naast de waterval bekeken en ik geloof dat het zonder al te veel inspanning mogelijk moet zijn om het water inderdaad naar hier om te leiden.

De anderen keken hem vragend aan.

- Waar het water twintig meter diep naar beneden dondert is de rotswand steil. naar juist naast de waterval loopt het bergplateau gloeiend verder naar beneden, en vormt de linker, steile wand van de rivier. Deze strekt zich ongeveer tot achter onze werkplaatsen uit. Als we nu de waterval afdammen, en we graven in de glooiing een nieuw kanaal, dan zal het water deze weg nemen, en kunnen we, achter onze werkplaatsen, een kunstmatige waterval maken.

-Ik denk dat u gelijk hebt, Halewijn, sprak een oudere, enigszins gebochelde man. Ik zou het morgen graag even van nabij bekijken. Met mijn mannen zou het een klusje van enkele weken zijn om het water om te leggen.

- Dank je, Maarten. Doe dat, maar laten we niet overhaastig te werk gaan. Eerst moeten we weten of het systeem werkt.

- Juist, sprak Antoon, de meester der timmerlui, die in Vlaanderen een befaamd wagen- en koetsenmaker was geweest.

- Als u het me toestaat, wil ik me wel verder in het idee verdiepen en een proefrad maken, dat we op de huidige plaats van de waterval proberen. Werkt dit, dan kan de rivier omgelegd worden en bouwen wij ondertussen een groter rad.

Op dezelfde gemoedelijke toon ging de vergadering verder, en droeg elkeen zijn steentje bij om de idee te doen groeien en bloeien. Dit alles overvloedig bespeeld met schuimend bier of kruidige, rode wijn. Want Vlamingen, dat waren ze ondanks alles gebleven.

Het liep dan ook tegen middernacht, toen een rijzige, baardige man opstond en het woord vroeg. Het was Koenraad, de scheepskapitein die hen veilig tot hier had gebracht.

- Mijne heren, u weet allemaal dat ik geen echte landrot ben. Ons trotse schip ligt aan de rede en wordt enkel nog gebruikt om af en toe de voedselvoorraad aan te vullen, als de vis schaars is tegen de kust. We zijn hier nu drie jaar, en het spijt me dat ik het moet zeggen, maar mij en mijn matrozen roept de zee. Het is dan ook in hun naam dat ik u vraag of het geen tijd wordt om een expeditie naar Vlaanderen te organiseren om méér mensen op te halen.

Halewijn keek wat verveeld toen hij de luidruchtig betuigde instemming van de anderen aanhoorde. Inderdaad was het de bedoeling geweest hun gemeenschap, die met een goede vierhonderd mensen toch wat klein was, op deze manier aan te vullen. Het was echter een zaak die hij steeds had verschoven en uitgesteld om bepaalde redenen.

- U hebt gelijk, Koenraad, maar ik vrees dat de risico's, aan een dergelijke expeditie verbonden, niet mogen onderschat worden.

- Die problemen kunnen nooit groter zijn dan de heenreis, vermits we nu alles in kaart hebben en we destijds op goed geluk af moesten varen!

- Over dié problemen heb ik het niet

- Over welke dan? Denkt u dat ze ons in de kerkers zullen gooien in Vlaanderen? Kom nou, we zouden bevoorbeeld in de haven van Damme kunnen aanleggen. Daar kent men ons niet, evenmin als te Brugge en omgeving.

- Ook daarmee ben ik akkoord, maar.. .hoe de geschikte mensen uitzoeken? Hoe er zeker van zijn dat zich geen valse profeten in onze rangen infiltreren?

Koenraad glimlachte.

- Ik begrijp uw vrees, Halewijn. maar gezien mijn mannen hier eigenlijk niet zoveel te doen hebben daar we zelden varen, heb ik hen ook wat beziggehouden op mijn manier.

- Hoe dan?

- Ik heb ze terdege voorbereid op een bezoek aan Vlaanderen.

- Ik weet dat u uw mannen strijdvaardig houdt, zodat ze ons, in geval van nood, kunnen beschermen. maar strijden is nog niet selecteren!

- Met 'voorbereid op een bezoek aan Vlaanderen' bedoel ik niet alleen het strijden, maar vooral het uitzoeken van de juiste mensen. Eens in een haven blijf ik, als kapitein, met een kleine groep op en in de omgeving van het schip rondhangen. De anderen verdelen zich in groepjes van vijf, elk onder de leiding van een zeer betrouwbare kerel, reizen de hele streek af en leggen overal hun oor te luisteren. Het zal niet moeilijk zijn goede elementen te selecteren. Ze hoeven alleen maar te kijken wie als verdachte wordt aanzien of voorkomt op de lijst van de inquisitie. Meestal zal het onder deze mensen zijn dat we zullen vinden wat we nodig hebben.

- Wat denkt de raad hiervan?

Allen betuigden hun instemming met het idee van Koenraad,

- Goed, sprak Halewijn tenslotte. Ik zwicht voor de meerderheid.

- Staat u dan zelf niet erg achter de zaak? Vroeg Berthold.

- Toch wel Integendeel. Maar anderzijds ben ik bang.. .misschien té bang, dat verkeerde mensen zouden meekomen.

-Geen nood! Daar sta ik persoonlijk borg voor. Trouwens, de inquisitie en de rechters in Vlaanderen maken het ons toch wat erg gemakkelijk! Zijzelf selecteren immers juist voor ons! Lachte Koenraad.

- Tja...maar toch zal het opletten geblazen zijn! Niet iederéén die veroordeeld wordt is onschuldig! Er lopen ook inderdaad nogal wat rekels rond in dat arme Vlaanderen, die soms

zeer terecht veroordeeld worden.

- Dat alles heb ik al lang doorgenomen met mijn mannen. Wij maken wel uit wat voor vlees we in de kuip hebben! Repliceerde Koen vastberaden.

- Goed dan. Ik geef me gewonnen. Mannen.. .het was een zeer vruchtbare vergadering. We heffen er nog een laatste dronk op en dan gaan we slapen. Morgen is er werk aan de winkel!

-O-O-O-O-

HOOFDSTUK 3. Terug in Vlaanderen.

De sierlijke steven van de “Halve Maan”, de grote driemaster van Halewijn, wees recht naar de ingang van het Zwin. De boeg van het schip bewoog zich wild op en neer toen het steeds meer in de branding kwam. Ze hadden een tijd voor anker gelegen buiten de branding, wachtend op hoog tij om het Zwin binnen te varen. Allen aan boord verkeerden nu in grote spanning. Straks zouden ze, na een afwezigheid van drie jaar, terug hun eigen bodem onder de voeten voelen.

Terwijl de soldeniers boven op de vuurtoren bij de ingang van het Zwin handenwrijvend van de kou toekeken, stampte het schip, wild maar toch statig, het Zwin binnen.

- Als het meevalt kunnen we, met de wind mee, Damme nog net halen maar dan moeten we alle zeilen blijven houden en pas op het laatste moment reven. Anders zullen we de hulp van paarden moeten inroepen om ons te trekken.

Koenraad zag er, wijdbeens naast de stuurman staande, tevreden uit. De reis was voorspoedig verlopen en met welbehagen aanschouwde hij het vertrouwde vlakke land dat zich, achter de brede duinenrij, aan zijn oog ontvouwde.

- Hoe heb ik hiér naar verlangd, dacht hij. En wat zou Halewijn niet gevoeld hebben als hij nu aan boord van zijn schip geweest was!

Het oude, vertrouwde Vlaanderen bood zich, onder een flauw novemberzonnetje dat af en toe door de laaghangende wolken scheen, in al zijn geheimzinnige schoonheid aan.

—Wat jammer toch dat zo'n prachtig land steeds weer het toneel moet zijn van strijd om recht, have en goed. Wat jammer ook dat de onvermogenen steeds weer, en onder welk bewind ook, waren overgeleverd aan de grillen van de rijken en gezagsdragers!

-Iedereen op post, klaar om bij het eerste bevel onmiddellijk te reven! Riep de bootsman, en een aantal mannen klom gezwind de masten in naar hun posten.

Ze voeren nu voorbij Sluis, waar zoals steeds een grote drukte heerste aan de rede.

Nieuwsgierig en grimmig werden ze nagekeken door het volk op de kade. Een glimlach of groet kon er blijkbaar niet af.

- Arm Vlaanderen. Hoe grondig hebben ze de vrolijke inborst van de Vlamingen verdrukt! Hoe hard moet een vernederd volk lijden als er niet eens een glimlach meer af kon voor een schip dat uit de vreemde komt, dacht Koen.

Even later kwam Damme in het zicht, en heel in de verte staken reeds de slanke torens van Brugge hun spitse toppen ten hemel. Net bij het binnenlopen van de ruime haven van Damme werden alle zeilen gereefd en liet Koen het schip uitlopen tot bij een vrije plaats aan de kade.

Enkele uren later, na het vervullen van de nodige havenformaliteiten, zat het grootste deel van de bemanning bijeen aan enkele grote tafels in een herberg, met een stevige Vlaamse hutsepot als avondmaal. Rondom hen werden verschillende talen gesproken, want Damme was een drukke handelsstad, waar schepen van heel Europa aanlegden. Eetgelegenheden als deze, en kroegen, waren er dan ook te kust en te kuur. Van honger of dorst zouden de zeelui te Damme zéker niet omkomen.

Koenraad keek de gelagzaal, gebouwd in een kelderverdieping zoals toen veel in gebruik was, rond. Bijna alle tafels waren volzet en een gezellig geroezemoes van stemmen vulde de lucht die rook naar bradend spek, groene kool en specerijen. Niet ver van hem zat een man alleen, in gedachten verzonken, een karig maal te verorberen dat bestond uit een homp brood met enkele plakken worst. Iets in de man trof hem. Hij leek in niets op het meestal ruwe volkje dat hier aanwezig was, en trok zich ook weinig van hen aan, Zijn pientere, levendige blik verried echter een scherpzinnige geest, hoewel de rest van zijn gelaat met zorgelijke rimpels was doorgroefd.

Plots werd de deur van de herberg met veel lawaai opengeworpen en daalde een aantal schoutsknechten de trappen af. Onderzoekend keek hun leider de gelagzaal rond, tot hij de eenzame man in het oog kreeg.

- Daar zit hij, kerels. Grijp hem!

Sneller dan men van hem zou verwacht hebben sprong de man op en wierp hierbij zijn tafeltje om. Hij probeerde langs de schoutsknechten om naar de deur te vluchten, en lukte daar bijna in, maar daar stormden nieuwe rekels de trappen af. De man vluchtte achter de tafel van Koenraad en zijn gezellen weg, en bleef daar hijgend, in de hoek van het vertrek, staan. Er was geen ontkomen meer aan. De tafel van de zeelui stond nu tussen de schoutsknechten en de man in, en Koenraad stond op.

- Een ogenblikje, heren, sprak hij. Mag ik misschien weten wat hier gaande is? Wat heeft deze man misdään?

- Dat zijn uw zaken niet! Laat ons door!

- Ho ho, heren, niet zo vlug! Mag ik tenminste weten wat hier aan de hand is alvorens plaats te maken?

- Laat ons door, zeg ik u, of u komt ook mee naar de schout.

-Akkoord, sprak Koenraad kalm. Ik zoek geen heibel, maar wil, als vreemdeling, weten wat hier aan de hand is, en wie u bent om hier zomaar op deze arme man te komen jagen?

- Arme man? Hoonde de ander ruw; hij is een alchimist en tovenaär. We hebben een aanhoudingsbevel van de schout. Hij moet terechtstaan voor zijn daden. Straks is ook zijn dochter aan de beurt! In naam van de wet, laat ons door.

De man in de hoek fluisterde wat in het oor van Pieter Janszoon, een der matrozen die het dichtst bij hem zat, en trad dan zelf uit de hoek op de schoutsknechten toe.

- Ik dank u voor uw tussenkomst, heer, sprak hij tot Koenraad, maar het is nutteloos. Arm, verdrukt Vlaanderen.

Ruw werd hij beetgepakt en geboeid. Koenraad was woedend en zag dat ook de handen van zijn mannen jeukten, maar ze mochten geen argwaan wekken en zo weinig mogelijk opvallen. Hij gaf de anderen een stille wenk zich koest te houden.

-Wat heeft hij je gezegd? Vroeg de leider der schoutsknechten bars tot Pieter Janszoon.

- Ik kon het niet verstaan! Ten andere, ik bemoei me met mijn eigen zaken.

De ander keek hem enkele ogenblikken argwanend aan en verliet dan aan het hoofd van zijn mannen, de gevangene tussen hen in, de herberg.

Koenraad boog zich tot Pieter Janszoon.

- Heb je verstaan wat hij zei? Vroeg hij zacht.

- Ja. Hij zei: "Red Veerle, mijn dochter. Ze woont in de donkersteeg. Neem haar mee. Ze mag niet in hun handen vallen."

- Hier valt niet te talmen. Pieter Janszoon, neem vier man mee en ga die Veerle zoeken.

Verberg ze op het schip.

Onopvallend verlieten de vijf mannen, de een wat na de ander, de herberg. Alsof er niets was gebeurd dat hen belang inboezemde, bestelde Koen opnieuw bier voor zijn mannen en ze praatten en lachten verder. Enkel toen hij een uur later met de waard afrekende vroeg hij, schijnbaar achteloos:

- Wie was deze man die gearresteerd werd?

De man keek eerst even wantrouwend om zich heen alvorens te antwoorden.

- Hans van Pamelen. Eens een welgestelde baron. Nu een duivelskunstenaar.

-Is hij dit laatste ook werkelijk?

- Heerschappij, u bent hier vreemd stel ik vast. Als ik u een raad mag geven, bemoei u liever niet met wat u niet aangaat, of neem gewoon aan dat hij inderdaad een tovenaars is. Dit zal u een hoop last besparen.

- Maar.. .geloof u het?

- Ja. Zei de ander. Maar Koen merkte op dat het zonder ook maar enige overtuiging werd uitgesproken. Blijkbaar vertrouwde de ander hem niet en wou verder liever niets meer los. Hij liet het daar dan ook maar bij.

- Kom, mannen, we stappen maar eens een keertje op.

Eenmaal op straat hield de groep er een snelle pas in, want allen waren nieuwsgierig of de anderen in hun opdracht waren gelukt.

Pieter Janszoon. stond hen al op te wachten aan de loopplank.

- En?

- Gelukt. Even navraag gedaan en we vonden het huis onmiddellijk.

- Is ze aan boord?

- Ja. Gelukkig waren we er vóór de schoutsknechten.

Even later stond Koenraad voor een blonde, ranke schoonheid, die snikkend voor zich uit staarde.

- Is het waar, heer? Hebben ze mijn vader meegenomen?

- Dat is jammer genoeg zo, jonkvrouw. Kunt u me zeggen wat hij heeft misdaan om zomaar te worden gearresteerd?

- Hij heeft helemaal niets misdaan heer. Hij brouwt enkel drankjes van kruiden. Drankjes die zeer doeltreffend zijn tegen verkoudheden en allerlei kwalijke ziekten. Ook is hij zeer bekend in de chirurgie en heeft al heel wat mensen van kwalijke gezwellen afgeholpen. De mensen te Damme waren hem zeer genegen, tot hij enkele dagen geleden, tegen beter weten in, zich liet overhalen om een man die meer dood dan levend was, een van zijn drankjes te laten drinken. Het mocht niet baten en de man stierf enkele uren later.

De schout, die al lang een kwalijk oog op mijn vader had, maakte van deze gelegenheid gebruik om het gerucht te verspreiden dat mijn vader met de duivel omging, en schuldig was aan de dood van die arme man. Ach God, en nu hebben ze hem gearresteerd. Snikte ze.

- Ik hoorde in de herberg dat uw vader eigenlijk een baron is?

- Ja, we zijn van adellijke familie, maar jaloersheid is een kwade deugd. Toen mijn vader met succes met zijn genezingspraktijken begon te experimenteren, maakten sommigen daar gretig gebruik van om hem in een kwalijk daglicht te stellen en onze goederen te laten verbeurdverklaren.

- Wat laf!

We hadden geen rooie duit meer. Met de financiële hulp van goede vrienden kwamen we ons

te Damme vestigen, in de hoop hier, waar veel vreemde kooplui komen, enigszins gerust te worden gelaten.

- En was dat niet zo?

- Nee! De schout was blijkbaar van onze komst verwittigd en heeft sedert we hier wonen niet nagelaten ons op alle mogelijke manieren te vernederen en te kwellen.

- Wie zijn deze vrienden, die u hielpen zich hier te vestigen?

Plots wantrouwend, keek het meisje hem aan.

- Ze wensen onbekend te blijven heer. Want ook hen wacht hetzelfde lot als bekend wordt dat ze ons hielpen. God geve dat mijn vader hen niet verraadt op de pijnbank!

- Vreest niets, Jonkvrouw. U bent in veilige handen bij ons. In de loop der volgende dagen zal ik u wel uitleggen wie we zijn en wat we komen doen. Naar nu dringt de tijd. Waar denkt u dat ze uw vader gevangen gezet hebben?

- In de kerkers onder het stadhuis, heer. Daar sluiten ze alle zogenaamde heksen en tovenaars op.

- Is daar binnen te komen?

- Maar.. .denkt u er soms aan hem...?

- Jazeker! Dat is de bedoeling.

- Maar dat is onmogelijk! Er zijn bewakers, tot de tanden gewapend!

- Tut tut! Zo vreselijk erg zullen ze de zaak wel niet bewaken. Ze zijn trouwens niet gewoon aan opstand van dit onderdrukte volkje. Legt u mij maar uit hoe we er komen en waar we best zouden binnengeraken.

Een klein uur later stond Koenraad met een tiental man voor het Damse stadhuis. Uit de kelderverdieping klonk geroezemoes van stemmen en door de stevige tralies heen zagen ze een drietal bewakers aan een tafel met enkele kroezen bier.

- De kerkers moeten in de gang daar achter die rekels liggen, maar zonder slag of stoot komen we niet langs hen heen.

- We kunnen ze toch gemakkelijk aan?

- Ja, maar het lawaai zou anderen kunnen wekken. Ik verwed er alles op dat hier ergens heel dicht in de buurt een heel regiment van die kerels ligt te slapen.

- Koenraad, hierheen.. .ze hebben niet eens de buitendeur gesloten, riep zacht maar dringend een stem.

- Dat staaft enkel mijn redenering dat ze zeker geen aanval verwachten, maar langs hier gaan we niet binnen, want dan komen we onmiddellijk oog in oog met de vijand te staan en zullen ze een lawaai van jewelste maken. Laten we even rond het stadhuis heen lopen en andere mogelijkheden bekijken.

Die mogelijkheid vonden ze tenslotte in een open galmgat in de lage toren, juist onder het uurwerk. Van op het portaal van het stadhuis konden ze er gemakkelijk naar toe klimmen en binnenglippen. Even later daalden ze voorzichtig de korte wenteltrap af en kwamen in de verlaten schepenzaal. In een hoek vonden ze een ongesloten deur die toegang verleende aan een trap die steil naar beneden liep, en enkele ogenblikken later stonden ze in een lange gang met aan weerszijden kerkers. Aan het eind van de gang weerklonk het gebral van de bewakers, die steeds meer dronken werden. Nu was het zaak om de juiste kerker te vinden. Koen opende voorzichtig het kijkgat van de eerste deur. Een luid gesnurk kwam hem tegemoet.

- Nee. Fluisterde hij. Hier is het niet, want ik geloof niet dat die ongelukkige man vannacht een oog zal dicht doen.

Een volgende kerker leverde hetzelfde resultaat op, maar toen hij het derde kijkgat opende

trof hem de stilte binnenin. Een sombere gestalte zat op de rand van de vunzige brits moedeloos voor zich uit te staren.

- Heer Van Pamelan? Fluisterde hij.
- Wie bent u? Klonk het angstig, maar toch fier.
- Goed volk. We komen u er uithalen.

Er klonk geritsel van stro binnenin en even later werd een vaag gelaat zichtbaar in het flakkerend, onzeker licht van de brandende fakkel in de gang.

- Maar. ..u bent die heer uit de herberg! *Zeg* me eerst...is mijn dochter veilig?
- Zo veilig als wat, baron. Maar stil nu. De bewakers moeten niets horen.
- Robrecht? fluisterde hij dan. De aangesprokene kwam al naar voor, breedgeschouderd en gespierd, en bekeek even het slot.
- Hm. Niet veel zaaks. Hij haalde een korte ijzeren staaf uit zijn tas en praamde die tussen het slot en de deur. Er klonk een kort geknars en het slot viel uit de haken. Koen kon het nog net bijtijds opvangen vóór het lawaai de bewakers zou alarmeren.
- Uilskuiken! Vermaande hij. Straks horen ze ons nog!

Stil als ze gekomen waren, vertrokken ze langs dezelfde weg. Op straat keken ze nog even geamuseerd naar de nog steeds vrolijke bewakers.

- Die zullen morgen niet zo vrolijk meer zijn!

De vreugde van Veerle was onbeschrijfelijk toen ze haar vader veilig en wel aan boord zag treden.

- Hoe kunnen we jullie ooit danken? Vroegen ze ontroerd, na mekaar omhelsd te hebben.
- Door met ons mee te gaan naar een ver land, waar het nog goed leven is, waar geen schijnheiligheid heerst en waar mensen als jullie goed gebruikt kunnen worden! Lachte Koen vrolijk.
- Helaas! Zo'n land bestaat niet.
- Toch wel. Maar kom eerst mee naar mijn kajuit. Daar zal ik jullie alles uitleggen.

Uren later, nadat hij vader en dochter comfortabel en onvindbaar in de buik van het schip had geïnstalleerd, ging hij zelf slapen.

- Ik geloof dat de hele operatie veel sneller zal verlopen dan ik maar had durven dromen. Mijn hemel! Vlaanderen lijkt wel vol te zitten met intellectuele onderdrukten!

De volgende morgen stond heel Damme op stelten. Het volk stond overal in groepjes te praten en zenuwachtige soldeniers en schoutsknechten liepen heen en weer. De stadsomroeper verscheen aan de kade en belde luid om aandacht van de mensen in de omtrek. Nog half slaperig snelde Koen naar buiten en naar de reling.

- En iedereen die deze duivelskunstenaar helpt, zal met dezelfde straf worden bedacht! Riep de omroeper nog juist. Hij keek even streng om zich heen en vervolgde dan temerig:
- Anderzijds zullen diegenen die inlichtingen kunnen geven die tot de aanhouding van dit gevaarlijke heerschap en de helpers van deze booswicht kunnen leiden, een gulle beloning ontvangen.

Koen grinkte. Ze zouden nog lang kunnen zoeken. Veerle en haar vader zaten veilig verborgen, en bovendien zou niemand kunnen vermoeden dat het vreemde schip iets met de zaak te maken had.

In de loop der voormiddag verdeelde hij zijn mannen in ploegen van vijf om het land rond te

trekken.

-En denk er aan, meer dan drie maand wil ik hier niet blijven. Uiterlijk op 1 februari licht ik het anker. Wie niet terug is...zal terug moeten zwemmen!

- Blijft het zoals afgesproken, kapitein? Sturen we de mensen die we kunnen meenemen zoveel mogelijk alleen of in kleine groepjes naar Damme en naar het schip, om zelf de handen vrij te houden en verder te zoeken?

- Zo blijft het. En geef ook telkens wat nieuws over jullie zelf mee, zodat ik ongeveer weet waar jullie uithangen.

- Tenslotte ook nog dit: 1 februari is de uiterste datum. Maar we kunnen onmogelijk méér dan driemaal zoveel mensen meenemen dan we zelf zijn, We spreken dus af dat elke groep van 5, die aan een aantal van 15 man gekomen is, terugkomt. Zijn er andere groepen die niet aan dit aantal geraken, dan zien we nog wel waar we het nog kunnen aanvullen.

-En vergeet dit hier niet, vervolgde hij grinnikend.

Hij gooide een aantal goedgevulde beurzen op tafel.

- Voor elke groep één beurs. Daarmee moeten jullie goed alle onkosten kunnen dekken. maar laat ik niet horen dat jullie het aan de vrouwen of de drank vergooien, of ik laat jullie kielhalen!

Elke groep nam een beurs, woog ze goedkeurend in de hands en ze vertrokken naar de vier windstreken.

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 4. Tijdeloosheid.

Halewijn zat in een gemakkelijke zetel in zijn vertrek en staarde peinzend naar de gotische vensters, waarvan Maaïke de ruiten aan het oppoetsen was. Alsof ze zijn blik in haar rug voelde, keerde ze zich om en keek hem lachend aan.

- Ik hoor u bijna denken, heer Halewijn. Zijn er problemen?
- Hé! Eh. ...schrikte Halewijn op uit zijn gepeinzen.
- Ik geloof dat u wel erg ver van hier waart met uw gedachten, niet? Heb ik u opgeschrikt? Hij lachte.
- Eigenlijk wel. Ik had me inderdaad wel heel erg ver laten meevoeren door mijn dromen!
- En een klein meisje als ik mag natuurlijk niet weten waarover u nadacht? Lachte ze schalks.
- Toch juist wel... misschien wou ik wel jou mening..., of... ach, laat maar.
- Maar nu hebt u me wel érg nieuwsgierig gemaakt! Kom maar voor de dag ermee!

Halewijn bekeek het meisje goedkeurend. Ze was erg intelligent, en eigenlijk hield hij er wel van zijn gedachten aan de hare te toetsen. In dergelijke gevallen viel ze hem ook weinig in de rede, maar liet hem gewoon “luidop denken”.

Als ze hem al eens onderbrak, dan wist ze haar opmerkingen steeds juist dâar te plaatsen waar hij de draad dreigde kwijt te geraken, of waar hij de grens tussen werkelijkheid en fantasie te erg overschreed.

Haar opmerkingen waren meestal ook raak en goed terzake, wat hem, van een meisje althans, verwonderde. Want in de middeleeuwen was de vrouw, zelfs in de meest ruim denkende middens, toch nog steeds een soort wezen, gemaakt om kinderen te krijgen en voor het gezin te zorgen. En alles wat daar buiten viel werd door de mannelijke gemeenschap erg argwanend bekeken.

- Wel, begon hij, ik zat eigenlijk nog steeds over die droom te piekeren.
 - Die droom over een ander tijdperk?
 - Jawel. En ik dacht zo... maar je zult me wel mal vinden...
 - Helemaal niet. Ga verder!
 - Ik dacht... wat is eigenlijk “tijd”?
 - Nou, dat is een gemakkelijke vraag: de zon gaat op... de zon gaat onder... en floep, er is een dag voorbij!
 - Jawel, als je het zo ziet. Maar ik begin stellig te geloven dat er ook andere mogelijkheden zijn om het te bekijken.
 - Welke dan?
 - Tijd is iets raars. Het is niet tastbaar, zoals een boom, een dier, een mens... en dus ook eigenlijk niet bewijsbaar!
 - Ho ho! Moet tijd dan bewijsbaar zijn? Jijzelf zegt altijd dat er veel dingen tussen hemel en aarde niet bewijsbaar zijn, maar daarom toch wel bestaan!
 - Juist. En ook de tijd is zoiets... maar juist het feit dat het ontastbaar en onbewijsbaar is intrigeert me. Bestaat het wel? Is het wel universeel? Ziet het gehele universum de tijd wel op dezelfde manier als wij? Wij gebruiken onze zintuigen om de tijd “te zien”. maar... zijn die zintuigen een perfect instrument? Of zijn ze juist een beperking aan onze geest?
- Maaïke keek hem peinzend aan.
- Weet je, Halewijn, sprak ze op vertrouwelijker toon dan ze gewoon was, nu je dit zegt, ‘s

avonds in bed lig ik ook soms aan dergelijke dingen te denken. Ik vraag me dan soms af wie ik werkelijk ben. Waar eigenlijk het verschil zit tussen mijn geest en mijn lichaam, en wat deze geest zou kunnen of niet kunnen zonder dat lichaam, en wat het lichaam zou zijn zonder geest. En eigenlijk kom ik dan ook steeds tot de conclusie dat het lichaam de geest beperkt. Maar toch zie ik niet goed in wat dit met ‘tijd’ te maken heeft.

Halewijn dacht lang na, voor hij weer luidop ging denken.

- Kijk, stel je voor, je bent alleen in het midden van een ronde kamer. De muren rondom je zijn gemaakt door één enkel schilderij dat je omringt. Wat zul je van dit schilderij zien?

- Nou, ik zal het helemaal zien, denk ik.

- Mis! Je zult nooit méér dan een gedeelte van het schilderij zien. Om de rest te zien zul je je moeten omkeren, maar dan zie je weer niet meer dat deel wat je daarnet zag!

Maaïke keek ernstig.

-Hé, dat is waar ook, en nu ik er aan denk... een schilder die een dergelijk schilderij maakt, zal het ook zélf nooit helemaal zien!

- Inderdaad niet. Vind je dit niet even de moeite om bij stil te staan?

- Zéker.. .arme schilder!

- Dat bedoel ik niet! Lachte hij om haar gevatte opmerking. Maar het feit dat we onmogelijk het gehele schilderij ineens kunnen zien heeft een oorzaak!

- Welke dan?

- De beperking van onze ogen! We hebben er twee, en ze staan allebei aan de voorkant. Wat achter ons gebeurt zullen we dus nooit kunnen zien!

- Dat is logisch, maar waar wil je nu weer heen?

- Kijk, stel je diezelfde ronde kamer voor.., jij in het midden, maar in plaats van een gewone mens ben je een wezen... of noem het een dier.. .met vier ogen: twee vooraan en twee achteraan.

- Dat zou ik toch al te gek vinden! Zie je me al staan? Lachte ze.

- Maar toch zou het, hoewel het niet bestaat, biologisch mogelijk zijn, niet?

-Tja, dat zal wel...

- Goed. Stel je in de plaats van dit wezen... wat zie je?

Maaïke dacht even na en lachte dan haar parelwitte tanden bloot, zodat ze even glinsterden in de zon.

- Eureka! Ik zou het gehele schilderij zien!

- Geraden, lachte hij. Zie je wel dat het eigenlijk onze zintuigen zijn die ons beperken?

- Ja, dat zie ik nu wel in, maar nog steeds zie ik het verband met de tijd niet.

- Wel, als onze zintuigen ons zo beperken in het zien van tastbare zaken, hoe kunnen ze ons dan niet beperken in het waarnemen van ongrijpbare zaken, zoals de tijd? Bestaat er wel een tijd? Is het niet gewoon een illusie van onze menselijke, aan een lichaam gebonden geest?

- Het zou kunnen, maar ik ben lang niet overtuigd, wedervoer Maaïke, maar deed dit eigenlijk meer om hem aan de praat te houden. Want zijn stem vloeide over haar heen als warme, vloeibare honing die ze, gretiger dan ze wilde bekennen, opdronk.

- Goed, dan gaan we nog een stap verder. Stel je voor, je bent weer in het midden van die kamer, maar nu heb je slechts één oog, en tot overmaat van ramp zit vóór dat oog een smalle buis, zodat je zeer beperkt bent in het zien. Van het schilderij zul je slechts een klein stukje zien.

Maaïke liet dit even tot haar doordringen, probeerde zich de situatie voor de geest te halen, en knikte dan bevestigend.

- Dus zo'n beetje alsof ik de handen vertikaal voor de ogen zou houden en door de vertikale spleet ertussen heen kijken?

- Precies. Als je nu het schilderij helemaal wilt zien, zul je je langzaam moeten omdraaien, alle gedeelten die je ziet goed in je geest prenten, en als je helemaal rond bent kun je, als je alles goed onthouden hebt, het gehele schilderij in je geest reconstrueren. Maar het helemaal zien kun je natuurlijk niet. Alles wat je kunt is je een voorstelling van het geheel in je geest vormen.

- Ja, ik begrijp het.

- Wel, dan begrijp je ook alles: je geest kan het gehele schilderij zien. Je lichaam niet! Dus is je geest veel machtiger, en is het lichaam enkel een beperking.

- Dat... eh... zou wel kunnen waar zijn, ja!

- En nu ga ik nog een stap verder. Ik ben er zoeven van uitgegaan dat je een wezen bent met één oog, maar je kunt je nog steeds vrij bewegen!

- Dank je wel, hoor, dat zal ik niet vergeten! Ik ben je eeuwig dankbaar dat je me tenminste mijn bewegingsvrijheid liet!

- Dat bedoel ik niet. Ik bedoel enkel dat je, door je vrij heen en weer te kunnen bewegen, steeds een gedeelte van het schilderij terug in je geest kunt halen, zo lang en zo veel als je wilt, tot je er zeker van bent het gehele schilderij exact in je geest te hebben.

- Hm... en wat is dan jou stap verder? Wat zul je nu nog van me maken?

- Wel, nu ontnem ik je ook nog je bewegingsvrijheid! Je staat daar in het midden van de kamer, met één oog, kunt niet vrij heen en weer draaien, maar je draait wél op een zeker mechanisme, heel langzaam om je as. Laat ons zeggen dat je in één jaar één keer rond bent gedraaid.

- Dat lijkt me wel. erg langzaam.

- Ja natuurlijk. Dat is juist de bedoeling! Naar denk nu heel diep na...
Demonstratief ging ze de ogen half sluiten en trok zo'n diepe voren in haar voorhoofd dat hij er onwillekeurig hartelijk moest om lachen.

- Malle meid!

- Nou, je vroeg me toch diep te denken? Niet diep genoeg soms?

- Jawel hoor! Maar beeld je nu ook even heel goed in wat er dan met je gebeurt ten opzichte van het schilderij?

- Wel, ik zie het steeds wat verder!

- Heel goed. Stel nu voor, je bent halverwege gedraaid en hebt alles wat je zag onthouden. Weet je dan al hoe het schilderij er uitziet?

- Tot op de helft, ja! Want ik zag het begin, herinnerde het me, ik zie het midden, dus dat beleef ik momenteel, maar de rest zal ik later te zien krijgen.
Halewijn keek haar goedkeurend aan.

- Wat je zojuist gezegd hebt, vormt de sleutel tot het geheel! Je bedoelde: ik ZAG het begin, ik ZIE het midden, en ik ZAL de rest zien...
Plots veerde Maaike recht.

- Ik snap het verband: verleden...heden...toekomst!

- Ja, voegde hij er aan toe. Dat is, in materialistische termen, wat tijd is in geestelijke termen.

- We... ze dacht na... herinneren ons het verleden, we... maken het heden mee... en we weten dat de toekomst zal komen.

- Maar we weten niet wat die toekomst ons zal brengen!

- Maar toch bestaat, althans in het schilderij.. de toekomst reeds, redeneerde ze aarzelend verder. Hij verwonderde zich over haar intelligentie en snel begrip.

- Ja, maar ook het verleden bestaat nog! Er is enkel de beperking van onze zintuigen die ons verhindert het te zien!

- Dus.. wij bekijken het fenomeen “tijd” in schijfjes. Die schijfjes worden gevormd door de beperkingen van onze zintuigen... maar net zoals het gehele schilderij bestond, bestaat ook..., hemel! Het wordt te zwaar voor me!
 - Helemaal niet. Je bent op de goede weg en je hebt gelijk: verleden, heden en toekomst zijn één. Tijd bestaat niet. Tijd is een illusie, gevormd door onze zintuigen. Gisteren bestaat nog, vandaag bestaat, en morgen bestaat ook reeds. Alleen, van dit alles zien we enkel het heden. Het verleden herinneren we ons, en van de toekomst weten we niets.
 - Maar nu ik het allemaal op de keper beschouw,. .ik begrijp wat je bedoelt met dat schilderij. En zolang het over dat ronde schilderij gaat, klopt uw theorie. Maar bewijst dat, dat tijd niet bestaat?
 - Neen. Je hebt gelijk. Het bewijst zeker niet dat tijd niet bestaat, maar het bewijst wél dat het fout is om te geloven dat, om de eenvoudige reden dat we iets met onze zintuigen op een bepaalde manier waarnemen, het ook echt zo is!
 - Dus, resumerend, je hebt niet bewezen dat er geen tijd bestaat, maar wél bewezen dat het niet bewezen is dat ze wél bestaat?
- Weer verwonderde hij zich over haar vlug begrip.
- Zoiets, ja. En ook... dat het van de mens dom is om aan te nemen dat wat hij met zijn eigen, beperkte zintuigen ziet, ook het enige is wat er bestaat tussen hemel en aarde. Daar draait in feite alles om. Herinner je het wezen met één oog. Moest dat andere wezen, dat met vier ogen, aan het eerste vertellen dat het het gehele schilderij ziet, het zou het prompt worden uitgelachen.
- Ja, dat klopt wel, en op dezelfde manier zouden de mensen uitgelachen worden die beweren dat er geen tijd bestaat...
 - Inderdaad, en ik begin stellig te geloven dat er inderdaad geen tijd bestaat. Tenminste, dat is mijn conclusie na dagenlang piekeren over mijn droom.
 - O ja, ik was het bijna vergeten, het draaide allemaal om die droom, niet?
 - Ja, en nu begin ik me af te vragen, of dromen wel zo'n illusies zijn als we denken dat ze zijn.
 - Wat bedoel je nu?
 - Dromen we wel echt? Zijn we, tijdens onze slaap, soms niet op een heel andere plaats, in een heel andere dimensie, en maken we dan soms geen dingen mee die werkelijk gebeuren? Naar in een ander tijdperk, of in hetzelfde tijdperk maar in een andere dimensie?
 - Nu kan ik je toch niet goed meer volgen hoor!
 - Eerlijk gezegd, ik ook niet. Maar er moet ergens een verband zijn! Ik zou bijna durven beweren dat een droom niets anders is dan de geest die uit het lichaam treedt, en in een heel andere gedaante, of in dezelfde gedaante, in om het even welk tijdperk terug tevoorschijn komt. Dat tijdperk kan rustig het onze zijn, maar kan evengoed in de toekomst of in het verleden liggen, vermits dit alles toch steeds blijft bestaan en eigenlijk tijdloos is.
- Je bedoelt in feite..., via een droom een “gat in ons tijdsbeeld” vinden en er doorkruipend?
 - Ja. Antwoordde hij en vond dat hij zijn mening over de intelligentie van het zwakke geslacht maar eens grondig moest herzien!
 - Maar... probeerde ze nog... toch klopt er iets niet in je redenering!
 - Wat dan?
 - Als het allemaal nog, en reeds, bestaat,. . dan zou de aarde toch veel te klein zijn? Dan lopen de mensen uit het verleden toch in de weg van de mensen van het heden en van de toekomst? Het kan toch niet allemaal ineens? Ik tenminste ben toch nog nooit op iemand uit het verleden gebotst! En.. .als ik er goed over nadenk, eigenlijk zou ik op mezelf moeten botsen, want gister was ik hier ook, en als gister nog bestaat...

- Daar juist moet het gehele mysterie van de tijd steken. Ik ben ervan overtuigd dat het er allemaal is. Nu, op dit ogenblik, op deze plaats. Maar het speelt zich af in een andere dimensie.., iets waar wij, met ons beperkt verstand, niet bij kunnen! Eigenlijk denk ik te moeten stellen dat de Maaïke van gister een soort andere dimensie had dan de Maaïke van vandaag, en dat ze nu gewoon door mekaar heen lopen zonder mekaar te zien!
- Oef... ik krijg het warm van dergelijke diepzinnige gedachten... ik moet er even uit. Zal ik maar alvast een kopje thee zetten?
- Ja, beaamde hij gretig. En neem er ook eentje mee met mij.

Gelukkig en zingend stond Maaïke even later aan het fornuis en kookte het water. Sedert enige tijd al voelde ze dat ze langzaam maar zeker verliefd werd op Halewijn. Hij was wel haar meester, en ze zou hem haar verliefdheid ook nooit laten merken, maar toch, ondanks zichzelf maakte een overgelukkig gevoel zich van haar meester, telkens ze met hem praatte of aan zijn zijde liep.

- Malle meid, dacht ze bij zichzelf. Hij is toch geen partij voor jou!
- Wie weet, Halewijn is toch niet erg op standenverschil gesteld! Sprak een ander stemmetje binnen in haar.
- Maar als het op trouwen aankomt zullen die heren toch een meisje van hun stand kiezen, probeerde ze het stemmetje het zwijgen op te leggen.
- Dat denk je maar! Voor Halewijn telt intelligentie. Hij heeft iemand nodig waarmee hij kan praten. Niet zo'n domme gans, zoals ze in Vlaanderen bij dozijnen liepen!
- Maar toch hou ik me op afstand. Ik laat me niet inpalmen! Dat kan later enkel teleurstellingen opleveren!

Zonder het te weten of het te willen bekennen was ze eigenlijk al lang ingepalmd door de man die ze boven alles bewonderde en beminde. Ze wist het alleen zelf nog niet. Maar dat zou nog wel komen.

Toen ze even later gezellig bij elkaar zaten bij een kopje thee, ging Halewijn verder:

- Die droom. ..die blijft me intrigeren. Daardoor ook ben ik zo over de tijd gaan piekeren. Die droom lijkt me zo wezenlijk toe. Hoewel ik me lang niet alles ervan herinner, ben ik er praktisch van overtuigd dat het werkelijkheid was. Dat ik, heel even, in een toekomstige gedaante van me was gekropen.
- Een toekomstige gedaante, die volgens jouw theorie dus al bestaat?
- Ach, ik weet het zelf niet meer. Is hopeloos ingewikkeld. Maar in de droom moet de sleutel liggen die toegang geeft tot die dimensie, die de tijd tijdloos maakt en alles overbrugt!
- Maar vertel me eens wat meer over die droom? Hoe waren de mensen in dat vreemde tijdperk?
- Voor zover ik me herinner, waren er veel goede dingen. Maar ook minder goede!
- Bijvoorbeeld?
- Vrijheid was er volop. Vooral vrijheid van mening. De techniek had enorme vooruitgang gemaakt. Maar wat mij vooral trof, was het menselijk contact, dat door dit alles toch wel erg teloor was gegaan!
- Waaraan merkte je dat?
- Nou, bijvoorbeeld.. .als wij iets halen bij een ander.. .het kopen of laten maken, dan wordt een en ander afgesproken en besproken tussen koper en verkoper.., of tussen maker en opdrachtgever. Er is persoonlijk contact!

- En vind je dat belangrijk?
- Als je het steeds zo hebt geweten valt het je niet op. Maar als je plots in een andere wereld terecht komt, mis je het wel erg! In de wereld uit mijn droom werd alles in massa gemaakt. De mensen gaan naar een plaats waar die dingen met duizenden tegelijk te koop zijn, betalen, en nemen mee. De verkoper trekt zich verder weinig van die éne klant aan, want er staan honderden anderen te wachten. Daarenboven, de verkoper zélf zit achter de schermen... zijn bedienden staan voor de verkoop van zijn producten in.
- Dat moet toch maar koel aandoen. Dus, je gaat naar de boer om melk...
- Nee! Je gaat helemaal niet naar de boer om melk. Je koopt de melk in een huis waar men onder andere zaken, ook melk verkoopt. In flessen, dozen, en allerlei soorten verpakking, met de boer die de koe heeft gemolken heb je geen contact. Die heeft zijn producten al verkocht aan de fabriek die ze verder verwerkt, doorverkoopt aan groothandelaars, en tenslotte verder naar de zogenaamde kleinhandel!

- Dus, als je dan melk koopt, heb je er het raden naar vanwaar ze komt?
- Inderdaad. Ik geloof zelfs dat de meeste mensen er niet eens meer bil stilstonden dat de melk oorspronkelijk van een koe komt!
- Dus geen praatje met de boer, geen wandeling langs de velden.. .niets?
- Zo was het inderdaad. Een koele verpakking, een naamloos product, geen persoonlijkheid van de verkoper bijgeleverd...efficiënt, rationeel, maar koel!
- Ik geloof niet dat ik in zo'n wereld zou willen wonen!
- Dat geloof ik!
- Maar zei je niet dat je juist zoiets wilde bereiken hier?
- Ja, ik was er naar op weg. Maar die droom heeft me de ogen geopend. De voordelen van zo'n maatschappij, die moeten we zien te bekomen. Maar niet ten koste van de menselijkheid, en niet ten koste van de natuur. Het zal niet gemakkelijk zijn de juiste middenweg te vinden!

Nog een hele tijd praatten ze op dezelfde gemoedelijke toon verder, en Halewijn was er zich helemaal niet van bewust hoe hij steeds meer de storm in het hart van het meisje aanwakkerde. Ook hij moest nog leren dat er boven tijd, theorie en filosofie nog iets heel anders bestaat op de wereld: iets waaraan geen mens ontkomt, en waarin geen mens helemaal vrij is. Dat "iets" dat even onbevattelijk en ongrijpbaar is als de tijd... dat iets dat eigenlijk geen naam kan hebben omdat het te ver boven het menselijk verstand staat. Dat iets dat de mensen dan maar gemakshalve 'liefde' hebben genoemd!

Halewijn was ook erg gesteld op het gezelschap van Maaïke, en onwillekeurig miste hij haar als ze er eens niet was. Maar hij had andere dingen aan zijn hoofd dan er bij stil te staan of hij al dan niet verliefd was op haar. Hij was er gewoon nog niet aan toe, maar zocht wel allerlei onderwerpen om over te praten, waarvan hij wist dat ze haar ook zouden interesseren. Voor zichzelf vond hij dat hij dit deed om zijn eigen gedachten te toetsen. Hij was er zeker nog niet aan toe dat hij zichzelf zou bekennen dat de bedoeling juist was de aandacht van Maaïke gaande te houden en haar dicht bij hem te weten.

- Zijn u nog dingen opgevallen in dat tijdperk waarvan je droomde?
- 0, heel veel! Ook gelijkenissen met ons tijdperk.
- Ha?
- Ondanks alles waren de mensen zelf toch zo'n beetje dezelfde gebleven. De wereld bestond nog steeds uit wat ik 'doe-mensen' noem, en "praat-mensen".
-Wat bedoel je daar nu weer mee?

- Hier zie je het minder, hoewel.. vroeg of laat zal het toch wel uitkomen vrees ik. Maar herinner je Vlaanderen: wie waren het meest in aanzien?
- Je zult wel de praat- mensen bedoelen zeker? Antwoorde Maaïke, die doorhad waar hij heen wilde.
- Inderdaad. Wie maar veel praat en doet alsof, stijgt in aanzien. De doe-mensen zwijgen meestal, en lopen niet te koop met hun daden. Niet zelden ook lopen de praatmensen te vertellen van de grootse dingen die ze verwezenlijkten, maar die in werkelijkheid door de doe-mensen werden verricht!
- Tja, zo zal het altijd wel zijn vrees ik!
- Ik had zelfs de indruk dat het, in dat toekomstig tijdperk, nog erger was dan nu. Er leken me veel meer praatmensen rond te lopen met lege hoofden maar grote, holle slagzinnen, dan doemensen die nederig en onbekend hun werk deden. Ze hadden er zelfs een naam voor gevonden.., een soort vlag die de twijfelachtige lading dekt.
- En wat was die naam?
- Wacht even,.. het was iets met Po... Ja! Politiek. Dat was het.
- Wat een rare naam, en wat deden die “politieks”?
- Politiekers noemde men ze, verbeterde hij. Wat ze deden? Praten, opscheppen, snoeven en slagzinnen verkondigen. Het echte werk lieten ze aan de doemensen over.
- Arme doemensen
- Nou, niet alle politiekers waren zo hoor! Velen verrichtten inderdaad baanbrekend werk door datgene te gaan verkondigen dat doemensen eigenlijk tot stand hadden gebracht, maar waarvoor deze laatsten eigenlijk nooit het lef zouden hebben gehad om het uit te dragen.
- Dus waren die praatmensen, of die “politiekers” er toch wel nodig?
- Jazeker! Tenminste, een beperkt aantal van hen toch, maar zoals steeds gebeurt, een groot aantal wolven kon zich gemakkelijk verschuilen onder de enkele schapen en gewoon meeblaten, zonder eigenlijk enige wol te geven. Ze moest hartelijk lachen om de vergelijking.
- Ik hoop maar dat je binnenkort nog dergelijke dromen hebt, dan kunnen we er weer gezellig over praten! Naar nu moet ik toch echt gaan. Het begint te donkeren en mijn ouders verwachten me voor het avondmaal.
- Goed dan, goeieavond Maaïke.. en... droom er maar niet van!
- Tot morgen.. Halewijn. Ze hoopte dat hij de zachte trilling in haar stem zou hebben opgemerkt bij het uitspreken van zijn naam, maar het zag er niet naar uit of dit zo was.

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 5. Perikelen te Brugge.

Op de grote markt te Brugge heerste een drukte van jewelste. Voor het eerst in de geschiedenis zou een proces tegen een groep heksen en tovenaars in het openbaar worden gevoerd. Op deze manier probeerde de inquisitie het gemopper onder de bevolking het zwijgen op te leggen. De inquisitie was ondertussen al zo zeker geworden van snelle bekentenissen door verfijnde folterpraktijken, dat men die voor één keer buiten, in het openbaar op de grote markt zou toepassen. Men hoopte dat de bekentenissen op die manier een gunstige indruk op de bevolking zou nalaten.

Toch stonden, aan het zicht onttrokken binnen de muren van de hallen, honderden ruiters klaar om op de menigte te chargeren zo dit nodig moest zijn. En buiten, op de ruime markt onder de halletoren, stonden tot de tanden gewapende soldeniers om de meter opgesteld, een groot vierkant vormend.

Het liep tegen twee uur in de namiddag en het volk begon al toe te stromen. In het midden van het marktplein was een groot podium opgericht, waarop een pijnbank, enkele lessenaars voor de rechter, en enkele gloeiende vuurpotten, waarin straks ijzers roodgloeiend zouden worden gemaakt. Om het “feest” meerdere luister bij te zetten liepen een aantal narren rond, en zongen minnestrelen hun liedjes. Binnenin het vierkant, gevormd door de soldeniers, leek alles vrolijk en feestelijk. Buiten het vierkant echter keek het volk grimmig.

Van uit een kijkgat in de Halletoren aanschouwde de heksenmeester de menigte.

- Ik weet niet of we er goed aan deden, schout, om dit openbaar te doen.

- Ach kom, alleen al bij het zicht van die gloeiende ijzers zullen die kerels alles bekennen wat we willen.

- Ik hoop het maar, zuchtte de ander. Als het te lang duurt gaat het volk morren en kan er een regelrechte opstand van komen.

- Aan u om dit te voorkomen, door snel te werken. Ik twijfel niet aan uw kunnen! Als we binnen de vijf minuten een eerste bekentenis kunnen bekomen zijn we gered. Dit zal het volk geloofwaardig toeschijnen, vooral na de toespraak waarop we hen eerst zullen trakteren. We maken ze eerst behoorlijk bang. Dan woedend op tovenaars die hun veiligheid en zieleheil bedreigen.. en dan het proces.. het móet lukken.

- Hopelijk hebt u gelijk, jankte de ander. Zoniet.. en hij maakte een gebaar naar zijn hals.

- Geen vrees! Zelfs in het ergste geval hebben we voldoende soldeniers om het hele gepeupel in bedwang te houden.

- Anders wel een mooie vangst, niet?

- Bezitten ze veel?

- Er zijn een aantal zeer welstellende lieden bij. De verbeurdverklaring van hun goederen zal de schatkist goed spekken. Twaalf duivelskunstenaars ineens! Stel je voor! Nooit voorheen deed ik een dergelijke vangst.

De schout, een man van achter in de vijftig, keek de ander aan. Het was een nog jong, mager kereltje van niks, dat eigenlijk enkel een pak voor zijn broek nodig had om angstig te gaan janken. Maar uit zijn ogen straalde een felle, koortsige gloed en de schout wist dat hij te maken had met een man die geschiedenis wou maken. Zichzelf bewijzen ten koste van wat dan ook. Nu, het waren zijn zaken niet. Of die “vangst” werkelijk uit tovenaars of heksen

bestond wist hij ook niet, en maakte hem trouwens ook niets uit. Voor hem telde meer de gehoorzaamheid aan het hoger gezag. Dat stelde zijn goed betaalde job veilig, en dat wist hij drommels goed. Ook dat de meeste mensen die van hekserij verdacht werden, ook allen op een of andere manier het openbaar gezag probeerden af te zwakken. Bewust of onbewust. Dàt was zijn zaak. Hoe meer dergelijke lieden veroordeeld werden, hoe gemakkelijker had hij het om het gezag te handhaven. De rest moest de inquisiteur maar zelf uitmaken. Hij zou zijn slaap niet laten voor enkele arme luizen meer of minder die verkoold werden.

Ondertussen reed een grote, met zeil overdekte boerenwagen, bespannen met vier paarden, de Burgplaats op en bleef staan voor de poort van de burg, op enkele honderden meters van de grote markt verwijderd. Het was hier in de kelders van de burg dat de gevangenen zaten opgesloten in afwachting van het proces.

Een soldenier, die de wacht hield bij de poort die tot het binnenplein van de burg toegang gaf, keek vragend naar de geüniformeerde mannen die te paard de wagen begeleidden.

- Maak open die poort, commandeerde hun leider. We hebben een speciale opdracht.

- Het spijt me, heren, maar niemand komt er in.

- Haal dan maar uw wachtmeester. Ik heb een brief van de schout. En vlug wat, want we hebben weinig tijd.

De ander aarzelde, en riep dan iets naar binnen.

- Iemand gaat hem halen. Een ogenblik.

Even later verscheen een dikke wachtmeester aan de poort.

- Wat is dat hier allemaal?

- Ha, wachtmeester. Hier, orders van de schout.

De geüniformeerde ruiter stak hem een rol perkament toe.

- Er dreigt opstand uit te breken op de grote markt. Enkele heethoofden ruien het gepeupel op. De gevangenen moeten onmiddellijk naar Damme gebracht worden, want zo dadelijk breekt de hel los.

De ander las moeizaam het bevelschrift, en slikte.

- Zo snel kan ik niet handelen. Ik moet eerst de schout spreken.

- Maar man! Kun je niet lezen? Dat is toch wel degelijk door de schout zelf geschreven?

Snauwde de ander.

De wachtmeester, die inderdaad nauwelijks kon lezen, bestudeerde nogmaals het document en aarzelde. Maar hij kon moeilijk laten merken dat hij niet zo vlot kon lezen.

- Eh.. .natuurlijk, maar...

- Niets te maren! Vlug wat! Als straks het gepeupel de burg bestormt en de gevangenen bevrijd worden ben jij verantwoordelijk.

- Maar.. .daarnet leek alles nog kalm op de markt. ..probeerde de ander nog.

- Verduiveld man! Lees toch dat bevelschrift! Natuurlijk houdt het gepeupel zich rustig. Ze wachten op het goede moment!

De ander liet zich overhalen, en even later reed de wagen de binnenplaats op, en traden de twaalf gevangenen, aan handen en voeten geboeid, naar buiten.

- Instappen, en vlug wat! Snauwde de ruiter die de leiding had hen toe.

De gevangenen hieven een hymne aan en zacht schalden hun stemmen over de burg tijdens het instappen. Een schop van de voet van de ruiter deed hun leider echter bloedend aan het hoofd ten gronde vallen.

- En nu kop dicht allemaal! Of ik schop jullie tot moes!

- Was dat nu wel nodig? Vroeg de wachtmeester, die ondanks zijn ambt toch deernis had met

de gevangenen.

- We moeten op straat niet in de gaten lopen. Het gepeupel mag niet weten dat de gevangenen in de andere richting worden weggevoerd. Hun gezang zou ons verraden.

- Ik zal u een geleide meegeven.

- Ben je gek, man? Dan weet iedereen onmiddellijk wat er aan de gang is! Ik zei je toch dat de zaak onopvallend moet verlopen? Geef maar hier die sleutels van de boeien. We zijn ermee weg.

Even later reed de wagen de poort van de burg door en sloeg de weg naar Damme in. Pieter Janszoon, want hij was de geüniformeerde ruiter, kwam naast de wagen rijden en gooide nonchalant de sleutels naar binnen.

- Goed volk, lui. Maak de boeien maar las. En.. .het spijt me van die schop, maar de hele vertoning moest echt lijken.

De gevangenen geloofden eerst hun oren niet, maar snel dan toch maakten ze hun boeien los.

- Maar.. .hoe komen we door de stadspoorten? Zouden we niet beter geboeid blijven?

- Jullie gaan niet door de stadspoorten. Jammer genoeg is de wachtmeester van dienst daar veel meer snugger dan die op de burg, en minder gemakkelijk om de tuin te leiden.

- Hoe komen we dan uit de stad?

- Wij rijden met de wagen de stadspoort door, maar dan moeten jullie er reeds af zijn. Hier is het adres van een herenhuis langs de reie. Er woont goed volk. Daar krijgen jullie voor vandaag een voorlopig onderkomen. Vannacht echter zal een schuit, geladen met gruit, bij het huis aanleggen. De bootslui zijn op de hoogte, en ook wij zullen aan boord zijn. We verbergen jullie onder het gruit, waar een geheime bergplaats werd voorzien, en varen dan naar Damme.

- We moeten u wel hartelijk danken, heer, maar ook te Damme zal men ons snel oppakken.

- Vrees niets. We hebben nog heel andere plannen met jullie. Maar dat komt later. Verlaat nu de wagen in groepjes van drie man en ga afzonderlijk naar het aangewezen huis. Veel succes.

Wat later reed een ledige wagen, met enkele boeren die er te voet naast liepen, de smalle kruispoort door. De uniformen waren al voor boerenkledij verwisseld en niemand viel hen lastig. Eigenlijk hadden ze niets verloren buiten de stadspoorten, maar ze moesten de wagen kwijt. Want als straks de herrie begon bij de ontdekking van de ontsnapping, zou eerst en vooral die wagen worden gezocht. Werd hij binnen de stadspoorten gevonden, dan zou verondersteld worden dat ze nog in de stad waren. Werd de wagen buiten de wallen gevonden, dan zou het zoeken zich op het veld en de bossen toespitsen. En dit kwam hen beter uit.

Wat verder werd de wagen dan ook een bos ingereden en achtergelaten op een zodanige manier dat hij snel zou gevonden worden.

De mannen spoedden zich snel terug naar de stad, want binnen de muren zou het veiliger zijn dan erbuiten. Zéker van zodra de wagen zou worden gevonden.

- We gaan terug de stad binnen langs de Katelijnepoort, want aan de kruispoort zouden ze ons nog kunnen herkennen en het verdacht vinden ons zonder wagen te zien terugkomen. Zodra we binnen de poorten zijn verspreiden we ons en zien mekaar bij valavond terug aan de kleine brug naast het huis van Gruuthuse. Daar zal de boot ons opwachten. Maar let er op dat niemand zich op de boot begeeft voor het volledig duister is. Van uit het huis van Gruuthuse

worden alle boten in de gaten gehouden, en het zou opvallen als vreemden aan boord komen. Zodra het echter duister is, kunnen ze niets meer zien.

Het huis van Gruuthuse, woonplaats van de heren van Gruuthuse, had het alleenrecht op de verhandeling van de gruit, een grondstof, getrokken uit allerlei kruiden, die onontbeerlijk was voor het brouwen van bier, voordat hiervoor hop werd gebruikt.

Hoewel reeds in de meeste plaatsen hop werd gebruikt, werd toch ook nog hier en daar gruit gebruikt omdat het een kruidige smaak aan het bier gaf. Bovendien hadden de heren van Gruuthuse, die eigenlijk van bescheiden afkomst waren, maar groot geworden door de uitvinding van het gruit en het alleenrecht op de verhandeling ervan, weten te bekomen dat ze ook de verhandeling van de hop onder hun gezag kregen. Aldus hadden ze de financiële tegenslag die het in onbruik geraken van de gruit hen zou brengen, weten af te wenden.

Boven in het prachtige kasteel van de heren van Gruuthuse, zagen twee kleine gotische venstertjes (de kleinste van Europa) uit op de aanlegplaats van de schuiten. Een beambte zat de hele dag achter dit venstertje en controleerde van daaruit het doen en laten van de bootslui op de reie. Geen schip, gevuld met gruit of hop, kon hier voorbij zonder te worden opgemerkt vanuit het kasteel, en zonder tol te betalen aan de heren van Gruuthuse.

Het liep al tegen achten toen Pieter Janszoon tussen het sombere gebouw van het sint Janshospitaal en de Onze Lieve Vrouwekerk doorliep. Huiverend aanhoorde hij het gekerm van de zieken, die hier in het Sint Janshospitaal een onderkomen hadden gevonden. Hij wist dat ook bedelaars en daklozen hier terecht konden voor een aalmoes of een kortstondig onderdak, hen verstrekt door vrome nonnetjes, die deze menslievende taak werkelijk met volledige toewijding ter harte namen.

De heer van Gruuthuse, wiens kasteel vlakbij stond, schonk regelmatig milde giften aan het sint Janshospitaal. Die giften waren eigenlijk de enige bron van inkomsten van deze menslievende congregatie.

- Wat een tegenstellingen toch in dit vreemde, mystieke Vlaanderen, dacht hij. Enerzijds werd het volk uitgezogen door hun heren, anderzijds werden weer met milde hand aalmoezen uitgedeeld door diezelfde heren.

- Uit medelijden of om hun geweten te sussen? Vroeg hij zich af, en hield het grinnikend op dit laatste. Hij sloeg de hoek om en liep het grote gebouw van de Onze Lieve Vrouwekerk langs, tot hij door een open poort de kleine binnenplaats en kade naast het huis van Gruuthuse bereikte.

Nauwlettend hield hij de kleine venstertjes in het oog, en sloop geruisloos langs enkele tonnen en pakken koopwaar, de kleine binnenplaats aan de reie over. Achter, en hoog boven hem uit, troonde de trotse toren van de Onze Lieve Vrouwekerk.

Rustig lagen enkele schuiten langs de rede. Eén ervan was geladen met gruit en er was een geroezemoes van stemmen aan boord.

- Ik zeg je toch dat ik morgenochtend vroeg nog in Damme moet zijn! Als jullie lamlendige laders wat sneller hadden gewerkt dan waren we nu al op weg.

- Het is ongebruikelijk dat s nachts wordt gevaren, schipper. U weet heel goed dat de schout er niets van moet weten, en dat men er een kwaad oog in ziet.

- Dat kan me niet schelen! Als ik morgenvroeg niet te Damme ben is het schip weg waarop ik

moet overladen, en kan ik mijn hele lading overboord gieten.

- Men zal u niet door de sluis naar het Zwin laten. Er is controle.

- Dan geeft u me maar een schriftelijke vrijgeleide.

- Daartoe ben ik niet bevoegd. Dat zou de ridder van Gruuthuze persoonlijk moeten doen.

- Goed, dan vraag je hem dat maar.

- Naar.. .denkt u heus dat ik de ridder zomaar kan storen?

- Dat is jouw zaak. Maar als je hem er bij zegt dat hij de hele lading terug mag laten lossen als ik vanavond niet meer weg kan, zal hij maar wat graag die vrijgeleide schrijven. De bootsman zinspeelde hierbij op de spreekwoordelijke schraapzucht van het geslacht van Gruuthuze.

De ander liet zich overtuigen en ging heen.

Pieter Janszoon stond in het duister, tegen de muur gedrukt. Ook zijn gezellen waren een voor een de binnenplaats op geslopen.

- Wacht nog even, jongens. Eerst moet ik zeker zijn hoe dit afloopt alvorens we aan boord gaan.

Het leek een eeuwigheid te duren, maar eindelijk was de beambte er terug met de vrijgeleide.

- U boft, schipper. Mijn meester was in een goede stemming.

- Zeker veel verdiend vandaag, mompelde de ander tussen de tanden.

- Goed, liet hij er luider op volgen. We maken ons klaar om af te varen. Bert, span het paard maar in.

Wat later werd een zwaar boerenpaard aan de trekschuit gespannen. De beambte verwijderde zich, en Pieter Janszoon achtte de tijd rijp om aan boord te gaan.

- Kom, mannen. Daar gaan we.

- Ha, jullie zijn daar! Ik vreesde al niemand meer te zien. Is alles naar wens verlopen? Je moest de schoutsknechten hebben zien rondtollen in de straten, na het bekend worden van de ontsnapping! Net hennen zonder kop. Ze wisten niet waar eerst gelopen.

- Is de schuilplaats klaar?

- Zeker, kom maar mee.

De ander gooide enkele zakken gruit opzij en daar kwam een schuilplaats, provisorisch opgetrokken in planken, te voorschijn.

Met zijn allen zullen jullie straks wel erg krap zitten, maar het is niet zover naar Damme.

Binnen een paar uurtjes zijn we er, en tijdens de reis, als er geen onraad te bespeuren valt, kunnen jullie wel wat boven komen om een luchtje te scheppen. Juu paard! Liet hij er op volgen, en duwde met de bootshaak de schuit af. Stil voeren ze heen. Alleen het langzame, eentonige geklap van de hoeven op de kasseistenen van het jaagpad, doorbrak de stilte, samen met het zacht geklots van het water van de reie tegen de boeg.

- Ho paard, klonk het toen het herenhuis aan de lange reie werd genaderd. Het geklepper van de paardehoeven vertraagde, de schuit liep uit en stuurde naar de kant. Een bootsman sprong aan wal nog voor het schip stillag, en liep vooruit naar het huis. Op het afgesproken ritme bonsde hij driemaal op de deur, die snel werd geopend.

- Zijn ze klaar? Snel, mijn meester verliest liever geen tijd. Elk ogenblik kunnen soldeniers opdagen.

Zonder tijd te verliezen liepen de twaalf gevangenen snel naar de reie en sprongen aan boord terwijl de schuit nog langzaam voortvoer.

- Juu paard. De boot stuurde weer naar het midden van de reie en zette zijn nachtelijke tocht verder alsof er niets was gebeurd. De gevangenen werden snel ondergebracht in de schuilplaats, die terug werd bedekt met zakken gruit.

Gespannen luisterden ze even later naar het gesprek bij de Sluis naar het Zwin.

- Halt! Wie daar?
- Goed volk. We moeten nog naar Damme met deze lading!
- Dit is geen uur om goed volk nog op de been te zien. Halt in naam van de schout!
De schuit werd naar de kant gestuurd.
- Hier heb ik een vrijgeleide van Lodewijk van Gruuthuze zelf!
- Laat zien. Klonk het nors. De man bekeek de vrijgeleide en twijfelde. Vooral ook omdat dit nu juist vandaag moest gebeuren, nu die gevangenen waren ontsnapt...
- Och, die zijn natuurlijk al lang buiten de stad, dacht hij bij zichzelf, denkend aan de gevonden wagen.

- Goed, jullie kunnen vertrekken. Wees echter op uw goede, want de wegen zijn onveilig.
- Dat weten we, maar we hebben geen keuze. Hebben jullie die booswichten al gevonden die ontsnapten deze namiddag?
- Nee. Maar lang zal het niet meer duren. Wees echter dubbel voorzichtig, want moesten jullie ze tegenkomen, dan hebben ze genoeg duivelskrachten om jullie allemaal te betoveren in kikvorsen!
- Ook geen erg! Dan zouden we tenminste niet meer moeten wroeten en slaven zoals we nu doen! Schertste iemand.

Wat verder langs de eenzame waterweg naar Damme, werden de zakken gruit van voor de ingang van de schuilplaats weggehaald en het hok geopend.

- Oef! Dat werd tijd! We kregen het hier werkelijk benauwd hoor in die enge ruimte. Kunnen we buiten komen?
- Alles lijkt kalm en verlaten, hoewel ik de zaak niet erg vertrouwd, antwoordde de schipper. Blijven jullie maar liever binnen, maar ik zal de ingang open laten. Je kunt nooit weten. Ik denk wel dat patrouilles langs de wegen zullen lopen na die ontsnapping.

Inderdaad botsten ze een half uur later op een patrouille, maar toen de man die het paard mende op de oever, de vrijgeleide van de heer van Gruuthuze liet zien, werden ze ongehinderd doorgelaten.

- Oef. Wat een geluk dat we niet naar de kant moesten komen! Vloekte de schipper. Ik had nooit die zakken tijdig op hun plaats kunnen krijgen.
- Toen ze Damme naderden werd de ingang terug gesloten en werd de haven behoedzaam ingevaren. Ze meerden tegen de Halve Maan, aan de waterzijde om niet op te vallen vanaf de kade. Maar alles was rustig, en even later waren allen aan boord.
- Veel geluk mannen, riep de schipper van de trekschuit hen na toen hij zijn boot terug afduwde om een andere ligplaats voor de nacht op te zoeken.
- Dank voor alles maat, en.. je weet ons liggen moest het nodig worden...
- Laten we hopen van niet!

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 6. In Gent.

De herberg “Voor outer en Heerd” op de Korenmarkt te Gent draaide op volle toeren. Diensters liepen af en aan met wijn en bier en luid schalde het gelach van half bedronken stamgasten en soldaten in de duistere ruimte, schaars verlicht door een aantal flakkerende kaarsen in houders langs wanden en aan de zoldering.

In een duistere hoek van het vertrek zat een aantal kerels ernstig te praten.

- Ik zeg je toch, het is onmogelijk om het Gravensteen binnen te dringen, en nog onmogelijker om in de kerkers te geraken.

- En toch kan ik niet lijdzaam blijven toezien hoe de besten onder ons daar gefolterd worden.

We moeten iets doen, klonk autoritair het antwoord.

De man die laatst gesproken had was een baardige, struise kerel.

- Neen, Karel. Zelfs met alle getrouwen achter ons aan kunnen we het niet halen tegen de grote overmacht. Bovendien hebben we bijna geen wapens.

- Wapens misschien niet. naar wel voldoende moed!

- Wat helpt moed tegen wapens?

- Zou jij het plezant vinden gefolterd te worden zonder dat je vrienden iets doen?

- Nee, maar het helpt niemand als we overhaast te werk gaan, en ons ook laten gevangen nemen!

Het groepje was er zich, in het vuur van het gesprek, niet van bewust dat ze nauwlettend in het oog werden gehouden door een man aan de toog, die samen met enkele vrienden, de ene schuimende pot bier na de andere bestelde.

- Blijf hier en drink verder, fluisterde hij tot de man naast zich. Ik heb wat op het oog.

Onopvallend verwijderde hij zich van de toog en kwam steeds dichterbij het groepje, tot hij enkele flarden van het gesprek kon opvangen. Toen hij genoeg had gehoord schrad hij naderbij en wees op een lege bank.

- Is deze plaats vrij?

Vijandig keken de anderen hem aan.

- Nee. Die plaats is bezet, vreemdeling!

- Ik hou jullie toevallig reeds een half uur in het oog, en weet heel zeker dat die plaats onbezet is.

Onbeschaamd liet Jacob van Beveren zich neervallen op de bank.

- Hola, maat! Dat gaat zomaar niet!

- Stil, fluisterde de ander ernstig. Ik heb jullie horen praten. Jullie zijn veel te onvoorzichtig.

De anderen schrokken.

- Wat heb je gehoord, vreemdeling? Snauwde de man, die door de anderen als Karel was aangesproken.

- Genoeg. Glimlachte de ander. Genoeg om jullie er gloeiend bij te laten zijn. Maar ook genoeg om te weten dat ik met goed volk heb te maken. Jullie kunnen vrijuit praten.

Misschien kan ik jullie helpen.

- Hé kastelein, bier voor de hele tafel! Liet hij er op volgen.

- Wie zegt ons dat je te vertrouwen bent?

- Niemand, maar jullie hebben geen keuze. Als ik niet te vertrouwen was, dan waren jullie er nu al gloeiend bij!

Even later, na nog wat heen en weer gepraat en nadat het bier aan tafel was gebracht, werd hij,

aarzelend eerst, door de anderen in vertrouwen genomen.

- We nemen het niet langer dat onze beste mensen de een na de ander in de kerkers belanden. Iedereen die in dit land iets goed wil doen wordt gearresteerd. Op deze manier zal Vlaanderen enkel nog met het gespuis overblijven en eens te meer uitgezogen worden!
- En.. .vroeg de ander geïnteresseerd. Wat zijn de plannen?
- Zeg ons eerst wie jij bent, vreemdeling!
- Dat komt straks. Ik denk wel dat ik jullie kan helpen. Naar vertel me eerst meer!
- Wij maken deel uit van een geheim verbond. Karel hier is de leider. Velen hebben zich reeds achter ons geschaard, en eens zullen we sterk genoeg zijn om het op te nemen tegen de adel en een einde te maken aan de verdrukking. Maar helaas, onze rangen worden steeds meer uitgedund.
- Inderdaad, beaamde Karel. Gister nog werden vijf van onze beste mensen gearresteerd en zuchten nu in de kerkers van het Gravensteen. Morgen kan het onze beurt zijn. Naar we nemen het verdomme niet langer! En om zijn woorden kracht bij te zetten bonkte hij met de vuist op tafel.
- Stil maar, straks verraad je Jezelf nog. De muren hebben oren!
- Je hebt gelijk. Maar dit keer geef ik me niet gewonnen. Ik zal niet rusten voor die vijf mensen, samen met nog enkele anderen die in de kerkers zitten opgesloten, terug vrij zijn.
- Ik zei je toch al, Karel, het is onmogelijk.
- Ik weet niet zo goed of het wel zo onmogelijk is. Deed Jacob geheimzinnig. Hoopvol keek de ander hem aan.
- Wat weet jij dat wij niet weten, vreemdeling?
- Niets.. .integendeel. Ik ben niet bekend te Gent en weet minder dan jullie. Maar wat ik wél weet, en wat jullie goed in jullie oren moeten knopen, dat is dat deze hele vertoning van macht komedie is.
- Wat bedoel je?
- De soldeniers worden, zoals overal, slecht betaald. Ze hebben er weinig belang bij om hun leven te riskeren, en bovendien zijn de meesten bang als de hazen.
- Denk je?
- Zeker. Ze zijn eigenlijk alleen een soort oogverblindings. Een uiterlijk vertoon van macht, om het volk stil te houden. De meesten hebben die rotstiel trouwens slechts gekozen omdat er geen andere keuze was, wilden ze niet van de honger omkomen.

De anderen luisterden nu aandachtig.

- Als het volk zich terdege wil organiseren, moet de strijd tegen het openbaar gezag zeker gauw in het voordeel van de bevolking worden beslecht. Men moet enkel durven. En om die durf te breken hebben de heren de pijnbanken, galgen en brandstapels uitgevonden. Dat houdt er de schrik in, snap je? Dat kan de minderheid doen zegevieren over de grote meerderheid, die echter wel met angst op het lijf loopt.

-Maar die soldeniers zijn tot de tanden gewapend!

- Dat zijn ze niet. Stompe, ijzeren zwaarden hebben ze en half verrotte lansen. Méér krijgen ze niet, want ze zouden wel eens zélf in opstand kunnen komen. U weet niet half hoe men moet manipuleren om de macht in handen te houden.
- Je moet maar eens proberen wat lelijks te zeggen tegen een soldenier!
- Snoeverij. Die kerels smeren hem als de bliksem als het ernstig wordt. Ten eerste weten ze heel goed dat ze onvoldoende gewapend zijn, en ten tweede dragen ze hun heren zeker niet in het hart, met uitzondering van enkele uitverkorenen die meer betaald worden dan de anderen

en dan ook een nog grotere bek opzetten. Naar ik zeg u: die garnizoenen zijn rot, en niet op echte strijd voorbereid. De adel weet heel goed dat, moest ze een werkelijk strijdbare macht op de been brengen, die macht eerst en vooral tegen haarzelf zou optreden. Want ook zij zijn het getreiter moe.

- Dus, u denkt dat met een aantal getrouwen zou het gravensteen in te nemen zijn?

- Dat heb ik nu ook weer niet gezegd. Eerst moeten we andere wegen zoeken. List gebruiken, nadenken, de mogelijkheden benutten.

- U doet ons hopen. ..maar. . .wie bent u eigenlijk?

Jacob deelde hen in het kort hun opdracht mede, zonder echter in details te treden of naam en ligplaats van het schip bekend te maken. Je kon nooit weten! Hij had wel met betrouwbare kerels te maken, maar op de pijnbank sloegen ook betrouwbare kerels snel door.

- Luister, wij verblijven hier in deze herberg. Morgenvoormiddag lopen we wat rond het Gravensteen en bekijken de zaak. Doe hetzelfde, dan ontmoeten we mekaar wel op straat.

- Afgesproken.

Even later, onder de dekens, bedacht Jacob met enige verwondering hoe gemakkelijk het eigenlijk allemaal verliep. Als ook de anderen evenveel succes hadden, dan zou het Schip lang voor februari volgeladen kunnen afvaren. Hij had van reizende kooplieden gehoord wat er te Brugge was gebeurd met de twaalf gevangenen en twijfelde er niet aan dat zijn maats daar in betrokken waren. Als te Brugge de krijgslieden zo gemakkelijk om de tuin te leiden waren, dan moest dit ook te Gent en in de andere steden kunnen.

- Niet verwonderlijk eigenlijk, dacht hij. Door angstvallig iedereen, soldeniers en krijgslieden inbegrepen, dom en ongeletterd te houden gooide de adel zijn eigen ruiten in. Een heel leger leger van dergelijke afgestompten kon door enkele snuggere kerels gemakkelijk om de tuin worden geleid.

En grinnikend begon hij eigenlijk wat medelijden met de adel en het gezag te krijgen. Het moest geen pretje zijn enerzijds een heel volk te willen onderdrukken, en het anderzijds in de broek te doen als het er om ging om de soldeniers degelijk te bewapenen.

- Nou, dat is mijn probleem niet, dacht hij. Ze hebben zelf de moeilijkheden geschapen, ze moeten nu maar zelf de gevolgen ervan dragen.

De volgende morgen heerste te Gent de gewone, drukke bedrijvigheid die typerend is voor elke handelsstad. Het viel dan ook helemaal niet op dat een aantal mannen rond het Gravensteen wandelden.

- Kijk, zei Karel Reynders, want zo heette de leider van de ondergrondse beweging in Gent, aan deze zijden van het Gravensteen is water. Langs daar binnenkomen kunnen we wel vergeten. Dan heb je hier de hoofdingang, die zeer sterk bewaakt wordt, en de zijde daarachter ligt tegen de straat. Als we proberen binnen te komen zal het langs deze laatste zijde moeten zijn.

- Niets van. Ik veronderstel dat deze zijde ook wel het best zal worden bewaakt, en vanop de wallen zouden we onmiddellijk worden opgemerkt, weerlegde Jakob.

- Ja, maar hoe dan?

- Langs de waterkant misschien met een boot, dan klimmen.. .peinzend keek hij langs de steile muren omhoog.

- Hm. Dat zal ook wel niets worden denk ik.

Op dat ogenblik reed een wagen met paard, volgeladen met biervaten, de poort door.

- Wie was dat?

- Een brouwer, die bier komt leveren voor de dorstige soldaten.
- Is die brouwer steeds dezelfde?
- Hemel neen. Als dat zo was, dan kon die man zijn zaak wel opdoeken, want hier leveren is één ding. Er voor betaald worden is iets heel anders.
- Nou, waarom levert hij dan, als hij weet dat hij niet betaald wordt?
- Omdat de brouwers, elk om de beurt, verplicht worden een lading bier aan het garnizoen te leveren.
- Dat is het wat we nodig hebben. Ken je die brouwer die net binnenreed?
- Neen. Maar ik ken er wel enkele andere, antwoordde Karel, die het begon te dagen.
- Goed. We gaan er een bezoeken die betrouwbaar is. Kan dat?
- Natuurlijk. Ik heb er twee in mijn organisatie. Wat is precies uw plan?
- Dat zul je straks wel zien.

Even later liepen ze een brouwerij binnen. Grote vaten stonden te gisten, en een aantal mannen liep heen en weer, roerde hier en daar in kuipen, tapte bier van het ene vat in het andere of rolde zware vaten naar de stapelplaats.

Een man van middelbare leeftijd kwam hen tegemoet.

- Ha, Karel! Heb je al gehoord van die ontsnapte gevangenen te Brugge?
- Zeker. En wat meer is, de vrienden van deze heer hier, hebben de hand in het spel gehad.
- Ha! Dat doet me plezier. Die man is dus te vertrouwen?
- Zeker. Hij komt ons trouwens helpen.
- Ik denk dat we met jou hulp de gevangenen uit het gravensteen kunnen krijgen, fluisterde Jacob, nadat hij om zich heen had gekeken om te zien of niemand meeluisterde.
- Kom mee naar de woonkamer. Daar kunnen we rustig praten.

Tegen valavond reed een tweede bierwagen de poort van het gravensteen binnen.

- Hela, makker! Riep een wachter. Er is vandaag al een brouwer geweest. Wat gaan we nu krijgen?
- Aan mij moet je het vragen, snauwde de brouwer. Als jullie niet zo'n dorstige kelen hadden, kon ik mijn bier veel beter te gelde maken dan het hier te moeten afleveren voor jullie plezier.
- Ha ha hal Rij maar binnen, een lekkere pot schuimend nat kan er altijd nog wel bij.

De wagen reed binnen en sloeg de weg in naar de bierkelder. De brouwer en zijn knecht rolden de tien grote vaten voorzichtig binnen, keken even om zich heen en toen niemand toekeek sloegen ze uit elk der vaten de bodem. Tien mannen kropen er uit.

- Goed werk, kerels, sprak Karel tot de brouwer en zijn knecht. Maak maar dat jullie weggkomen, en kom morgen voor dag en dauw de vaten terug ophalen. Als alles goed gaat zullen ze tegen dan terug gevuld zijn, grinnikte hij.

Terwijl de brouwer met zijn knecht wegreed, verscholen de anderen zich achter de biervaten, en wachtten de duisternis af.

Vredig lag het gravensteen enkele uren later te slapen in het flauwe schemerlicht van de maansikkel. Enkel boven op de wallen liepen de wachtposten verveeld en stampvoetend van de kou hun rondjes. Beneden, op de binnenplaats, was alles rustig. Of toch niet? Af en toe kon de scherpe opmerker een schaduw zien schuiven, en een geoefend oor kon gedempte voetstappen opvangen. Maar de wachters boven op de wallen waren geen scherpe opmerkers,

en hadden, op dit uur van de nacht, weinig gehoor voor vreemde geluiden. Ze verlangden maar één zaak: dat hun wacht zo gauw mogelijk ten einde liep en ze naar bed konden.

Dan weerklank er uit een der kelders een korte, gesmoorde kreet. Niet luid genoeg echter om door te dringen tot buiten.

- Dat is jammer. Vond Jacob, doelend op de cipier die met overgesneden keel op de grond lag.

- We hadden geen andere keus dan hem het zwijgen op te leggen.

- Die vent vinden ze morgenochtend natuurlijk onmiddellijk en dan zit het spel op de wagen.

- Ja, en normaal gezien zitten wij dan nog verscholen in de bierkelder. Ik geloof niet dat we er dan nog gemakkelijk uitkomen!

- Dat is van later zorg. Laten we eerst de gevangenen gaan zoeken. Ze haalden de grote sleutelbos van de gordel van de dode cipier en korte tijd later hadden ze niet vijf, maar tien dierbare vrienden bevrijd. Sommigen van hen zaten er al maanden en waren uitgemergeld.

- Laat ons eerst en vooral de toestand bespreken, stelde Jacob voor, nadat bij de anderen de ontroering van het weerzien voorbij was.

- Als we nog buiten dit vervloekte nest willen komen, dan moet het voor het ochtendgloren, en liefst zelfs onmiddellijk. Anders komen we er niet meer uit zonder strenge controle.

- Toch lijkt de zaak me voor het ogenblik niet zo sterk bewaakt.

- Inderdaad! Niemand zag ons over de binnenplaats lopen...niemand bleek alert genoeg om de kreet van de cipier op te merken.

- Ik vraag me af hoeveel wachters er bij de poort de wacht houden.

- Meestal zit er een drietal, in het wachthokje, bij het vuur. Het zou me niet verwonderen dat ze slapen. De zware poort is immers gesloten en hen kan niets gebeuren.

- Maar toch kunnen we, zelfs als ze slapen, die poort niet openen zonder ze te wekken.

Trouwens, ook de wachters op de wallen zouden het horen.

- Wat zijn er nog voor mogelijkheden?

- Misschien.. .ik weet niet, maar boven de poort is er een groot, kruisvormig venster. Ik zag het nooit aan de binnenkant, maar naar horen zeggen geeft het uit in een zaal, die de suikerlade wordt genoemd. Soms wordt die zaal als gevangenis gebruikt. Ernaast is er een folterkamer. Maar voor zover ik weet is die "suikerlade" momenteel in onbruik geraakt omdat er teveel gevangenen uit ontsnapten. Ze houden hun gevangen daarom liever beneden in de kerkers. Trouwens, dat grote venster is helemaal open. Vroeger staken er tralies in, maar die werden de een na de ander losgemaakt door ontsnappende gevangenen.

- Dus.. .moeten wij in die suikerlade zien te geraken?

- Ja. Weet iemand hoe je daarbij komt?

- Volg mij maar, sprak een der oudere verlost en bitter. Ik weet er alles van, want ik werd er gefolterd!

Weer schoven enkele schaduwen snel en geruisloos langs de muren van de binnenplaats, klommen een trap op en vonden een ongesloten deur die toegang gaf tot de beruchte suikerlade. Ze kwamen in een kil, tochtig en donker vertrek. Het enige licht kwam van een enorm, kruisvormig venster, voorin boven in de rechthoekige zaal.

- Voorzichtig over die plankenvloer! Fluisterde iemand. Hij kraakt hevig, en onder ons is de gaanderij die naar de poort loopt. Als daar nog iemand wakker is horen ze ons onmiddellijk. De waarschuwing was niet nutteloos geweest. Inderdaad kraakte de oude plankenvloer bij iedere stap, en heel voorzichtig sloop het gezelschap naar voor.

- Best dat we touwen hebben meegenomen!

Karel klom tot in de kruisvormige opening en keek naar beneden. Een tiental meter beneden

hem lag de straat, voor de gesloten poort. Alles was stil en verlaten. Nog even keek Karel naar boven, naar de wallen, maar ook daar roerde niets. Dan liet hij voorzichtig een touw zakken, en maakte het vast. De een na de ander klom naar beneden.

- Voorzichtig nu, fluisterde Karel. Volgen jullie me maar. Maar geen lawaai!

Doorheen de sombere steegjes van het middeleeuwse Gent slopen de schuifelende gestalten naar de andere zijde van de stad, waar de woning van Karel gelegen was.

- Hier is het.

Karel opende de zware voordeur en liet het gehele gezelschap binnen.

in de woonkamer zette Jacob nu het hele plan uiteen aan de anderen, die enthousiast luisterden.

- Zo, en nu kan al wie meewil naar de Halve Maan onmiddellijk met ons mee. Hij keek de kring rond.

- Karel?

- Neen, Jacob. Het spijt me erg en ik zou heel graag meegaan, maar mijn taak ligt hier. Ik kan het arme Vlaanderen niet aan zijn lot overlaten. Als iedereen hier vlucht, wat zal er dan nog overblijven? Ik vlucht pas als me geen andere keus meer is, zoals met onze vrienden hier het geval is, zei hij, doelend op de verlorene gevangenen.

- Zij moeten gaan. Maar ik blijf zolang het me mogelijk is. Tegen mij koesteren ze nog geen argwaan.

- Ik geloof dat je gelijk hebt. We kunnen in de vreemde wel een betere gemeenschap stichten, maar echt Vlaanderen aan zijn lot overlaten zou laf zijn.

- Ik vind jullie helemaal niet laf, integendeel, maar ik blijf hier. Ik heb nog altijd hoop dat het ooit tot een opstand van het vlaamse volk komt, en dat wil ik niet missen!

- Als we terug thuis zijn zal ik Halewijn zien over te halen om nog meerdere expedities naar Vlaanderen te organiseren, want ik geloof niet dat hijzelf het reeds op deze manier bekeken had. Niet alleen kunnen we op deze manier verdachten van hier wegsмоккelen, maar kunnen we ook anderen laten infiltreren. Anderen die op het eiland eerst kunnen worden opgeleid in de krijgskunst, en de kunst om de overheid te verschalken. En wie weet dat we, op die manier, eens kunnen terugkomen naar een volledig gezuiverd Vlaanderen.

Op dat ogenblik werd hard op de voordeur gebonsd.

- Maak open, in naam der wet!

Karel verbleekte.

- Wat is dat nu weer? In de kelder jullie, gauw!

Hij verschoof een kast en opende een luik dat eronder gelegen was.

- Nee, Karel. We laten je niet in de steek. Laat ons hier wachten, dan overvallen we die soldaten. De zaak lijkt toch verraden.

Karel dacht even na. Er was weinig keus, maar hij mocht het leven van zijn vrienden niet in gevaar brengen.

- Naar beneden jullie! Ik raak die kerels wel kwijt!

- In naam der wet, maak open!

- Vooruit, snel, maande Karel de laatsten aan die door het nauwe keldergat verdwenen. Dan schoof hij de kast terug op het luik.

- Een ogenblikje! Ik mag me toch eerst aankleden zeker? Wie is daar?

- We zijn de schoutsknechten. Laat ons binnen!

Karel opende een kijkluik in de deur. Drie schoutsknechten stonden op straat.

- Wat willen jullie op dit uur van de nacht van eerlijke lieden?

- We werden door iemand verwittigd dat een groot aantal verdachten dit huis is binnengestapt!

Karel schrok. Iemand had hen dus toch gezien en was naar de schoutswoning gelopen, in de hoop een beloning op te strijken.

- Maar goeie lieden, hier is niemand! Kijken jullie zelf maar! Nodigde Karel en opende de deur.

De drie schoutsknechten stapten, wat angstig, binnen.

- Doorzoeken jullie maar het hele huis. Ik woon hier alleen en er is verder niemand

- Heb je ook een kelder? Vroeg de leider van de drie, nadat ze het gehele huis hadden doorzocht.

- Natuurlijk heb ik een kelder! Hebben jullie misschien dorst?

- Doe niet zo dom. Toon ons de ingang.

- Hierheen dan. Karel ging de anderen voor naar de keuken, waar hij een tapijt verschoof en een luik opende. Gelukkig had hij twee kelders!

- Kijken jullie zelf maar. En.. .bedien jullie maar als jullie dorst hebben! De schoutsknechten keerden onverrichterzake terug.

- Vreemd. Zou die man ons wat voorgelogen hebben?

- We hadden hem moeten meenemen! Verduiveld! Waar zou die kerel nu uithangen?

- Dat is jullie zaak, heren. Mag ik nu verder slapen?

- Verontschuldig ons, burger. Kom, mannen. we gaan terug.

Even later haalde Karel de anderen terug uit de kelder.

- Zo, daar zijn ze mooi ingetrapt, nietwaar?

De anderen, die alles hadden gehoord, beaamden dat, maar Jacob keek sip.

- En toch vrees ik voor je leven, Karel!

- Maar... je hoorde toch hoe ik ze kon overtuigen?

- Ja, dat wel, maar je vergeet iets!

-Wat dan?

- Morgen ontdekken ze de vermoorde cipier en de ontsnapping!

-En wat dan nog?

- Maar man! Snap je niet dat ze een en ander met mekaar in verband gaan brengen? Voor de zon opgaat staan ze hier terug, en dit keer zul je er niet zo goedkoop van afkomen!

- Ik geloof dat je gelijk hebt! Verduiveld!

- Ik denk dat er weinig anders zal opzitten dan meekomen met ons,

- En Gent en Vlaanderen in de steek laten? Nooit!

- In elk geval kun je hier niet blijven. Ik geef geen sikkepit voor je leven als je dat doet.

De ander dacht diep na.

- Je zou wel gelijk kunnen hebben. Ik zal moeten onderduiken voor een tijdje!

- Voor lange tijd vrees ik!

- Maar waar? Peinsde de ander. Ik heb wel genoeg vrienden, maar ik kan me moeilijk door hen laten onderhouden.

- Ik heb een voorstel, zei Jacob.

- Laat horen?

- Je komt voorlopig met ons mee naar het schip. De kapitein zal er wel raad op weten. Hier te Gent kun je toch niet blijven. Misschien kun je je voorlopig te Damme vestigen en betere tijden afwachten?

- Tja... als ik hier toch weg moet... en toch, ik had graag nog afscheid genomen van enkele vrienden.

- In elk geval moeten we de brouwer nog verwittigen dat hij de lege vaten voorlopig maar laat staan! Ze mochten op het Gravensteen wel het verband tussen het een en het ander hebben gelegd, en hij zou in de val lopen.

- Hemel, ja! Die was ik helemaal vergeten.

- Kom op. We hebben geen tijd te verliezen. We gaan eerst naar de brouwerij, en dan zo snel mogelijk weg van hier!

Bij het eerste gloren van de winterzon, zodra de poorten van Gent werden geopend, verliet een aantal groepjes van twee tot drie man de stad, en sloeg de steenweg naar Brugge in. Karel en Jacob bleven in de schaduw van de poort toezien of iedereen ongehinderd de stad kon verlaten. Toen de laatsten door de poort waren, gingen ze ook. Toen in Gent alarm werd geslagen voor de ontsnapping, was de hele groep al een heel eind op weg naar Damme.

-0-0-0-0-

HOOFDSTUK 7 Het Waterrad in wording.

Ondertussen had men op het eiland niet stilgezeten. De werkzaamheden waren al een flink stuk opgeschoten. Aanvankelijk was een waterrad op proef gemaakt en uitgeprobeerd in de waterval. Inderdaad draaide het, maar de mannen waren niet tevreden. Veel kracht leverde het niet, maar al doende leert men. Zo werd ontdekt dat plaatsing midden in het neerstortend water niet zo voordelig was. Het vallende water deed het rad weliswaar draaien, maar het kon er gemakkelijk langs alle kanten aflopen, en leverde niet de energie die ervan verwacht werd. Iemand was op het idee gekomen om het rad liever bovenaan de waterval te plaatsen en in het water te laten hangen, daar waar de stroomversnelling op zijn grootst is. En inderdaad ontdekte men al gauw dat hier veel meer energie aan het water kon onttrokken worden.

Enkele slapeloze nachten, veel berekeningen en gepieker hadden bij anderen verder de idee doen ontstaan om het waterrad zo passend mogelijk in te bouwen in een geul, gevormd door houten wanden. Zo zou het water, hij zijn doortocht, verplicht zijn alle energie aan het rad af te staan. En inderdaad, ook deze berekening bleek te kloppen.

En nu werd een kunstmatig kanaal gegraven langs de zacht glooiende helling, achter de werkplaatsen langs, en dan steil naar beneden terug de rivier in. Ook Halewijn werkte met schop en spade duchtig mee aan het projekt, want hij wilde niet achterblijven op de anderen.

En zo waren geleerden, handwerklui, leiders en schrijvers in één harmonisch teamwerk verenigd en schoot het werk flink op. De laatste bocht naar de rivier werd al uitgedolven, en op een bepaalde plaats was het kanaal kunstmatig smaller gemaakt. Daar werd nu de grote houten goot ingepast waarin straks het nieuwe, reusachtig waterrad zou draaien. Want op dit punt zou het water zijn grootste versnelling hebben.

Als laatste punt, als alle werk achter de rug was, en alles gemonteerd, stond het afdammen van de eigenlijke waterval op het programma. Ook hiervan werden nu al de voorbereidingen getroffen en werden over de waterval heen zware eiken balken aangebracht die er als een reusachtige brug overheen liepen. Later zouden daartussen met grote takels schutbalken worden neergelaten om aldus het water de weg te versperren en te dwingen het nieuwe kanaal te volgen. Eenmaal zover konden dan stenen, grond en takken achter deze schutbalken worden gestort waarna de zaak wel vanzelf helemaal zou dichtslibben.

Berthold gooide nog een spadesteek weg en leunde dan, naast Halewijn, op zijn schop.

- We schieten al flink op, niet? Merkte de laatste op.

- Ja, maar ik begin te twijfelen.

- Zo, niet meer zeker van jezelf?

- Jawel, maar.. ik vraag me af of we de natuurkracht die we hier zullen ontketenen, wel de baas zullen kunnen.

- Waarom zouden we dat niet kunnen?

- Nu, stel je voor dat hier straks met donderend geweld honderden tonnen. water langs komen gedonderd. Zullen de wanden het houden? Zal de hele vallei niet overspoeld worden? Is het niet mogelijk dat hele buizen zullen weggespoeld worden?

Halewijn dacht even na.

- Je kunt gelijk hebben. Maar wat kunnen we doen?

- Ik denk dat we een en ander boven aan de waterval moeten zien te regelen!

- Hoe denk je dat we dit kunnen?

- We zullen, naarmate we schutbalken laten zakken, het effect scherp in de gaten moeten houden. Zodra het water voldoende snel de nieuwe weg inloopt laten we voorlopig geen balken meer neer, en wachten af. De oorspronkelijke waterval fungeert dan als een soort veiligheidsklep, om het overtollige water toch nog te verwerken. Door de waterdoorlaat van de afdamming te regelen houden we zelf het waterdebiet door het kanaal in de hand.

- Oef! Geniaal van je!

- Gerustgesteld?

- Helemaal.

Berthold veegde zich het zweet van het gezicht en schepte voort.

Halewijn vloekte echter inwendig. Als Berthold er niet geweest was. had hij misschien een grote stomiteit gedaan! Nu, dat was een les voor de toekomst. Hij moest die voortvarendheid maar wat zien af te leren! Zeker waar hij het opnam tegen grote natuurkrachten!

's Middags, toen allen zich naar de grote zaal repten, waar de vrouwen de maaltijd hadden klaargezet, wachtte hen een onaangename verrassing. Weliswaar stond de maaltijd klaar, maar alle vrouwen hadden zich opgesteld rond de wanden en keken grimmig, maar zwijgend toe. De mannen wisten niet hoe ze het hadden en zochten wat onzeker hun plaatsen op. Halewijn, die als een der laatsten aankwam, bekeek verwonderd het toneel.

Maaike, die door de vrouwen blijkbaar als woordvoerster was uitgekozen, deed enkele passen naar voor, en keek Halewijn ernstig, doch tevens bijna verontschuldigend aan. Ze slikte even, raapte dan al haar moed bijeen en begon aan de lang voorbereide toespraak.

- Heer Halewijn, mijne heren, alle vrouwen van onze gemeenschap, hier aanwezig, kozen mij als woordvoerster van onze nieuwgeboren vrouwengenootschap.

De poging was goed, maar de tijd niet rijp. Bovendien had haar stem wat te beverig geklonken. De mannen proestten het uit van het lachen.

- Vrouwengenootschap! Hemeltje lief! Wat gaan we nog meer horen! Klonk het hier en daar tussen twee lachbuien in.

- Hebben jullie de soep klaar?

- Kunnen we nu eten? We hebben nog werk voor de boeg!

Naar Maaike, de donkere ogen fonkelend van woede, luidde dringend een bel. De reactie van de mannen had haar een gedaantewisseling doen ondergaan. Het onzekere meisje van daarnet was een vlamme strijdgodin geworden. Onmiddellijk werd het muisstil en staarde iedereen haar verwonderd aan.

- Dank u, mannen. Vervolgde ze nu met vaste stem. Dat had ik nu juist nodig om op dreef te komen.

De mannen gaapten haar verwonderd aan.

- Wij, vrouwen, zijn het beu als onmondige kinderen behandeld te worden. Jullie mannen doen alle interessante spelletjes. Spelen watervalletje, spelen uitvindertje, schrijvertje en wat weet ik meer. Ondertussen kunnen wij, vrouwen, jullie vuile kleren wassen, jullie eten koken, en alle minderwaardige karweitjes opknappen opdat jullie lekker zouden kunnen voortspelen. Nu werd door de mannen niet langer verbaasd, maar eerder vijandig gekeken, en hier en daar weerklink gevloek.

- Ondankbare schepsels! Klonk het uit verschillende monden. En wij ons maar afsloven!

- Juist! Riep Maaike boven het lawaai uit. Jullie sloven zich af. En zeker voor ons? Goed,

heren. Daarover wilden we het net hebben. Waarom zijn we Vlaanderen ontvlucht? Omdat er geen gelijkheid was, nietwaar? Nu, zullen we ook hier een éézijdige gelijkheid nastreven? Zullen we hier, in plaats van over de slaven der edelen te spreken, maar over de vrouwen van de mannen' spreken? Is het echt nodig dat wij het minderwaardig werk blijven doen en jullie het interessante? Zouden we niet even de rollen omwisselen? Zouden WIJ ons niet eens "afsloven", en zouden jullie niet eens onze vuile wasjes doen? Jullie streefden toch gelijkheid na, nietwaar? Ze was nu goed op dreef gekomen.
—En jullie "raad der wijzen".. .zijn de vrouwen dan zo'n domme ganzen dat ze er geen deel van mogen uitmaken?

De sfeer in de eetzaal werd nu echt geladen. Er moest nodig ingegrepen worden. Halewijn trad naar voor en probeerde de gemoederen te bedaren, koortsachtig al zijn diplomatie vergarend.

- Mijne heren, en dames, alstublieft! Tot op heden hebben we alle problemen van de gemeenschap in de minne rond de tafel kunnen oplossen. Ik zie niet in waarom dit geschil niet eveneens op die manier kan worden opgelost!

Maaïke keerde zich met fonkelende ogen tot hem. Inwendig schrok ze echter van zichzelf, maar iets in de houding van de mannen had in haar een vlam ontstoken die niet meer te doven viel.

- Jazeker! Oplossen rond de tafel, nietwaar? En overspoelen met overvloedig bier en wijn! De vrouwen zullen die wel aanbrengen en achteraf de kroezen afwassen, nietwaar? Neen, heer Halewijn! Zo komen jullie er ditmaal niet van af. De zaak kan inderdaad rond de tafel worden beslecht. Naar net zo erg als jullie verachtten dat in Vlaanderen de edelen rond de tafel zaten en het lot der armen beslechtten, zo verachten wij nu dat enkel mannen rond die tafel zouden zitten om het lot der vrouwen te beslechten. De zaak is bespreekbaar, maar dan eisen wij dat rond de tafel evenveel vrouwen als mannen zitten.

Dit laatste was geïmproviseerd ter plaatse. Achteraf begreep Maaïke nog steeds niet waar ze de spreekvaardigheid en de durf vandaan haalde, maar ze oogste joelende bijval van de zijde der vrouwen. De mannen keken nu verveeld en wachtten af wat Halewijn zou beslissen. Deze keek ietwat verslagen. In zijn hart kon hij de vrouwen begrijpen. Maar als rasechte middeleeuwer kon het hem niet over de lippen komen een vrouw als gelijke te doen aanvaarden door de mannen.

O, zeker, hij had de frustratie van de vrouwen onmiddellijk door. Maar dit, in zijn hoedanigheid van leider, of tenminste toch vertegenwoordiger van deze gemeenschap, toegeven ten aanzien van zijn vrienden? Zelfs bij een ontwikkeld man als Halewijn stroomde er nog teveel middeleeuws bloed door de aderen.

Toch moest er iets gebeuren. Moest deze spanning worden verbroken. Hij kreeg een inval die hem moest toelaten zijn mannelijk imago te bewaren, en hief beide armen ten hemel.

- Stilte, iedereen! De vrouwen willen werken. Zwaar werk verrichten. Het soort werk dat wij hen proberen te besparen. Goed, mannen, deze namiddag hebben wij vrijaf. Wij rusten uit. Laat de vrouwen dan maar verder werken als ze dat willen. Hier zijn de plannen. Hij gooide een hoop perkamentrollen voor de voeten van Maaïke.

- Werken jullie maar verder. Jullie mogen de hele week verder werken als jullie dat zo interessant vinden. En wij? O nee, wij zien niet op tegen die zogenaamde "vuile karweitjes".

Goed.. .we nemen de uitdaging aan. Vanaf heden zijn de rollen omgewisseld. Binnen vijf dagen komt de “raad der wijzen” bijeen. Als jullie vrouwen dan nog kracht overhebben. . . als jullie het werk nog niet hebt opgegeven... wel, akkoord, dan vergroten we de tafel en komen er evenveel vrouwen als mannen bij.

Het voorstel oogste algemene bijval. De vrouwen straalden en wensten Maaïke geluk met haar overwinning; de mannen juichten voor Halewijn want ze vonden het allemaal een goede zet: niet alleen konden ze het de komende dagen wat kalmpjes aan doen, maar ook waren ze er allen van overtuigd dat geen der vrouwen die vijf dagen zou halen.

In de beste stemming werd de maaltijd dan ook ingezet. Halewijn echter keek peinzend. Hij was er lang niet zo zeker van dat de vrouwen het zouden opgeven. Bovendien was er op verwarrende wijze iets in hem veranderd. Voor het eerst sedert zijn verblijf op het eiland, had Maaïke iets in hem wakker gemaakt. En met schrik stelde hij vast dat hij van haar begon te houden!

Deze gedachte maakte hem nog meer misnoegd, want hij een vrouw als Maaïke, zoals hij haar nu had leren kennen, zou hij meer dan ieder ander zijn mannelijkheid en overwicht moeten bewijzen. En voor een middeleeuwer was zoiets eigenlijk ondenkbaar. Zoiets moest niet bewezen worden. Zoiets ‘was’ gewoon zo...

Méér nog dan moest het in de tien geboden hebben gestaan, was de positie van de man onaantastbaar in die duistere tijden. En al waren ze die duistere tijden ontvlucht, een en ander maakte toch deel uit van hun cultuur, was hen ingegeven met de moedermelk, en kon niet zomaar zondermeer worden uitgewist. Ja... het was al zover. Zijn dromen begonnen waar te worden. En de problemen begonnen nog maar pas wist hij.

Vervuld van uiterst tegenstrijdige gedachten at hij peinzend verder. Plots had hij, als in een flits, een heel ander soort vrouw ontdekt dan het middeleeuws beeld van de vrouw. Een vrouw zoals hij er zich nooit een had kunnen voorstellen. Een vrouw die hem angst inboezemde, hem verwarde, maar ook op een eigenaardige manier op zijn mannelijke gevoelens inwerkte. Hem aantrok, maar tevens afstootte. En dat was men in de middeleeuwen niet gewoon.

Liefde, op een dergelijke manier opgewekt, strookte aan geen kanten met de middeleeuwse opvatting over de man/vrouw relatie. Het kon niet, was tegennatuurlijk, walgelijk zelfs, maar toch....?

En zonder zich er helemaal van bewust te zijn begon het te stormen en te woelen binnen in zijn gemoed. Er was een storm ontstoken die nog moeilijk tot bedaren kon worden gebracht. Een storm die hem tezelfdertijd bijna een gat in de lucht liet springen van louter gelukzaligheid, maar die hem anderzijds een zeer onbestemd gevoel van onbehagen bezorgde.

De vrouwen hiélden het vijf dagen uit. Ze wroetten in de aarde als mollen, sloofden zich uit om niet voor de mannen onder te doen. Werkten zich krom en kwamen s avonds bezweet, gebroken en doodmoe thuis, waar ze zich op hun bed lieten vallen en doorsliepen tot de ochtend hen weer tot de harde dagtaak riep.

Maar met de moed der wanhoop hielden ze vol en lieten zich niet kennen. Maaïke, zelf

doodop, sprak hen moed in, troostte hen en deed hen volharden. Ze waren de strijd begonnen en moesten hem tot het bittere einde doorstrijden. Anders was alles voor niets geweest. De mannen, van hun kant, hadden van de eerste dagen ingezien dat het werk thuis lang niet zo prettig en ontspannend was dan ze zich hadden voorgesteld en hoopten in stilte dat de vrouwen het spoedig zouden opgeven. De ‘vuile wasjes’ bleken veel viezer dan ze gedacht hadden. Ook stelden ze tot hun ontsteltenis vast dat, hoe snel ze ook afwasten, de bergen afwas wel leken te groeien. Er kwam geen eind aan al die vervelende, doodenge karweitjes!

En dan het voedsel. ..menig brooddeeg mislukte.. ..menige maaltijd was halfgaar, menig konijn aangebrand. Het hing hun helemaal de keel uit en ze verlangden al lang weer naar hun eigen zware maar interessante werk.

Maar de vijf dagen werden, van weerszijden met de moed der wanhoop, doorworsteld, en dan kwam de langverwachte dag: de raad der wijzen zou bijeen komen en voor het eerst in de geschiedenis bestaan uit evenveel mannen als vrouwen.

Verslagen, afgetobd, moe en suf kwamen ze bijeen. Veel werd die avond besproken en weinig definitief beslist, maar in de praktijk kwam het er op neer dat de schoenmaker maar bij zijn leest moest blijven!

Het mannenwerk lag de vrouwen niet.
Het vrouwenwerk lag de mannen niet.

En dus bleef alles bij het oude.. ..of toch niet?

Nee. Helemaal niet. Uiterlijk was niets veranderd, maar toch hadden de vrouwen een grote overwinning behaald: voortaan zou de raad der wijzen steeds uit evenveel mannen als vrouwen bestaan. De vrouwen hadden immers bewezen, hoewel het hen niet echt lag, evenwaardig te zijn aan de mannen.

Maar ook hadden ze geleerd minder lichtzinnig over het mannenwerk te spreken. Een “lachespel” was het echt niet gebleken. Ze hadden die vijf dagen doorgeworsteld, maar mochten er niet aan denken voor de rest van hun dagen tot dergelijk werk veroordeeld te zijn.

De mannen van hun kant hadden geleerd hoe het voelt het vervelendste werk te moeten doen, en er niet eens voor geacht te worden. Voortaan zou geen enkele man nog om een kroes bier roepen naar zijn vrouw, maar er haar beleefd om vragen. De taken bleven gelijk, maar de appreciatie wederzijds had een grondige wijziging ondergaan.

En Halewijn. . .Halewijn bleef stoïcijns onder dit alles. Het leek allemaal langs en over hem heen te lopen als in een droom. Meer en meer keerde hij zich in zichzelf.

Maaïke, die natuurlijk ook in de raad der wijzen werd opgenomen, werd door hem bijna niet bekeken. Ook sprak hij heel weinig en leek meer en meer afwezig. Maar toch had hij haar steeds tersluiks in het oog, werd hij meer en meer verliefd op haar. Voelde hij zijn hart steeds sneller bonzen als hij een blik van haar opving, hoewel hij dan bliksemsnel de andere kant uitkeek. Maar juist dat verliefd worden was er de oorzaak van dat hij haar zoveel mogelijk negeerde. Want hoewel hij zichzelf erom verfoeide, hij was echt niet klaar voor een relatie met een evenwaardig wezen! Het paste gewoon niet in het tijdsbeeld en het verwarde hem.

Het leek allemaal buiten zijn wil om te gaan. Hij wilde niet verliefd worden op haar. Hij haatte haar zelfs, probeerde hij zichzelf wijs te maken. Maar als hij 's avonds buiten wandelde, onder de schitterende sterrenhemel, dan leek iets van bovenaf tot hem te spreken. Hem te dwingen zijn hart voor haar te openen. Alsof er ginder ergens ver boven hem een complot werd gesmeed.. alsof hij aan een ander wezen werd gekoppeld zonder dat hij er medezeggenschap over had.

Hij probeerde zich te onttrekken aan dit oppergezag. Hij wilde zélf beslissen over zijn doen en laten, maar kon niet. Hij maakte, ongewild en onwetend, het diepste, mysterieuze gevoel mee dat liefde placht genoemd te worden, maar waarvoor de mensentaal eigenlijk woorden tekort schiet. "Liefde"? Dat was toch iets dat je nam of gaf? Dat kon toch niet iets zijn dat hierboven, en buiten je wil om, werd bedisseld?

En toch...hij begreep het niet meer. Hij ervoer de oneindige grootheid van de macht van dat onzichtbare, mysterieuze opperwezen, dat daarboven, ergens tussen die oneindige sterren, de banden tussen hem en Maaike aan het smeden was. Banden waaraan niet te ontkomen viel. En hoe sterker hij voelde dat die banden werden toegesnoerd, hoe norser en zwijgzamer hij werd tegenover haar, die tenslotte reeds jaren zijn dienstmeisje was. Vroeger had hij steeds goed met haar kunnen opschieten. Vroeger hadden ze samen gelachen en gepraat. Nu meed hij haar.

Maaike van haar kant, zag de veranderingen in Halewijn, en begreep ze niet. Het bedroefde haar dat hij niet meer openhartig met haar praatte, want reeds sedert lange tijd was ze heimelijk van hem gaan houden. Haar optreden in de vrouwengenootschap speet haar oprecht, want daaraan schreef ze de verandering in Halewijn toe. Ze had het verkolven bij hem. Er was geen hoop meer. En dikwijls lag ze 's avonds snikkend in haar bed.

Zijn thee brengen, iets wat vroeger een van haar meest geliefde bezigheden was, werd nu een afmattend karwei, want ze wist niet hoe zich te gedragen.

Schuchterder dan vroeger stapte ze binnen en durfde hem bijna niet aan te kijken. En toen ze terug buiten ging en de deur voorzichtig achter zich sloot, bleef ze menigmaal minutenlang droevig staan, met alle geweld de tranen die haar in de ogen kwamen bedwingend.

Het waterrad was voltooid. Alles werkte perfect. Maar het raakte Halewijn niet. Zelfs toen Berthold hem op een dag mededeelde dat hij de machine van zijn vader bijna klaar had en er veel van verwachtte, reageerde hij mat en gelaten.

Alles had zijn betekenis voor hem verloren. In zijn geest was enkel plaats voor diegene waarvan hij maar niet wilde bekennen dat hij van haar hield.

En daarnaast was er de hevige tweestrijd, waarvan hij maar niets begreep. Hij hiéld niet van haar en hij wilde niet van haar houden, hield hij zichzelf steeds weer voor. En dat machtige ding, daar ergens heel ver boven hem, dat moest maar eens ophouden met zijn geest in de war te sturen! Als hij nog in Vlaanderen zou geweest zijn, zou hij warempel bijna hebben gedacht dat ze hem behekst had.

Hij moest glimlachen om die gedachte, en vroeg zich af hoeveel onschuldige meisjes om precies déze reden op de brandstapel waren gestorven!

HOOFDSTUK 8. Problemen rond Torhout

Langs de steenweg van Brugge naar Torhout reed een volgeladen koets. Koets was eigenlijk een zeer flaterende benaming voor het vehikel, een huifkar eigenlijk, bestaande uit een omgebouwde boerenkar, voorzien van een bank aan elke kant in de lengterichting, en een dekzeil. Het verzekerde, voor de minder begoede bevolking die om een of andere reden toch moest reizen, een min of meer klokvaste verbinding tussen Brugge en Torhout.

Als alles meeliep was de verbinding inderdaad klokvast. Maar de tijden waren roerig. Er was armoede, en veel mannen vertikten het gewoon om nog voor een hongerloon te werken voor de rijke heren, en zochten hun toevlucht in de bossen. Sommigen, de eerlijksten, verdienden hun brood als bezembinder, of leefden gewoon van wat het bos hen bood.

Anderen echter verenigden zich tot echte roversbenden, die de Vlaamse wegen onveilig maakten. De meeste van die roversbenden vielen de echte, sierlijke en comfortabele koetsen aan, waarmee de edelen en de rijkere burgers zich verplaatsten. Daar was immers het meeste te roven. Een nadeel echter was dat de koetsiers beter bewapend waren, en er meestal ook een tot de tanden gewapende lijfwacht te paard de koetsen begeleidde. Enkel de moedigste benden waagden het deze koetsen aan te vallen, en soms een grote buit in de wacht te slepen.

Roversbenden van lager allooi, minder goed bewapend, vielen af en toe toch ook de huifkar aan. Weliswaar viel hier niet zo'n grote buit in de wacht te slepen, maar het risico was ook veel minder hoog.

Op die koude winterdag zaten een tiental verkleumde reizigers huiverend op de banken van de ratelende koets en keken verveeld door de openingen in het dekzeil naar het landschap dat zich in al zijn pracht aan het oog ontvouwde.

Veel belangstelling hadden ze er echter niet voor, want het onmetelijke bos tussen Brugge en Torhout verborg, naast zijn prachtig natuurschoon, ook allerlei gespuis, en het liefst zouden de reizigers al in Torhout geweest zijn, binnen de beschermende stadsmuren.

De gesprekken vlotten maar half, hoewel de een en de ander alle moeite verrichtte om te blijven converseren, en aldus de aandacht af te leiden van sombere voorgevoelens over roofovervallen en vermoorde reizigers.

- Ik zal toch blij zijn als we te Torhout zijn. De wegen zijn onveilig!
- Ach kom, je bent zeker niet gewoon te reizen? Ik ben koopman en neem elke week deze koets heen en terug. Ik werd nog nooit het slachtoffer van een overval.
- En toch heb ik een bang voorgevoel! Heb je het gehoord van die koets bij Diksmuide?
- Ja, daar gebeurt het regelmatig. Maar hier niet! Deed de ander beslist.
- Ach mensen, praat toch niet over zo'n nare zaken! Wat een sombere stemming heerst hier!
- En toch ben ik er niet gerust in, hield de ander vol.
- Wat valt hier te stelen? Niemand van ons heeft iets van waarde bij! De spreker keek de kring rond. Zijn blik bleef even hangen op een man in de hoek, diep weggedoken in de kraag van

zijn donkere mantel.

-Wat zeg jij ervan, maat?

De aangesprokene keek even ongerust naar de ander en wendde zich toen weer af, een zorgelijke trek op het gezicht.

- Die heeft ook niet veel praats, dunkt me!

- Ach, laat me gerust, klonk voor het eerst de scherpe, krakende stem van het vreemde heerschap.

De man die de hele tijd het woord had gevoerd leek een koopman en had een rond, blozend en eerlijk gezicht. Wel een type dat er in alle omstandigheden de moed in houdt, steeds vrolijk moet doen, maar slecht verdraagt dat anderen zijn vrolijke stemming niet delen. Het leek er dan ook niet naar dat hij het zou opgeven.

- Hé daar, vriend, is ons gezelschap je soms te min?

De ander antwoordde niet, maar bleef naar buiten staren, hopende al gauw de torens van Torhout in het oog te krijgen.

- Je hoeft niet te kijken of we er al zijn! We zijn nog niet eens aan het Land van Belofte!

Naast elkaar aan de rechterkant van de wagen zaten vijf vreemden, die leken samen te horen, en nog weinig of niets hadden gezegd. Nu mengde de oudste van hen, meer om de vijandig wordende sfeer te redden, zich in het gesprek.

- Wat is dat, het land van Belofte?

De koopman keek hem verwonderd aan.

- Ken jij het land van belofte niet? Hij keek de spreker, en ook de vier anderen aan.

- Jullie zijn vreemden, niet?

- We zijn niet bepaald van deze streek.

- Dat geloof ik, want iedereen kent hier toch het land van belofte?

- Wat is het dan wel, dat het zo'n gek klinkende naam meekreeg?

- De koetsiers noemden deze streek vroeger Het Land van Belofte, omdat, als ze van Brugge naar Torhout reden, het ongeveer halweg was. En als ze dan nog niet waren overvallen dan was er goede hoop heelhuids te Torhout aan te komen. Maar dat was in de oude tijd. Nu zijn de overvallen veel verminderd.

- Ken jij het land van belofte, vriend? Wendde hij zich terug tot het heerschap in de hoek, waarmee hij vond nog steeds een appeltje mee te schillen te hebben.

- Ik hoorde er van, maar ken het niet. Klonk weer de schraperige stem van de vreemde zonderling.

- Wat een gezelschap vandaag. De koopman keek om zich heen. Bijna allemaal vreemden... en een héél vreemde vogel! Dat laatste was weer hatelijk bedoeld tot de man in de hoek, die nog dieper in zijn mantel wegkroop, zodat nog enkel de damp van zijn adem was te zien.

Hij wendde zich weer tot zijn buurman, die er een hereboer uit zag.

- Wat vind jij ervan? Is dit geen raar gezelschap?

- Weet ik veel? Het is de eerste keer dat ik met die verdomde huifkar rijd en ik hoop maar dat we gauw ter bestemming zijn.

- En jullie? Begon hij tot de andere reizigers, een koppel van middelbare leeftijd en enkele jongelingen.

Dezen schokschouderden maar wat. De praatjes van de koopman begonnen hen de keel uit te hangen.

- Nou, het kan jullie niet veel schelen hé?

Niemand antwoordde. Maar de koopman had zich voorgenomen het centrum van de aandacht

te zijn, en kost wat kost zou hij dat ook blijven.

- Het is maar.. .het zou niet de eerste keer zijn dat een huifkar wordt overvallen, niet van buitenuit, maar van binnenuit!

Dat laatste was helemaal gefantaseerd, maar het had het gewenste effect. Iedereen keek hem verschrikt aan.

- Jazeker, mevrouw en mijne heren! Van binnenuit! De koopman straalde, nu hij alle aandacht had.

- Bedoel je...

Jazeker. Dat bedoel ik. Enkele mannen nemen als fatsoenlijke reizigers de huifkar, en op een eenzaam weggedeelte, zoals hier, slaan ze toe. Mijn vader zaliger, God hebbe zijn ziel, zei altijd... vertrouw geen enkele vreemdeling!

De vijf mannen aan de rechterkant keken mekaar aan. Voor die op aandacht beluste koopman het hele gezelschap kon opjutten, moest er ingegrepen worden. De toestand zou hoe langer hoe gespannener worden, en die koopman zou voor geen enkele leugen uit de weg gaan, zolang hij de anderen maar aan zijn lippen wist te hangen.

- Als je het op ons hebt, mijn beste man, begon de oudste, wij zijn goed volk van Nederlandse afkomst, maar we zijn zelden thuis. We zijn matrozen!

- Matrozen? Snoof de ander, niet van plan om zich het gras van voor de voeten te zien wegmaaien.

-Hoe kun je dat bewijzen?

Als op afspraak openden de vijf hun winterse mantels en kwam het matrozenpunje tevoorschijn.

Onmiddellijk werd alle aandacht aan hen besteed, tot ergernis van de koopman, die nukkig in een hoek wegkroop.

- Dan hebben jullie heel wat van de wereld gezien? Vroegen de jongelingen gretig.

- Dat gaat nogal. We zijn meestal op zee, en op zee is weinig te zien.

- Kijk uit! Daar, voor ons! Riep de koopman plots uit.

Ook de koetsier had de mannen gezien die eensklaps uit het bos sprongen, gewapend met lansen en pijl en boog.

- Halt. Onmiddellijk stoppen! Riep de aanvoerder.

In minder dan geen tijd was de huifkar omringd. Enkelen der inzittenden, en vooral de koopman die daarnet zo'n grote mond had opgezet, begonnen te kermen.

- Heb ik het niet gezegd? Huilde hij onafgebroken. Heb ik het niet gezegd? Dat hij aanvankelijk juist het tegendeel had beweerd was hij vergeten.

De hoofdman van de rovers stak het hoofd binnen en monsterde aandachtig de reizigers.

- Allemaal uitstappen!

Ze voldeden bevend aan het verzoek en stonden even later rillend van de kou in de kille wind. Hulp was niet te verwachten in dit eenzame woud, en de overmacht was veel te groot om er tegen op te komen.

- Neem mijn geld...maar spaar alstublieft mijn leven! Kermde de koopman, en wierp een beurs voor de voeten van de hoofdman. Deze lachte hartelijk.

- Neem uw geld terug, goede man. Wij zijn geen rovers.

- M... Maar wat betekent dit dan?

- We hebben maar één van jullie nodig. De rest kan ongemoeid vertrekken.
- O, neem dan maar één van die vijf daar... het zijn vreemdelingen.. ,of dié daar.. .dat is ook een rare snuiter! Haastte de koopman zich om te helpen.
- Diegene die wij nodig hebben, weet heel goed waarom. Jammer genoeg kennen wij zijn gezicht niet!
- Dan zal het zéker één van deze zes zijn, heer! Vleide de koopman verder. De rest zijn goede lieden. Reeds de hele reis vond ik dat er rare snuiters op die huifkar zaten, en mijn vader zaliger, God hebbe zijn ziel, zei altijd,..
- Laat je vader zaliger maar in vrede rusten! Zeg me eerst en vooral maar eens wie jij bent!
- O, maar ik ben koopman! Ik ben bekend te Torhout en te Brugge. En dit hier., .beschermend maakte zijn arm een wijde gebaar om de medereizigers, met uitzondering van de zes,
- Dit zijn allemaal goede lieden. Het soort lieden dat ik meestal in de huifkar aantref.

De hoofdman keek twijfelend naar de zes overgeblevenen.

-Wie van jullie is Karel Lampaerts?

Niemand antwoordde.

- Heer, als ik u een raad mag geven, lispelde de koopman weer, neem ze alle zes mee. Ze zijn niet te vertrouwen. Geen van allen! Wij vragen niet beter dan er van af te zijn en gerust gelaten te worden.

De hoofdman twijfelde. Men bad hem verteld dat Karel Lampaerts alleen zou reizen, maar het zou hem niet verwonderen dat de kerel er een lijfwacht op nahield.

- Akkoord. Rijden jullie maar verder. En deze zes komen met ons mee, en geen geintjes!

De andere reizigers maakten geen bezwaar. Ze waren al heel erg opgelucht dat ze konden vertrekken, en lieten zich dat geen tweemaal zeggen. Even later klakte de zweep en snelde de huifkar verder.

De zes overgeblevenen werden gekneveld en geblinddoekt, en tussen een grote overmacht in, weggevoerd, diep het bos in. De vijf matrozen voerden langs de lange weg een fluisterend gesprek.

- Ik begrijp niet waarin we terecht gekomen zijn, maar we doen er best aan voorlopig gewillig mee te gaan, sprak Johan, de oudste van de vijf.

- Ja, zei een ander. Hier klopt iets niet. Die mannen zien er allesbehalve rovers uit. Trouwens, ze hebben niet eens iets geroofd van de anderen.

- We moeten het fijne van de zaak weten. Daarom gaan we maar gewillig mee en wachten af.

- Dat vreemde heerschap in ons gezelschap lijkt trouwens allesbehalve betrouwbaar! Hier is iets aan het gebeuren dat ons wei kan interesseren!

- Zwijgen daar! Gebood de hoofdman.

Zwijgend stapte de groep verder, steeds dieper het bos in.

- Halt! Staan blijven! Riep een der begeleiders, maar het was reeds te laat. De vreemdeling had van een ogenblik van onoplettendheid gebruik gemaakt om zijdelings weg te schieten, het struikgewas in. Blijkbaar had hij langs de weg de touwen waarmee zijn handen waren vastgebonden, weten los te maken.

- Erachter! Onmiddellijk! Hij mag niet ontsnappen! Riep de hoofdman. Tien man gaan met mij verder met deze vijf hier. De rest achter die ander aan!

Kort nadien bereikte de groep, met de matrozen in het midden, een kleine nederzetting in het bos.

- We zijn er. Breng deze kerels maar bij mij binnen en maak de touwen maar los. En zet een lijfwacht aan de deur.

Wat later zaten ze in een laag houten vertrek, schaars verlicht door enkele kaarsen en een flakkerend hardvuur.

-Oef, hier is het tenminste warm! Mompelde Johan, terwijl ze plaats namen op enkele ruwe banken.

De hoofdman liep naar het hardvuur en warmde zich even de handen.

- Gooi er nog maar enkele blokken op, Griet! Riep hij tot een vrouwtje dat haastig kwam afsloffen uit een zijvertrek.

Met belangstelling sloeg Johan alles gade.

- En nu jullie! Wie zijn jullie en van waar komen jullie?

- Wij zijn matrozen. Ons schip, de Halve Maan, ligt in Damme.

Ze openden hun mantels, om hun matrozenplunje te laten zien.

- Wat deden jullie in die huifkar? Er liggen toch geen schepen te Torhout?

- Neen, maar dat betekent toch niet dat enkele arme matrozen even de bloemetjes mogen buiten zetten tussen twee reizen in?

- Moest dat persé in Torhout? Zijn te Damme of te Brugge geen herbergen soms?

- Zijn wij soms niet vrij te gaan waar we willen?

- Ik stel hier de vragen! Waarom juist naar Torhout?

- Nou, Damme en Brugge stikken van de zeelui. Geen kans om een deerne te versieren, snap je? Loog Johan grinnikend.

Op dat ogenblik werd hard op de deur gebonsd.

- Ja, kom binnen!

Een der mannen die de vreemdeling achterna hadden gezeten trad binnen.

- Het spijt me, heer Godfried, we hebben hem moeten doden.

- Zo, ik had toch gezegd geen bloed te vergieten?

- Ja, maar dit heerschap liep veel sneller dan wij, en we riskeerden hem kwijt te geraken. Toen hebben we er maar enkele pijlen op af geschoten om hem tot staan te brengen. Een aantal pijlen trof doel, en we vonden hem mordsdood.

- Hebben jullie het lijk meegebracht?

- Ja. En we vonden in zijn zakken de papieren die bewezen dat hij de man was die we nodig hadden.

De hoofdman, die met Godfried aangesproken was, keek peinzend naar de vijf matrozen.

- Waren jullie zijn lijfwachten?

- Maar u ziet toch dat we matrozen zijn?

- Dat bewijst niets! Jullie kunnen gemakkelijk matrozenplunjes aangetrokken hebben als vermomming!

- We kennen de man waarover u het hebt helemaal niet, en snappen ook helemaal niets van deze hele bedoening.

Godfried monsterde hen lang en aandachtig.

- Ik moet eerst even beraadslagen met de anderen. Zei hij, en ging naar buiten. De vijf matrozen bleven alleen, onder toezicht van enkele lijfwachten, en pijnigden zich de geest over wat hier wel gaande zou kunnen zijn.

Eindelijk, na lang wachten, verscheen Godfried weer in de deuropening.

- Goed. Over jullie zijn we het min of meer eens. Jullie kunnen hier de nacht doorbrengen, onder bewaking natuurlijk, en morgen brengen we jullie, weer geblinddoekt, naar de weg

Brugge-Torhout, ongeveer tegen het uur dat de huifkar langskomt. Jullie moeten deze maar staande houden en dan meerijden.

- Ho ho, heer Godfried, niet zo snel! Kunt u ons niet uitleggen wat deze hele zaak betekent?

- Neen. Dat zijn jullie zaken niet. Wees blij dat we jullie ongemoeid laten vertrekken!

-Heer Godfried, wij zijn rechtschapen lui. Hier gebeurt iets dat we niet begrijpen. Jullie zijn geen rovers. We zouden het zeer op prijs stellen een woordje uitleg te horen.

De ander twijfelde even.

- Ik moet nu eerst nog even weg. Griet zal ondertussen het avondmaal bereiden voor zes personen. Onder de maaltijd zien we wel.

Na deze woorden verliet hij het somber vertrek, dat echter weldra gezellig naar gebrad begon te ruiken van uit het aanpalend vertrek, waarschijnlijk de keuken.

Ruim een uur later zaten ze allen aan tafel.

- Nu, heer Godfried, wat betekent dit alles nu eigenlijk.

- Komen jullie vaak in Vlaanderen?

- Nogal! We kennen wel een en ander van de streek.

- Maar weten jullie ook wat hier allemaal gebeurt op last van de zogenaamde edelen?

- Hebt u het over het arresteren van onschuldigen soms?

- Ja. Dit, en de meedogenloze foltering. Heksen, tovenaars, noem maar op. Iedereen die verdacht is, wordt willekeurig gearresteerd en gefolterd.

- Ja, van deze schandalige wanpraktijken zijn we op de hoogte.

Het ontging Johan niet dat er een verraste blik in de ogen van Godfried kwam na deze spontane uitlating.

-Ook ik stond op de lijst van de verdachten. Hoewel ik de titel van graaf heb, zou het niet lang meer duren voor ik op de brandstapel zou geplaatst worden. Ik kwam teveel op voor de rechten van burgers en lijfeigenen. en men begon me te zoeken. Op zekere dag werd een arrestatiebevel tegen me getekend, en verbeurdverklaring van mijn goederen. Gelukkig werd ik ingelicht door enkele getrouwen, en kon me bijtijds uit de voeten maken.

- Maar ondertussen was u wél al uw bezittingen kwijt?

- Dat interesseert me minder. In een land dat lijdt als Vlaanderen kunnen bezittingen niets goedmaken van het vele leed dat geleden wordt!

- En toen kwam u hier onderduiken?

- Samen met een dertigtal getrouwen vestigde ik me inderdaad hier, diep in het bos, waar zelfs de gewapende macht niet durft in door te dringen.

- Maar, we zagen hier toch wel meer dan dertig man?

- Jazeker. Voor het ogenblik zijn we met zowat tweehonderd mensen, mannen, vrouwen en kinderen. Velen van hen werden door ons uit de klauwen van het gerecht gehaald, anderen kwamen ons vrijwillig vervoegen. Soms hele families troffen we in het bos aan, zoekend naar een doel in hun leven. Ze waren maar al te graag bereid bij ons te komen wonen en werken.

- Maar... wat betekende die overval vandaag?

- In de kerkers te Torhout zucht voor het ogenblik mijn verloofde, Genoveva. De kerel in jullie gezelschap was de beul die door de schepenen van Torhout gevraagd werd, en van Brugge moest komen. Hij moest er voor zorgen haar tong los te maken. Ze weet waar wij schuilen, en de schepenen weten dat zij dat weet. Alleen, zij hebben niet het recht tot pijniging over te gaan. Daarvoor hebben ze een officieel aangestelde beul nodig.

- En dat was dat vreemde heerschap?

- Ja. We waren aan de weet gekomen dat hij met deze huifkar naar Torhout zou gaan.

- Maar... waarom niet met de andere koets?

- Juist omdat hij dacht dat wij hem eerder in de koets voor rijkelui zouden zoeken. Dat soort reist zelden in een huifkar! Zo dacht hij ongemerkt in Torhout te kunnen komen.

- Verwachtte hij dan een aanval?

- Dat vermoed ik wel. Het is namelijk niet de eerste keer dat wij op deze manier opkomen tegen het onrecht. Bovendien, deze hier was een meesterbeul!

- Wat is het verschil?

- De meesterbeul neemt zelf niet deel aan de folteringen, maar zegt wat de beulsknechten moeten doen. Verduidelijkte de ander.

- Ha, dat is dan weer een halve aristocraat, die liever zelf de handen niet vuilmaakt?

- Inderdaad. De beulsknechten doen het werk. En daarvan hebben ze er in Torhout ook wel genoeg, maar ze mogen niet optreden zonder meester!

- Goed, nu u zo openhartig geweest bent tegenover ons, zullen wij ook een geheim verklappen!

En Johan vertelde alles van de Halve Maan, Halewijn, en het eiland.

- En als u wilt, kunnen jullie allemaal mee. Mensen als jullie kunnen we goed gebruiken. De ander dacht even na.

-Nee. Ik ga niet mee. Ik geloof best dat jullie mensen als wij kunnen gebruiken, maar als alle mensen als wij Vlaanderen ontvluchten, wat zal er dan van Vlaanderen geworden? Nee. Vluchten wil ik niet.

- Dat strekt u tot eer. Maar we winnen er weinig mee als alle intellectuele mensen de een na de ander op de brandstapel belanden. Op die manier blijft er ook niet veel meer over van Vlaanderen.

- Nu je dat zegt.. .er zijn wel een aantal intellectuelen onder ons. Dezen kunnen misschien met jullie meegaan. Met die mensen weet ik hier toch niet wat aangevangen. Maar de strijdbare mannen hou ik liever zoveel mogelijk in Vlaanderen, om eens te kunnen opstaan tegen het oneerlijk gezag.

- Dat kan geregeld worden.. .maar...uw verloofde, wat denkt U nu aan te vangen? Want door de beul te doden hebt u haar nog niet vrij, nietwaar?

- Een aantal van mijn mannen zijn te Torhout. Ze wachten de gepaste gelegenheid af om haar te bevrijden. De beul kwam echter ongelegen. Ze hebben meer tijd nodig om het juiste moment te kiezen om toe te slaan.

- Laten we hopen dat ze er in slagen uw verloofde te bevrijden. Maar wat dan? Een leven hier in dit bos is toch niets voor u?

- Misschien ben ik teveel idealist, maar ik hoop nog steeds om eens voldoende mannen te kunnen verzamelen om het tegen de overmacht op te nemen.

- En dan?

- Dan scheppen we een nieuw en beter Vlaanderen!

- Ik denk dat onze meester, heer Halewijn, ooit hetzelfde heeft gedacht, maar het hopeloze ervan tijdig heeft ingezien.

- En toch wil ik niet vluchten. Vlaanderen is me lief, en ik laat het niet in de steek! Diegenen die willen kunnen met jullie mee, maar ik blijf!

- Goed, dat zien we dan nog wel.

- Ondertussen stel ik voor dat jullie hier blijven. Tenminste tot mijn mannen terug zijn van Torhout. Dan kunnen we verder afspreken.

- Ho ho, onze handen begonnen juist te jeuken om in Torhout een handje toe te steken!

- Ik geloof niet dat dit nodig zal zijn. Mijn mannen ter plaatse zijn specialisten. Jullie kunnen hen enkel in de weg lopen. Maar kom, laat ik jullie nu jullie slaapplaatsen tonen.

Twee dagen later deed een vrolijke groep, met Genoveva in het midden, zijn intrede.

- Ik geloof dat we nog weinig hebben te zoeken in Torhout. Sprak Johan. Inderdaad zijn jullie voldoende sterk om het op te nemen tegen de ongerechtigheid in dit gebied.

Die avond werd een groot feestmaal gehouden in het bos, en verklaarde Godfried aan zijn mannen de opdracht van de vijf matrozen. Een twintigtal intellectuelen, die de groep toch weinig van dienst kon zijn, verkoos mee te gaan naar het eiland.

- Maar op één voorwaarde! Zei één van hen.

- En dat is?

- Dat we ons intellect gebruiken om grootse dingen te verwezenlijken, daarmee ben ik akkoord. Dat dit momenteel in Vlaanderen niet kan, dat hebben we aan de lijve ondervonden. Maar Vlaanderen vergeten of in de steek laten doen we niet. Ooit zullen we sterk zijn en dan komen we terug.

- Goed. Zei Johan. Hierover heb ik wel niet te beslissen, maar ik denk wel dat heer Halewijn uw voorstel gunstig gezind zal zijn. Trouwens, wijzelf zijn zeelieden en hebben al te lang op het eiland vastgezeten. De wijde zee lokt ons, en dus vragen we niets liever dan regelmatig heen en weer te mogen reizen.

Enkele dagen later scheepte de groep intellectuelen en de vijf matrozen in op de Halve Maan. Ook hun taak was volbracht in Vlaanderen.

Van alle kanten begonnen trouwens de groepen Damme binnen te stromen en in te schepen op de Halve Maan. Het zag er naar uit dat de gehele operatie veel minder tijd zou vergen dan men aanvankelijk had gedacht.

- Een gelukkige omstandigheid! Vond de bootsman.

- Ja, antwoordde de kapitein maar het geeft te denken!

- Inderdaad, dat vind ik ook! Als het zo gemakkelijk gaat dan loopt toch een en ander grondig fout in dit land!

- Ja, als het juist de besten zijn die veroordeeld worden of in de kerkers zuchten, dan vraag ik me af...

- Hoe anders zou Vlaanderen er uit zien als die mensen een kans hadden gekregen!

- Nu, ze zullen een nieuwe kans krijgen op het eiland!

- En hopelijk eens kunnen terugkeren.

- Hoewel ik vrees dat het nog lang zal duren voor men hier inziet dat men helemaal verkeerd bezig is!

-0-0-0-0-

HOOFDSTUK 9 . Nele.

Nele woonde in een schamel vissershuisje in de duinen, op enige afstand van de monding van het Zwin. Het leven had haar weinig verwend. Bijna als kind nog, had ze beide ouders verloren. Alles wat ze haar hadden nagelaten was het bouwvallig huisje geweest, en sedertdien moest ze zelf voor haar levensonderhoud instaan in deze van God en alleman vergeten streek. Een streek, die door het grillige spel van zee en wind het ene moment een aards paradijs was, het ander moment een half overspoelde, ongastvrije vlakte waar doorheen enkel kenners van de streek hun weg konden vinden zonder het risico te lopen te verdrinken of door het tij verrast te worden. Wie de streek niet kende riskeerde er zijn leven, en wie er niet dringend zijn moest, meed het oord als de pest.

Maar Nele was er opgegroeid en kende alle streken en valstrikken van de natuur. Als kind van de zee wist ze precies wanneer en bij welk weer en tij bepaalde plaatsen gemedend dienden te worden, omdat er geen terugkeer mogelijk was als de vloed opkwam.

Die omstandigheden, die ieder die er niets te maken had er weghield, waren echter ook een geluk voor haar, want ze werd er gerust gelaten. Ze stond nergens ingeschreven, de overheid wist niet eens van haar bestaan af, en buiten enkele strandjutters zag ze bijna nooit een mens. Zelfs de wachtposten op de vuurtoren bij de Zwinmonding waagden zich nooit tot bij haar woning. Ze werden 's morgens per boot van op de andere oever afgelost en zouden zich niet over het land wagen. Zij integendeel, kwam vaak op de vuurtoren, kende bijna alle wachters en vertoefde soms urenlang in hun gezelschap, genietend van het prachtig uitzicht op Zwin, zee en strand, dat je vanaf die verhoogde standplaats had.

Ze voorzag hoofdzakelijk in haar levensonderhoud met wat de zee en de duinen haar boden, en dit was niet weinig: mosselen, krabben, garnalen en af en toe zelfs een kreeft uit het water. En smakelijke wilde konijntjes zoveel ze lustte uit de duinen.

Wat haar echter het meest bedrukte was de eenzaamheid. Nooit eens iemand om mee te praten, nooit eens iemand die wat om haar gaf. Af en toe, als ze weinig om doen had, wandelde ze langs het Zwin tot Damme en kon daar uren in opperste bewondering naar het doen en laten van de mensen staren, met hen praten, leven zoals iedereen. Maar ook zag ze scherp de nadelen van deze gemeenschappen: totale beperking van alle vrijheid, steeds moeten doen wat de overheid voorschreef, steeds angstig om niet te worden gearresteerd voor God weet welke fictieve misdaad. Nee. Toch bleef ze liever wonen in haar huisje bij de zee. Ze was achttien jaar nu en een blozend toonbeeld van gezondheid. Als ze de bleke, gerimpelde gezichten van de stadsmensen zag, besepte ze wel heel goed dat ze eigenlijk bofte. Maar ze miste heel erg het sociaal contact met medemensen.

Ze had die avond de kaarsen al lang aangestoken, en zat bij de haard waarin enkele houtblokken ronkten, enig verstelwerk te doen. Een woedende novemberstorm raasde om het huis. Plots spitste ze de oren. Boven het geraas van wind en water uit hoorde haar geofend gehoor een geluid dat niet in deze symfonie paste. Ze luisterde scherper, en daar hoorde ze het opnieuw, tussen twee stormvlagen in: geroep van mensen. Veel mensen.

- Wat kan hier nu aan de hand zijn? Dacht ze terwijl ze zich warm induffelde en buiten ging kijken. Een fijne stuifregen van zilt zeewater werd haar door de woedende natuurelementen in het gezicht geblazen, en ze moest zich vastklemmen aan de deurstijl om niet te worden

meegesleurd. Hier, buiten, raasde de storm in volle geweld, brulde de zee in opperste woede en schepte de storm het schuim van de golftoppen en gooide het tot ver in het binnenland. Maar Nele hield zich kranig. Ze was wel aan meer gewoon en zou niet wijken voor zulk najaarsstormpje. Het viel haar onmiddellijk op dat de grote vuren op de torens aan weerskanten van de Zwiunonding, gedoofd waren en dat verwonderde haar. De vuurtorenwachters hadden tot taak de vuren de hele nacht brandend te houden, welk weer het ook was, en het leek haar onvoorstelbaar dat ze aan hun plicht verzaakten.

Toen zag ze, af en toe verdoken door de huizenhoge golven, aan de zeezijde en heel dicht bij de wal een slingerend lichtje: een schip naderde de kust, maar helemaal in de verkeerde richting om het Zwin te kunnen binnenvaren.

- Mijn hemel! Als die doorvaren zullen ze vastlopen op het strand en zijn ze verloren. Nele wist heel goed hoe de mensen als ratten konden verdrinken, op amper enkele tientallen meters van het strand verwijderd.

Tegen de golven viel niet op te tornen met menselijke kracht, en wie in deze razende branding terecht kwam, was reddeloos verloren. Ze herinnerde zich vroegere scheepsrampen, en bedacht huiverend dat bijna negen op de tien matrozen verdronken bij dergelijke gelegenheden.

Niemand kon hen ook helpen, want zelfs al zouden er reddingsploegen hebben klaargestaan, dan nog kon geen sloep zich de branding in wagen. Slechts een aantal enkelingen was, meer door geluk dan wat anders, tot op het strand geslingerd en daar langzaam gekomen van de doorstane kwellingen. Maar dit waren uitzonderingen. Het merendeel verdronk.

- Waarom toch ontsteken ze de vuren niet aan het Zwin? Ze wendde het gezicht van de scheldemoning af, en draaide zich, tegen de wind in, om.

Wat ze toen, in de richting waarin het schip voer, waarnam deed haar verstijven van schrik: grote vuren waren ontstoken, daar waar niets dan strand en kreken waren! En met een schok besepte ze wat er aan het gebeuren was!

Haar vader had haar, toen ze nog een klein meisje was, soms verteld over de strandschuimers, die in vroeger jaren schepen van het Zwin weglokten in storm en noodtij, en ze opzettelijk lieten stranden, om zich dan te kunnen meester maken van de goederen die aan boord waren. in een grootscheepse aktie van het gerecht waren al die strandschuimers opgepakt en ter dood veroordeeld. Maar wat nu aan het gebeuren was, leek op hetzelfde, en ze besepte dat een nieuwe bende de oude praktijken had overgenomen.

- Vlug naar het Zwin! Ze moesten de vuren ontsteken! Ze begreep niet wat er gebeurd was, en aarzelde in welke richting ze moest lopen: naar de vuren op het strand was tegen de wind in, en bovendien, als daar een bende boeven bezig was, kon ze als vrouw alleen toch niets beginnen. Dan maar naar de dichterbijzijnde vuurtoren!

Hoewel ze met de wind mee liep, werd het toch een hachelijke tocht, die geen enkele vreemde haar zou nadoen. Behendig liep ze omheen de kreken, mijdde de schijnbaar doorwaadbare plaatsen, waarvan ze wist dat er een zo sterke stroming in stond dat ze niet op de been zou kunnen blijven. Menige vreemdeling die zich in stormweer tot hier had gewaagd was op deze manier aan zijn einde gekomen.

De zee geeft veel, maar neemt ook veel van wie haar niet kent.
Hijgend stond ze bijna een half uur later aan de voet van de vuurtoren.

-O-O-O-O-

HOOFDSTUK 10. Nele redt een schip

Kapitein Joost van Vlaardingen, wijdbeens op de brug van zijn schip staand, vertrouwde de zaak niet. Het schip was lek geslagen en willen of niet, maar ze moesten zo spoedig mogelijk op het droge zien te komen, wilde hij schip, lading en bemanning nog redden. Uiterlijk kalm gaf hij zijn orders aan de stuurman.

Wild steigerde het schip in de branding. Zich vastklampend aan de reling kroop de bootsman naar hem toe over het slingerende schip.

- Kapitein, ik moet mijn mannen uit de masten houden. Straks vallen ze de een na de ander als vliegen in het water! Dit is niet meer houdbaar.

-Houdt ze boven! Dit is een bevel! Snauwde de kapitein hem toe. En de eerste die het waagt naar beneden te komen gooi je maar over de kling. Gebruik maar je zwaard als het nodig is.

- Maar kapitein...

- Doe wat ik zeg! Als ze naar beneden komen, verzuipen we allemaal!

Als een geslagen hond kroop de ander weer naar zijn post en floot de bevelen door met zijn bootsman-fluitje.

De kapitein tuurde naar boven, daar waar het mastlicht wild heen en weer zwaaide. Het zou inderdaad wel onhoudbaar zijn daarboven, maar het moest. Nog even tenminste.. .als zijn vermoedens niet bewaarheid werden, en hij hoopte van ganser harte dat dit niet het geval zou zijn.

Het was noodweer, en geen Schip zou het wagen om zich nu door de branding te wagen naar het Zwin, en zou veeleer in de betrekkelijke veiligheid van de open zee blijven. Maar hij had geen keuze. Het schip maakte water, en de mannen aan de pompen konden het nauwelijks bijhouden. Het schip kon hoogstens nog anderhalf uur drijvend blijven, maar dan zou het bekeken zijn. Er was maar één uitweg: onmiddellijk door de branding naar het Zwin. Sedert hij dit laatste bevel had uitgesproken waren zijn mannen een ware hel doorgegaan. Maar dit was nog niets, in vergelijking met de onrust die zich van de kapitein meester maakte. Er klopte iets niet!

Hij was er van overtuigd dat hier iets niet pluis was. Hoewel het schip reeds sedert een uur als een dolle tekeer ging in de branding, en de lichten van het Zwin slechts af en toe, bij het oprijzen uit een golfdal, zichtbaar werden, had hij ze op een bepaald moment gemist. Hij was er zeker van dat ze er een ogenblik niet meer waren!

Maar toen ze de volgende maal uit een golfdal rezen zag hij ze terug, maar hij durfde er donder op zeggen dat ze niet meer op dezelfde plaats stonden!

Volledig overtuigd was hij echter niet, vermits het schip zo waanzinnig slingerde en ronddraaide dat het mogelijk was dat zijn verbeelding hem parten had gespeeld. En toch.. .zijn zeemansintuïtie zei hem dat hij gelijk had. Hij had zijn vermoedens kenbaar gemaakt aan de stuurman, maar deze geloofde hem niet.

- Kom nou, schipper! Wie zou nu de lichten gaan verplaatsen in zo'n hellenacht? Dat zou toch je reinste waanzin zijn?

- Strandschuimers! Vreesde Joost.

Ook de stuurman kende de gruwelverhalen die over de streek bij het Zwin lange tijd de ronde

hadden gedaan, en verbleekte.

- Maar... die werden toch allemaal opgepakt en vreselijk gestraft? Sedertdien is de streek toch veilig?

- Anderen kunnen hun praktijken opnieuw hebben overgenomen.

- Dat geloof ik niet. Vroeger, ja! Toen was er geen bescherming, geen garnizoenen, maar nu wordt toch gepatrouilleerd rond het Zwin?

- Niet in de streek waar ik vrees dat de vuren nu branden.

- Waarom niet?

- Ken je de streek?

- Nee. Helemaal niet. Ik ben van Antwerpen afkomstig.

- Patrouilleren in de omgeving van het Zwin is in zulk weer onmogelijk. Geen mens komt daar levend uit terug in een noodweer als nu. Zelfs de duivel in persoon zou het niet halen.

Enkel diegenen die de streek door en door kennen maken een kans. En dit was wel het geval met de ter dood veroordeelde strandschuimers. De duivel hale hun ziel. Liet hij er op volgen.

- En toch, Schipper, ik denk dat die oude verhalen, samen met het onmogelijk rondtollen van dit vervloekte schip, dat nog nauwelijks naar zijn roer luistert, je parten spelen.

- Ik hoop dat je gelijk hebt. Zuchtte de ander. Ik heb trouwens geen andere keus. Het is afstevenen op die vuren, of verdrinken.

Als een koppige merrie draaide de steven van het schip steeds weer in de verkeerde richting, en moest steeds weer aan het koppige roer worden gerukt en zeilen worden bijgesteld om de koers naar de vuren te kunnen blijven houden. De mannen in de masten hadden verkleumde handen van de kou, en konden zich nog nauwelijks vasthouden. Het verstellen van de zeilen verliep dan ook ver van vlot. De schipper wist dat de mannen het niet lang meer zouden houden in de mast, maar als hij hen nu naar beneden liet komen, kon hij ze net zo goed meteen laten verdrinken, want zonder hen zou het schip helemaal onbestuurbaar worden.

De lichten waren al heel dichtbij toen hij een ongewone opwindning waarnam aan de zijkant van het schip. Een aantal matrozen had zich meester gemaakt van een sloep en waren die nu aan het reven.

- Halt daar, bulderde hij hen toe, boven het razen van de branding.

- Hijs terug omhoog die sloep. Aan boord blijven jullie.

- Nee kapitein. Bedankt, maar wij laten ons niet als ratten verzuipen! Werd teruggeroepen.

- Maar dat gebeurt zéker als jullie in die sloep springen.

De oudste van hen wees naar de vuren.

- Wat er ook van zij, schipper, daar zijn mensen, daar is hulp, daar is de wal. Hier kunnen we enkel verdrinken!

- In 's hemelsnaam mannen. Blijf aan boord! De kapitein moest bulderen om tegen de storm in gehoord te kunnen worden.

- Die lichten kunnen vals zijn! Ik vertrouw de zaak niet!

Maar paniek had zich van de groep meester gemaakt en ze waren niet meer te stuiten.

- Adieu schipper!

De een na de ander van de groep sprong overboord, Een aantal kwam in de sloep terecht, die hopeloos op en neer sprong in de branding, anderen misten de sloep en verdronken, of werden verpletterd tussen sloep en schip. De kapitein kon niets ondernemen. Hij had zichzelf samen met de stuurman vastgesjord aan het roer, en kon onmogelijk bij de groep geraken. Hij gaf het op en concentreerde zich weer op de bewegingen van het schip, en zijn vakmanschap.

- Stuurman, voel jij niets?
- Nee, schipper. Wat zou ik moeten voelen?
- Stuurman! Schreeuwde de kapitein plots dringend. Alles vol stuurboord. Onmiddellijk!
- Bootsman! Stel de zeilen op de nieuwe koers!

Het fluitje klonk, en met tegenzin kwamen de mannen in de masten in beweging.

- Gooi om dat roer! Harder.. .hij hielp de ander trekken aan het tegenspartelende roer.
- Zo, nog wat.. .nu. . .ho hijs. . .Ja! Zo is het goed. Beiden veegden zich het zweet, gemengd met zeewater, van het gezicht, en keken naar de vuren, die nu aan bakboord lagen.
- Wat bezielt je, kapitein? De stuurman had blindelings gehoorzaamd, uit een hem diep ingepompte zeemansdiscipline, maar verlangde nu toch wat uitleg.

- Ik ben honderden malen door het Zwin gevaren, Lode, en ik weet precies wat je voelt als je, bij welk weer ook, het Zwin binnenvaart: je voélt meters water onder de boeg van het schip. Vraag me niet hoé, maar je voelt het. Wat ik daarnet voelde was in geen geval de Zwinmonding. Op een bepaald ogenblik hadden we geen meter water meer onder de boeg. We zaten bijna op het zand. Dat voel ik gewoon!

De ander keek wat ongelovig, maar zweeg. Jaren dienst onder kapitein Van Vlaardingen hadden hem geleerd dat hij op zijn schipper kon vertrouwen.

- Tja, wat nu? Besluiteloos keken ze om zich heen. Drijfnat, doodmoe getergd door die vervloekte branding, en nu niet eens meer een einddoel of hoop op redding!

- Kapitein! Riep de stuurman plots. Kijk daar! Een nieuw vuur.., en hoger dan die andere! De ander rukte zich om, en aanschouwde een aanvankelijk bescheiden flikkerend vlammetje, dat zich echter heel wat hoger bevond dan de vuren waaraan ze net waren ontsnapt. Dat moest de vuurtoren zijn. En inderdaad, steeds hoger en krachtiger vlamde de vuurtoren in de donkere nacht.

- Moed houden, maats! Schreeuwden ze in koor naar de anderen. We liepen bijna in een valstrik. Daar is de echte Zwinmonding.

Snikkend, met de nog brandende fakkel waarmee ze het vuur terug had ontstoken, stond Nele boven op de vuurtoren en aanschouwde het gruwelijk toneel in het hels opvlammend licht van de grote stapel brandende takkenbossen. De drie vuurtorenwachters lagen roerloos, met overgesneden keel, op het stookplatform.

Snikkend hief ze hulpeloos de handen ten hemel,

- God in den hoge.. .straf alstublieft diegenen die hiervoor verantwoordelijk zijn en die het aandurven om arme zeelui in een dergelijke hel naar het strand te lokken. Het is laag, gemeen en weerzinwekkend!

Ze was enkele minuten voorheen de trappen van de stille vuurtoren opgelopen, onderweg een brandende fakkel van de muur rukkend om het vuur te ontsteken. Boven had ze onmiddellijk over de zee uitgekeken en met een gevoel van opluchting vastgesteld dat het nog niet te laat was, Het licht je van het schip danste nog op de golven. Als ze nu het vuur maar kon ontsteken en als iemand op het schip alstublieft maar in de juiste richting kon kijken.

Pas toen het vuur volop begon te flakkeren had ze het afgrijselijk toneel van de vermoordde

vuurtorenwachters verstijvend van schrik aanschouwd. Maar ze moest aan andere zaken denken. In spanning keek ze naar het zwaaiende licht van het ter dood veroordeelde schip. Nog enige tijd danste het in de verkeerde richting. Toen weifelde het, draaide af en leek minutenlang ter plaatse te dansen. Toen kwam het definitief in haar richting. Een gevoel van opluchting maakte zich van haar meester terwijl ze bleef toekijken.

Een half uur later voer het schip, veel kalmer nu in de luwte van de Zwinmond, de vaargeul binnen. Van boven op de toren zwaaide ze enthousiast met beide handen. Een luid opstijgend gejuich bereikte haar oor vanaf het schip. Ze zou die nacht maar op de vuurtoren blijven en het vuur brandend houden tot de aflossing kwam.

Nadat Nele de volgende morgen verslag had uitgebracht aan de aflossende vuurtorenwachters, liep ze naar huis. De zee zag er rustig en vreedzaam uit nu, en het leek niet te geloven wat er deze nacht allemaal op deze plaats gebeurd was.

- Help! Is daar iemand? De zwakke noodkreet kwam uit de richting van haar woning, en verwonderd versnelde ze de pas.

- Wie is daar?

- Hierheen, help!

Het hulpgeroep kwam van achter een duin. Aarzelend en angstig liep ze er op af.

De man die, het hoofd helemaal bebloed, achter het duin lag, was nog jong. Ze schatte hem hoogstens 20 jaar, maar hij zag er haveloos uit in zijn kletsnatte, gescheurde klederen.

- God zij dank. Ik dacht dat hier nooit meer iemand zou voorbijkomen.

- Wie bent jij, en van waar kom je?

- Ik ben matroos op een schip. Vannacht zijn we in de val gelopen. Ik ben waarschijnlijk de enige die kon ontsnappen. God hebben de ziel van mijn vrienden.

- Kom, mijn huis is niet ver hier vandaan. Daar kun je op krachten komen en ondertussen alles vertellen.

- Opgelet...mijn knie is geloof ik ontwricht...en...oh mijn hoofd! Verduivelde strandschuimers. Bijna hadden ze me te pakken!

Nele hielp de man op en ondersteunde hem, moeizaam voortlopend, tot in haar woning, waar ze terug het vuur aanmaakte en een ketel water in de haard te warmen hing.

Voorzichtig maakte ze zijn kleren los en duffelde hem warm in met enkele dekens.

- Als straks het water voldoende warm is zal ik uw wonden verzorgen. Maar vertel me wat er is gebeurd.

De ander slikte even en deed toen, hortend en stotend, het afgrijselijke verhaal.

- We hadden naar de kapitein moeten luisteren. Die vertrouwde de zaak niet. Maar we wilden slimmer zijn.. we reefden een sloep, en van toen af ging alles fout.

- Vertel verder! Nele hing aan zijn lippen, gretig genietend van het griezelverhaal, dat ondanks al zijn lugubere details, toch de eentonigheid en de alledaagsheid van haar bestaan doorbrak.

- Reeds toen ik aan boord van de sloep sprong, ontwrichtte ik mijn knie. Maar toen begon alles pas. De sloep was als een speelbal in de branding, en velen van ons vielen overboord en verdronken als ratten. De anderen voelden zich allerellendigst. . .ben je ooit zeeziek geweest?

- Nee. Is dat erg?

- Erg? Kun je geloven! Maar aan boord van een groot schip kruip je in je kooi en het gaat

nogal. Maar in die kleine ellendige sloep waren we allen binnen de kortste keren volslagen zeeziek. Kun je je die situatie voorstellen? Het ene moment een golfdal tientallen meters onder je, een sloep die bijna onderste boven hangt.. .schreeuwende, biddende, huilende en kotsende mannen. Een kou en een wind die je de keel dichtknijpt. Allemaal paarse, doodzieke gezichten...

Bij de herinnering aan het tafereel begon de jongeman terug te beven. Ook Nele huiverde, hoewel ze gretig toe hoorde, en bijna vergat dat het water al begon te koken. Met enkele doeken begon ze zijn hoofd en knie te wassen.

- Het volgende ogenblik raasden we naar beneden, de diepte van het golf dal in, en beukten beneden met de voorsteven van de sloep op het zand. Weer vlogen enkelen van ons er uit. Dan raasde een breker over ons heen en werden we volledig overspoeld. Dan terug de hoogte in geworpen...

Nele huiverde, maar niet alleen door het aanhoren van het verhaal!

Tijdens het wassen was een grote, lelijke hoofdwonde zichtbaar geworden.

De ander was zich blijkbaar niet bewust van baar angst, en vertelde verder.

- Toen smakte de boot tenslotte dicht bij het strand in spaanders uiteen. Kruipend, half drijvend en half meegesleurd door de woedende branding, kwamen enkelen onder ons aan op het strand. maar toen begon het pas!

- De strandschuimers?

- Ja. Ze stonden ons op te wachten met knuppels. Ik zag hoe mijn maats werden doodgeslagen. Het was vreselijk! Het bloed vloog alle kanten op. En die kerels maar slaan... slaan. . .Het kraakte ten allen kanten. Schedels werden stukgeslagen.. .beenderen verbrijzeld. Ach God ach God.

Hij begon krampachtig te snikken bij de herinnering aan het weerzinwekkende tafereel. Nele koesterde zachtjes zijn nu verbonden hoofd in haar schoot.

- En toen kreeg ik ook een klop van langs achter, maar gelukkig voor mij viel ik in het water, en een volgende breker sleurde mij een heel eind van mijn belager vandaan. Dank zij de duisternis kon ik me tot achter een duin slepen, vanwaar ik alles hoorde. Het geluid van krakende mensenbeenderen vergeet ik mijn hele leven niet meer!

- Hoe is het mogelijk dat zulke mensen bestaan!

- Maar toen hoorde ik dje booswichten plots uit volle borst vloeken. Ze hadden in de gaten dat het schip keerde. Ze hadden de grote buit gemist, en nu werden de lijken maar geroofd.

Glurend van achter het duin zag ik hoe ze vingers afsneden om ringen mee te nemen. Groot zal de buit echter niet geweest zijn. Mijn maats waren allemaal arme zeelui en bezaten weinig.

Nele vertelde nu haar aandeel in de geschiedenis.

- Het schip is dus kunnen ontkomen, en dat dank zij jou! Ze mogen je wel bedanken!

- Liever zag ik die booswichten aan de galg!

- We hadden naar de kapitein moeten luisteren. Nu, ik ben al blij dat de rest van de bemanning er doorheen is gekomen. Ze zullen nu wel te Damme liggen, of eerder te Sluis. De kapitein zal wel de dichtstbijzijnde haven hebben gekozen.

- Kruip nu maar onder de wol en probeer te slapen. Je wonden zien er zeer ernstig uit en ik vrees dat we toch naar een heelmeester zullen moeten.

- Dan loop ik morgen wel naar Sluis. De kapitein zal er wel wat op vinden.,. .als hij me

tenminste nog wil na mijn ongehoorzaam gedrag gisteravond.

- Je kunt niet naar Sluis. Ten eerste is er geen fatsoenlijke weg en zul je verdwalen, ten tweede ben je alleen geen mans. Ik vrees dat je wel een tijdje niet meer op die knie zult kunnen steunen.

- Wat kan ik dan doen?

- We zullen zien hoe je je morgen voelt. Dan begeleid ik je tot bij de vuurtoren op het ogenblik van de middagaflossing. We kunnen dan naar de andere oever meevaren en verder naar Sluis wandelen.

- Wat ben ik moe!

- Slaap dan maar. Ik ga nu eerst naar de vuurtoren. Je verhaal aan de wachters vertellen. Zij moeten maar zien hoe ze je maats op een fatsoenlijke manier kunnen begraven. Ik ga er in elk geval niet naar kijken. Ik heb al genoeg meegemaakt de laatste vierentwintig uur.

Twee dagen later zat Nele, samen met de gekwetste Zeeman en kapitein Joost van Vlaardingen, in de wachtkamer van de Schout te Sluis.

- Die kerel lijkt alles behalve haast te hebben! Vloekte Joost. We zitten hier al meer dan een uur. Maar als het er op aankomt heksen te verbranden, dan zal hij wel heel wat sneller zijn. Ik ken dat soort!

Eindelijk, na wat een eeuwigheid leek, opende een bediende de deur, en verscheen een nors kijkende, zwaarlijvige man in de deuropening.

- Ik ben de schout. Wat wensen jullie? ik heb weinig tijd.

- Ik ben Joost van Vlaardingen. Kapitein van de Eenhoorn. ik wens klacht neer te leggen tegen strandschuimers in Uw ambtsgebied.

- Zo.. .klacht neerleggen, hé? Wij hebben toch niets anders te doen dan dronkenmanspraatjes te aanhoren, niet?

- Schout, dit gaat te ver! Joost was in zijn volle lengte opgestaan en vervolgde:

- Ik eis dat U onmiddellijk handelt!

De schout had wel al van de zaak gehoord en zat ermee verveeld. Hij wist maar al te goed dat ze machteloos waren in het gebied rond het Zwin, en hij er geen patrouilles durfde heen te zenden. Anderzijds wist hij ook dat hem van hogerhand op de vingers zou getikt worden als hij niets deed. Hij was een ouwe rot in het vak, en had in de loop der jaren geleerd dat het veel belangrijker was goed aangeschreven te staan bij de superieuren, dan daadwerkelijk de orde te handhaven, en hij zocht steeds naar de gemakkelijkste middenweg tussen beide.

Een grote mond opzetten hielp soms, en liet de mensen soms hun klachten inslikken. En geen klachten, geen actie! En wat belangrijker was: geen mislukte actie, want daarvoor was hij bang als de dood. Een mislukte actie wierp steeds een blaam op zijn blazen, en dus verkoos hij veel liever helemaal geen actie. Wie niets doet, misdoet ook niets, en blijft goed aangeschreven.

Maar nu stond hij voor een moeilijke opgave. Snoeven kon hij tegen het eenvoudige volk. De superioriteit van deze zeekapitein was echter moeilijk te onderkennen. Die zou zéker verder gaan.

- Kom mee naar mijn spreekkamer. Nodigde hij met tegenzin uit.

Even later zaten ze in de smaakvol bemeubelde werkkamer van de schout. Joost Van Vlaardingen deed het verhaal.

- En ik eis dat onmiddellijk een klopjacht naar deze schavuiten wordt gestart.

- Ho ho, heer. Niet zo snel. Ik ben nog steeds degene die het recht vertegenwoordigt, en bijgevolg ook de eisen stelt!
- Sluw keek hij Nele en Robrecht aan en glimlachte vaderlijk.
- Ik veronderstel dat jullie mekaar al een tijdje kennen? Meesmulde hij.
- Maar neen heer schout! We zagen mekaar gister voor het eerst!
- Ja, dat zal wel, glimlachte hij vals. En dan, alsof hem juist iets te binnen schoot:
- Kapitein, als ik het dus goed begrijp, dan zijn deze twee mensen hier de enige getuigen van het voorval?
- Ja, dat zal wel. Tenminste, de enige overlevende getuigen.
- Kapitein.. .denk even goed na. Hebt u of hebt u niet strandschuimers in levende lijve waargenomen op het strand?
- Neen. Antwoorde de ander naar waarheid. Ik zag enkel de vuren.
- De schout glimlachte begrijpend. Hij zou dit stel eens netjes in de val lokken.
- En weet u waarom u geen strandschuimers zag, kapitein? Omdat er geen waren!

Joost wist niet meer hoe hij het had.

- Maar schout, denk toch na! Het was nacht, donker en noodweer. Met moeite kon ik de vuren zien boven de golven. Natuurlijk zag ik de schuimers niet!

De ander glimlachte begrijpend, maar niet overtuigd.

- Die twee hier zijn de enige getuigen, niet? Zijn glimlach verstrakte, en streng plots wees hij Robrecht en Nele met de vinger aan.

- Jullie spelen onder één hoedje!

Joost van Vlaardingen sprong op en kwam woedend tussenbeide.

- Schout! Dit neem ik niet! Zo dadelijk beweert u nog dat zij mijn schip aan de grond wilden laten lopen.

- Natuurlijk, kapitein! Was deze jongen nog aan boord toen u doorkreeg dat u in een val liep? Ook dit gedeelte van het verhaal had de schout reeds gehoord.

- Neen, hij was niet meer aan boord.

- Waar was hij dan wel?

- In de sloep, proberend zijn vege lijf te redden.

- Had u daarvoor opdracht gegeven?

- Neen.

- Verliet die sloep het schip met uw goedkeuring? De schout kwam nu goed op dreef.

- Neen, maar...

- Geen maar alstublieft! Wie had opdracht gegeven die sloep te reven?

- Weet ik veel?

- Juist! Weet u veel. Zal ik u zeggen wie die opdracht gaf, kapitein? Deze man daar. Deze man die u probeert te beschermen.

- Maar dit is ongehoord! Kom kinderen. Hier valt niet te praten. We gaan hogerop om recht verzoeken. Ze stonden op.

- O neen. U gaat niet buiten. De schout klapte in de handen en dreigend verschenen enkele schoutsknechten in de deuropening.

- Betekent dit dat u ons arresteert?

- Gaat u terug zitten kapitein, nodigde de schout de ander vriendelijk uit. Die twee dompelaars daar.. .die zou hij wel krijgen waar hij hen wenste. Maar de kapitein moest hij zien te overtuigen en van verdere stommiteiten af te houden. Zoniet kon deze zaak hem zijn baantje kosten.

- Kom, kom, kapitein. Doe niet zo heetgeblakerd. Ik probeer toch enkel te helpen en achter de waarheid te komen?

- Dan doet u dit wél op een hoogst eigenaardige manier!
- Ik ken dit volkje van strand en duin al langer dan u kapitein. Laat het verdere onderzoek maar aan mij over. Binnen enkele ogenblikken zullen we volledige opheldering van de feiten hebben.

- Ik luister.

- Kijk, kapitein van Vlaardingen, vleide hij vriendelijk. Deze Jonkvrouw daar, ze woont alleen in de duinen heb ik me laten vertellen.

- Dat klopt. Zei Nele. Ik erfde het huis van mijn ouders en bleef er wonen.

- Juist.. .ja. En erfde je nog wat meer van je ouders?

- Wat bedoelt u?

- Je weet drommels goed wat ik bedoel. Geheime kennissen? Rare krachten? Recepten voor op zijn minst verdachte kruidenmengsels? Dàt bedoel ik. Nelee zat perplex. Dàt was nu haar beloning!

Joost wilde weer tussenkomen, maar werd door de schout het zwijgen opgelegd.

- Een ogenblikje kapitein. IJ bent veel weg naar vreemde streken, en weet niet hoe het er tegenwoordig in Vlaanderen aan toe gaat. Laat ik u even verduidelijken wat ik denk.., ik kan verkeerd zijn, hoor, liet hij er vergoelijkend op volgen,.. .dat zal het verder onderzoek moeten uitwijzen.

- Dan wordt het hoog tijd dat u aan uw onderzoek begint, schout, in plaats van onschuldige wezen te betichten.

- Ik ben juist al vergevorderd in mijn onderzoek kapitein! Luister. Ziehier wat ik. .eh... denk dat er gebeurd is.

- Deze knappe jongeman hier, had een afspraak met dit schone maagdje. Ze zouden trouwen en veel kindertjes krijgen, maar hadden geen geld. Geen nood dachten ze, we laten een schip stranden en maken de hele lading buit. Een reuze huwelijksuitzet!

- Deze jongeman was matroos op mijn schip!

- Jazeker! Dat heb ik niet vergeten. Maar... trouwen matrozen soms geen frele maagdjes? Dat verandert dus niets aan de zaak! Ze kunnen elkaar al langer dan vandaag kennen!

- Zo, wedervoer de kapitein. En deze tengere maagd en deze jongeman zouden het klaarspelen mijn hele bemanning te doden, nietwaar?

- Vandaar komt juist mijn verdenking, kapitein. Neen. Alleen konden ze dat niet klaarspelen. Maar ze hadden hulp!

- Van wie dan wel?

- Van Satan! Siste de schout.

Joost vroeg zich af of de man wel bij zijn volle verstandelijke vermogens was.

- Die meid lokte de vuurtorenwachters, met God weet welke middelen, van de vuurtoren weg en doofde de vuren.

- Maar de wachters wérden niet weggelokt! Ze werden de keel overgesneden. Heb ik dat soms ook gedaan? Kwam Nele nu tussenbeide.

- Wie heeft met eigen ogen die dode wachters gezien?

- Ik. ..en de ploeg die hen kwam aflossen!

- Hm.. .eigenaardig. Nochtans hebben die onder ede verklaard geen spoor van hun makers te hebben aangetroffen! Loog nu de schout.

-Wat?

- Je bent erbij, meisje. Zoals ik zei, je lokte de wachters weg... of veranderde ze misschien in meeuwen, wie weet? En dan ging je de andere vuren ontsteken. Dit alles was afgesproken met je verloofde hier, die aan boord ondertussen enkele weerbare mannen opruide om te helpen en de anderen op het strand af te wachten en te doden. Moest dit niet lukken, dan zou jouw hekserij wel de rest doen.

Nele kon het niet meer aanhoren en snikte luid.

- Zie je wel dat ze schuldig is, ging de ander meedogenloos voort.

- Maar heer schout. . .al die lijken op het strand. Hoe zou dat nu kunnen als er nooit strijd werd geleverd. Want volgens jou redenering was er geen strijd gezien het schip terug zee koos, en er geen strandschuimers waren! Kwam Robrecht tussenbeide.

- O dat is niet moeilijk. Jullie konden die mannen gemakkelijk tegen mekaar opzetten, toen ze zich, als ze zagen beetgenomen te zijn, tegen jullie wilden keren. Je kon hen doen geloven dat er een verrader in hun midden school en ze zo mekaar hebben laten uitmoorden!

Een dergelijk scenario kon alleen maar in het ziekelijk verdorven brein van deze man zijn opgekomen.

- Monsterachtig! Snikte Nele. Moeten we dit nog lang aanhoren? Die man is gek!

- En nu ook nog smaad aan de openbare macht! Let op wat je zegt, heks! Op de brandstapel zul je anders piepen.

- Schout, we gaan! Deed Joost beslist. U hebt niet het recht ons hier te houden.

- U kunt gerust in vrede gaan, kapitein. Maar deze twee hier, die gaan nergens heen!

- Geen sprake van. Ik weet waar ik zijn moet, en als u het aandurft deze mensen hier te houden, zou dat wel eens uw baantje kunnen kosten.

De schout verbleekte. Blijkbaar was die kapitein toch niet zo gemakkelijk om te praten dan hij had gedacht.

- Kapitein, u begrijpt me niet. U legt klacht neer. Goed. Ik doe het onderzoek op mijn manier. Maar dan hindert uitgerekend U me in de uitvoering van dit onderzoek! Ik doe een dringend beroep op uw rede, kapitein. Ik meen toch te mogen aannemen dat u een ontwikkeld mens bent?

- Laat je ons buiten of niet?

- U, onmiddellijk kapitein. Zij niet.

- We kwamen met drie binnen en we gaan met drie buiten. Begrepen?

- Nou.. .eh. . .wacht even. De schout moest tijd winnen.

- Luister. Hoe graag ik hen ook zou laten gaan, ik kan niet zolang ik niet in eer en geweten mag aannemen dat ze onschuldig zijn. Dat is de wet.

- Dat kan me niets schelen! Zolang u geen bewijzen tegen hen hebt gaan ze met mij mee! De schout keek verveeld.

- Kijk, kapitein. Hoewel ik het niet met mijn christelijk geweten in overeenstemming kan brengen, heb ik een voorstel, Maar enkel om U een plezier te doen.. .al kan dit mijn hoofd kosten, liet hij er vol zelfmedelijden zuchtend op volgen.

- Spreek op! Wat is dit voorstel?

- Jullie kunnen gaan. Maar jullie blijven in de stad. Als één van jullie de stad verlaat acht ik hem of haar schuldig. Zo is de wet.

- Die wet lijkt hier wel erg snel te veranderen? Meende Joost.

De ander deed of hij hem niet gehoord had.

- Ik veronderstel dat uw matroos bij u aan boord kan slapen? Dat is dan geregeld. Maar zij? Als ik haar naar haar huis laat gaan zie ik ze nooit meer terug. Hij deed of hij diep nadacht.

- Kijk.. .ze kan met u mee, maar vanavond om acht uur meldt ze zich bij de stedelijke gevangenis en kan daar overnachten... .in een geopende cel natuurlijk!

-O nee schout! Dat gaat niet op. Ik kan, voorlopig, uw beslissing om in de stad te blijven aanvaarden. Maar dan brengt dit meisje de nacht door op mijn schip! Voor geen geld ter

wereld zou Joost Nele ook maar een ogenblik in de handen van de schout willen laten. Hij vertrouwde die kerel voor niets!

- Dat kan ik zomaar niet toestaan kapitein... of... nou, goed. Omdat U het bent. Maar wilt u dan meteen een document tekenen waarmee u zich persoonlijk verantwoordelijk stelt voor hen? Mijn schrijver is er zo mee klaar.

- Akkoord.

En zo zat Nele die avond aan boord en nam het avondmaal aan de tafel van de kapitein.

- Wat een enge man, die schout!

- En gevaarlijk! Als hij je in zijn klauwen had kunnen houden, dan lag je nu al op de pijnbank!

- Denk je?

- Zonder twijfel. Ik ken zijn soort. Ze doen niets liever dan arme, jonge meisjes folteren. Het brengt weinig risico mee, want bekennen doen die meisjes toch allemaal.

- Maar, hoe kunnen ze nu iets bekennen dat ze niet gedaan hebben?

- Pijn doet veel! Je zou bekennen je vader en je moeder vermoord te hebben op de pijnbank.

Nele at huiverend verder.

- Jammer dat ik de stad niet uit mag. Ik zou recht naar de vuurtoren gaan. Bijna alle wachters zijn vrienden van me. Het is een grove leugen dat ze onder ede zouden verklaard hebben geen spoor van hun vrienden te hebben gezien!

- Dat zou je weinig helpen!

- Maar dan moet iedereen toch geloven dat de schout loog?

- Denk je dat die wachters zullen spreken? Geloof daar maar niet aan. Die stumperds zijn ondertussen heel zeker al goed de les gespeld door de schoutsknechten! Ze zullen niets gezien hebben!

- Maar niemand kan toch zo slecht zijn?

- Slecht niet! Bang zullen ze zijn. Doodsbang van hun schout. Laat die mensen maar met rust. Ze zullen het zo al erg genoeg aan de stok hebben met hun geweten. En helpen kunnen ze je toch niet.

-0-0-0-0-

HOOFDSTUK 11. Problemen te Sluis.

Aan de kaai te Sluis heerste de gebruikelijke gezellige drukte. Draggers liepen af en aan met zware zakken goederen op de schouders, van pakhuizen naar schepen. Kruiwagens reden hier kriskras tussendoor en enkele karren met paard stonden op de kade, allemaal goederen uit de buik der schepen ladend. De kooplui zaten ondertussen in de herbergen, redetwistend over prijzen en hoeveelheden.

Vooraf rond de Eenhoorn, het Schip van kapitein Van Vlaardingen, heerste een grote drukte, want het schip diende in een minimum van tijd te worden gelost. De schade aan de romp was beperkt gebleven tot een flinke opening, juist onder de waterlijn. Door het schip echter snel te lossen kwam deze opening steeds meer boven water te liggen, en zou het niet nodig zijn het op het droge te brengen. Het grootste gevaar was geweest, en reeds waren enkele scheepstimmerlui het gat aan het dichten.

Ook wie niets met het lossen of herstellen van de Eenhoorn te maken had, wierp er af en toe een schuwe blik op, want het nieuws van de verdachtmakingen door de schout, had zich als een lopend vuurtje verspreid door Sluis. Iedereen wachtte nu in spanning het verder verloop van de gebeurtenissen af en probeerde in de buurt te zijn als er iets gebeurde. Sommigen met ruw leedvermaak, anderen met medelijden, maar allen vooral ook uit een zekere zucht naar sensatie, eigen aan mensen die zelden iets meemaken.

Met de rug tegen de muur van een pakhuis geleund, zittend op een ledige bierton, zat een matroos midden in die drukte onverstoord een homp brood met spek te verorberen uit de vuist. Met welbehagen snoof hij de typische havenlucht op: een geurig mengsel van kruiden, leder, pek en touwen, overkoepeld door de zilte zeelucht.

Schijnbaar geamuseerd bekeek hij de bezige drukte rond de kade, maar hield onopvallend vooral de Eenhoorn, en alles wat er rondom gebeurde in het oog. Wat hem het minst van al aanstond waren de twee mannen in lange donkere mantels en zwarte hoeden, die, min of meer aan het oog onttrokken in een duister portaal, net als hij het schip in de gaten hielden. Ook rekte hij af en toe de hals naar het eind van de kade, daar waar de weg naar het gemeentehuis en de schoutswoning begon, alsof hij iemand verwachtte. Even later verscheen een hem bekend gezicht uit deze straat. De man, eveneens jn matrozenplunje, naderde de ander en bleef staan, schijnbaar om een gezellig babbeltje te maken.

- Hebben we nog veel tijd? Vroeg de man op de ton.
- Slecht nieuws maat. Ze hebben een bode naar Brugge gestuurd, om de inquisiteur te halen.
- De inquisiteur? Maar die handelt toch in opdracht van de kerk? Wat heeft die er mee te maken?
- Omdat de schout de zaak op hekserij wil laten uitdraaien. Dan is bij mooi van alle gezeur af, en laat, met de hulp van de inquisiteur om de zaak een christelijk tintje te geven, lekker enkele onschuldigen verbranden. Dan kan Niemand zeggen dat hij zijn plicht niet deed en draait de verantwoordelijkheid eigenlijk op de schouders van de inquisiteur!
- Wat een laffe ploert!
- Toch denk ik dat we nog tot morgen tijd hebben. Zo snel zullen ze de inquisiteur niet bereiken!
- Waarom denk je dat?
- Omdat Pieter met de anderen klaar staat even buiten de stad, om die bode op te wachten!

- Wat? Maar man, dat kan de zaak enkel ernstiger maken.
 - Geen nood, ze zullen die man enkel stevig knevelen en ergens in een bouwval opsluiten waar het wel een tijdje zal duren voor ze hem ontdekken. Ondertussen winnen wij tijd.
 - Maar toch zal het de zaak verergeren en die arme mensen nog verdachter maken.
 - Toch niet. Ze zullen die bode vooral van zijn geld beroven. Zo lijkt het een roofoverval.
 - Hm. Ik hoop maar dat het lukt. In elk geval zullen we snel moeten handelen.
 - Inderdaad. Pieter zei dat jij maar alvast aan boord van de Eenhoorn moet gaan en de kapitein op de hoogte stellen. Hij vertrouwt er volkomen op dat je die opdracht tot een goed eind brengt.
 - Mag ik hem van het eiland spreken?
 - Pieter zei dat je eerst moet zien uit te vissen wat voor vlees je in de kuip hebt. Als de man betrouwbaar lijkt, mag je hem alles vertellen.
 - Goed. Dan ga ik maar meteen. Let jij ondertussen op die twee daar in dat portaal. Die houden al meer dan een uur de Eenhoorn onafgebroken in het oog. Het zullen wel verklede schoutsknechten zijn.
- De ander wipte lenig van de ton, floot een deuntje en ging, achteloos langs de kade wandelend, alle schepen van nabij monsteren alsof hij iets zocht. Aan de Eenhoorn gekomen, zag hij de bootsman, die over de reling leunend bevelen gaf tot de lossers.
- Hé bootsman, riep hij luid genoeg opdat de twee in het portaal hem zouden kunnen verstaan. Geen matroos nodig?
 - Dat zou wel kunnen, maat. Meld je maar bij de kapitein. Hij is in zijn hut. De ander liep nonchalant over de loopplank en liet zich bij de kapitein aanmelden.
- Deze kwam wat later uit zijn kajuit en monsterde de matroos even goedkeurend.
- Tja, kijk, goede man. Ik kan wel matrozen gebruiken, maar niet onmiddellijk. We mogen voor het ogenblik de haven niet verlaten.
 - Dat weet ik, kapitein. Daarvoor juist kwam ik aan boord. Kan ik u even onder vier ogen spreken?
- Joost van Vlaardingen bekeek de ander even wantrouwend, maar nodigde hem dan toch in zijn kajuit.
- De ander liep recht naar het raam, en keek van terzijde even naar buiten.
- Komt u hier eens kijken, kapitein!
- Verwonderd vervoegde Joost de ander.
- Ziet u die twee ongere kerels in dat duister portaal?
 - Waar? Ik zie niemand.. .o ja, nu je het zegt, ze staan half verscholen in het duister.
 - Juist. En ze houden uw schip al meer dan een uur scherp in de gaten. Ik ben er zeker van dat het schoutsknechten zijn.
 - Dan getroosten ze zich wel veel moeite voor me!
 - Inderdaad, kapitein, maar er is meer. De schout stuurde enkele ogenblikken geleden een bode naar Brugge om de inquisiteur te halen!
- En de matroos deed het gehele verhaal.
- Tja, kapitein, ik geloof dat u lelijk in nesten zit! Ik weet niet of u hier nog onderuit geraakt, maar ik vrees van niet.

Joost was intelligent genoeg om te beseffen dat de ander gelijk had, want ook hij kende de onverdraagzaamheid van het gerecht en de meedogenloosheid van de inquisiteurs. Als dezen er bij betrokken werden hoefde hij niet te twijfelen over het vervolg van deze onverkwikkelijke historie. Niemand was onschuldig voor deze heren, want dat zou hun reputatie teveel schaden.

- Maar wat heb jij met dit alles te maken? Vroeg hij achterdochtig, koortsachtig bedenkend of die matroos soms op hem afgestuurd was om hem in wie weet welke vastrik te lokken.
- ik hoor op de Halve Naan, die gemeerd ligt te Damme. Hij zag wel in dat hij een rechtschapen man voor zich had, en deed hem dan ook maar de rest van het verhaal uit de doeken.
- En dus stel ik voor dat u, voor het te laat is, samen met uw twee beschermelingen die evenals u verdacht zijn, vannacht het schip ontvlucht en een onderkomen zoekt op de Halve Maan.
- En mijn Schip in de steek laten? Dat nooit! Sprak de ander beslist.
- Kom, kom, uw rederij vindt wel een andere kapitein.
- Daar zit het hem juist. Ik ben mijn eigen reder. Dit Schip is mijn eigendom, en alles wat ik bezit. Nooit doe ik er afstand van.
- Loopt u dan liever recht naar de brandstapel? Want daar zal het wel op neerkomen hoor. Twijfel daar maar niet aan! Bovendien, waar we heengaan zult u uw Schip niet nodig hebben. om gelukkig te zijn.
- Als zeeman moest je toch beter weten. Ik ben vergroeid met dit schip en zijn bemanning. Ik laat ze niet in de steek. Noch het schip, noch de bemanning. Ze hebben me steeds trouw gediend, en nu laat ik ze niet achter!
- Dat strekt u tot eer, kapitein. Em.. .aan die bemanning valt misschien wel iets te doen. De beste elementen zouden misschien meekunnen, maar niet allen. We zijn namelijk bijna vol en zullen nog deze maand afvaren.
- Je bent bedankt met het voorstel, maar het is geen oplossing. Toch niet op die manier.
- Weet u soms een andere manier?
- Misschien.. .als iemand van jullie bij mij aan boord komt.. .iemand die het eiland weet te vinden. ..dan kunnen we misschien met schip en al?...
- De ander keek sip.
- Kapitein.. .het spijt me, maar dat risico kunnen we niet nemen, ik zie wel dat u een rechtschapen man bent, maar uw bemanning? Hoe staat het daarmee? We willen geen gespuis op het eiland!
- Ik sta voor elk van hen in. De minst betrouwbare elementen verdrongen bij die zaak aan het strand. Allen die aan boord bleven, zijn volkomen te vertrouwen.
- Hoe kunt u daar zo zeker van zijn?
- Ik zei u toch al dat dit schip mijn eigendom is? Reeds twintig jaar zwerf ik er de zeeën mee af, en ik zal me wel wachten gespuis aan boord te nemen. Ik sta volledig garant voor allen.
- En hun. vrouwen? Hun familie als ze die hebben?
- Sommigen hebben vrouw en kinderen, anderen niet. Het valt met hen te bepraten wie mee wil en wie niet. Wie vrouw en kinderen heeft kan hier beter afmonsteren
- O ja.. .en wat loslippig de hele zaak verklikken, niet?
- Ik vertel ze precies wat ik kwijt wil. ik vertel enkel de waarheid: dat ik op het punt sta in nesten te geraken, en dat ik een uitbreekpoging met het schip wil wagen. Dat zij die vrouw en kinderen hebben, beter zouden afmonsteren, en dat de anderen vrij zijn in hun keuze me te volgen. of niet.
- Dat lijkt me geen slecht idee. Op die manier houden we zeker de besten over. Maar dan moet u in elk geval spoed achter de reparatie van uw schip laten zetten. U moet zeker vannacht wegglippen. Rond twee uur is het hoog tij. Dan moet u al aan de zwinmonding zijn, klaar om het ruime sop te kiezen.
- Dat is geen probleem. Als jij maar voor een mannetje kunt zorgen die me naar dat eiland kan brengen.

Hij keek omhoog naar de lucht.

- Gelukkig zit de wind goed. Als we gezwind de zeilen hijsen zijn we al doorheen de Zwinmonding vooraleer alarm kan worden geslagen. En overigens heb ik ook nog wel enkele goede kanonnen aan boord, mocht het nodig zijn!

- Goed, kapitein, dan ga ik maar. Ik zal de zaak bespreken met mijn maats en na de middag komt iemand die van navigatie afweet, of ik kom zelf met een ander voorstel.

- Afgesproken.

De vijf matrozen, onder leiding van Pieter Lanckhals, zaten samen het middagmaal te verorberen in de herberg “Het wapen van Sluis” op de grote markt. De operatie “bode” was volledig gelukt. De kerel lag nu gekneveld in de bouwval van een oude molen.

- Het voorstel van kapitein van Vlaardingen is nog lang zo gek niet, vond Pieter. Het is goed. Ik ga zelf aan boord van de Eenhoorn en vaar met hen mee naar het eiland. Jullie taak is hier volbracht. Keren jullie maar terug naar de Halve Maan, die nu wel spoedig zal kunnen afvaren.

Even later gingen ze elk hun weg.

Die avond leek alles rustig aan boord van de eenhoorn. De mannen in het portaal, anderen nu dan deze voormiddag, zagen een sluimerend, wiegend schip aan de kade. Maar schijn bedriegt. In alle stilte werd het Schip zeewaardig gemaakt. De grote zeilen lagen klaar aan dek, verborgen voor onbescheiden blikken vanaf de wal. Eén voor een klommen mannen in het want. Niet, zoals gebruikelijk was, langs de daartoe bestemde touwladders, maar ze klommen omhoog langs koorden die langs de masten waren gespannen, zodat ze, verscholen achter de masten, onzichtbaar waren voor de bespieders. Boven gekomen maakten ze zich zo klein mogelijk in kraaiennesten, of gingen gewoon plat op de masten liggen, zich aan de vele koorden vastklampend. Gelukkig was de hemel zwaar bewolkt, zodat zelfs een scherp opmerker niets ongewoons kon bespeuren.

De meertouwen werden voorzichtig binnenboord doorgesneden, en twee mannen lagen klaar achter de reling om de loopplank af te gooien. Deze zou dan wel verloren gaan, maar beter dit dan wat de kapitein anders te wachten stond. Bootshaken werden voorzichtig naar de kade uitgestoken en aan elke haak stonden enkele mannen klaar om het schip zo snel mogelijk van de kant te duwen.

Joost van Vlaardingen, verscholen naast het roer boven op de brug, controleerde nog een laatste maal of alles klaar was. Toen gaf hij een teken aan de bootsman. Snerpend verstoorde het schrille bootsmansfluitje de nachtelijke stilte. Met een zware plons viel de loopplank in het water. De mannen aan de bootshaken duwden alsof hun leven er van afhing, en flapperend in de wind werden de zeilen gehesen. Het verrassingselement was compleet. Alles gebeurde tegelijk en in enkele seconden veranderde het vreedzaam slapend schip in een wilde furie. De mannen in het portaal bleven een ogenblik perplex staan, maar sneller dan men had verwacht kwamen ze in actie en vlogen op het schip af.

- Bescherm de kant van de kade! Brulde Joost naar de mannen aan de bootshaken toen hij de snelle reactie van de bespieders waarnam. Eén van hen was al bij het schip, dat nu nog maar amper twee meter van de kade was verwijderd. Hij sprong, maar werd door de stompe zijde van een bootsbaak halverwege zijn vlucht opgevangen, en belandde gillend in het ijskoude water. Zijn maat aarzelde, keerde om en liep zo snel zijn benen hem dragen konden de weg naar de schoutswoning op.

-Die gaat alarm slaan. Zei Pieter.

- Geen nood, antwoordde Joost, die nu in zijn element was. Voor het zover is zijn we al lang het zeegat in.

En inderdaad kreeg de wind nu goed vat op de zeilen en kreeg het schip snel vaart.

De wachters op de vuurtorens aan de Zwinmonding keken wel verwonderd naar dat vreemde schip dat zonder lichten geheimzinnig en duister onder hen doorvoer, maar niemand had hen in die korte tijd kunnen verwittigen. zodat ook niets werd ondernomen.

Ze waren dan ook al een heel eind voorbij de branding, toen achter hen enkele kanonschoten klonken.

- Stumpers! Hoe zouden die ons nog kunnen raken van op zo 'n afstand? Lachte Joost vrolijk.

- Het is maar een gebaar! Niemand zal morgen kunnen zeggen dat ze niets hebben gedaan, en daar komt het er voor hen maar op aan.

- Op naar de vrijheid, vrienden! Juichte Joost overmoedig.

-O-O-O-O-

HOOFDSTUK 12. Toekomstvisie

De raad der wijzen was bijeengekomen in de grote zaal. De raad bestond nu zowel uit mannen als uit vrouwen, en natuurlijk was ook Maaïke aanwezig. Maar ze was erg in zichzelf gekeerd. De vrouwen hadden er op gestaan dat ze in de raad zetelde, maar eigenlijk had ze dat liever afgewezen. Ze besepte nu wat ze had bereikt: ze had de liefde verspeeld van de man die haar hart gestolen had. Waarom ook moest ze zich met die vrouwenemancipatie hebben bemoeid? Zijzelf had daar totaal geen behoefte aan. Veel liever zou ze afhankelijk geweest zijn van een man als Halewijn. Maar juist omdat ze precies als Halewijn dacht, wilde ze er nog een schepje bij doen en ook de aandacht vestigen op de minderwaardige en onverdiende positie van de vrouw in deze mannenwereld.

- Stom wicht, dacht ze bij zichzelf. Vrouwen steken toch raar in elkaar! Enerzijds willen ze minstens evenwaardig zijn aan de man, maar anderzijds... vinden ze het heerlijk om afhankelijk te zijn van die ene man.

Nu, gedane zaken nemen geen keer. Halewijn was ze kwijt.

-Heren en dames, nam Halewijn het woord. Onbewust kon hij 'dames en heren' niet over de lippen krijgen. Dat zou toch wel téveel gevraagd zijn van een middeleeuwer.

- Ik heb deze speciale vergadering bijeengeroepen, dit keer niet om de lopende zaken te bespreken, maar om even een blik op de toekomst te proberen te werpen.

- Een toekomst die er hier zeker rooskleurig uitziet! Werd door allen beaamd.

-Wel, daar ben ik eigenlijk niet zo zeker van! En dit is juist de reden van deze bespreking.

- Problemen aan de horizon Halewijn?

- Dat niet direct, maar een tijd geleden had ik een droom.

- Wie niet, Halewijn?

- Die droom was toch speciaal, en ik krijg hem maar niet uit het hoofd. Hoop en al duurde hij misschien een half uur, maar wat in dit half uur, of hoe lang het ook geduurd heeft, zat samengeperst is niet te geloven! Nog dagelijks komen me nieuwe openbaringen eruit voor de geest.

Het was nu stil geworden in de zaal. Iedereen luisterde aandachtig. En Halewijn legde zijn toekomstvisioen uit, zoals hij het al aan Maaïke had uitgelegd.

- Een maatschappij zoals wij er nu een creëren, legde hij uit, is een maatschappij die op lange termijn zichzelf vernietigt.

Je kon nu een naald horen vallen in de zaal.

- Als mensen minder moeten werken, worden ze luier. Bij de eerste dergelijke generatie valt dat nauwelijks op, maar generatie na generatie wordt steeds luier. Op de duur zelfs te lui om licht werk te doen. Bovendien, door de verbeterde welvaart zullen ouders op de duur hun kinderen niet langer opvoeden, maar zullen die kinderen integendeel de ouders opvoeden. En dat zal al van in de wieg gebeuren.

-Hé, nu overdrijf je toch! Hoe kan een wichtje in de wieg zijn ouders opvoeden?

- Beter dan je denkt. Het begint met huilen. Een heel natuurlijke reactie van het kind.

- Is daar dan iets mis mee?

- Op zich, nee, maar de ouders maken zich ongerust en gaan het kind knuffelen. En dat kind heeft zijn eerste les geleerd: "Ha, als ik huil word ik geknuffeld". Begrijp je?

- Jawel, maar dat gebeurt nu toch ook?

- Inderdaad, maar zo erg is dat fenomeen op zich niet. Erger wordt het als het kind groter wordt en van alles gaat vragen of eisen. In een maatschappij die het moeilijk heeft is dat geen probleem: mama kan niets anders dan 'neen' zeggen, want ze heeft de middelen niet om het gevraagde te geven. En dat, heren en dames, is weer een les, en een betere dit keer: een 'neen' leren ervaren.

- En denk je heus dat dit in de toekomst niet meer zo zal zijn? Ouders hebben toch ook nog verantwoordelijkheidszin en weten dat ze hun kind een degelijke opvoeding moeten geven? Dit keer was het Maaïke, die toch vond dat ze hierop moest repliceren.

- Daar heb je het juist. In de droom die ik had, ondervonden de ouders heel gauw dat ze beter af waren met de kinderen alles te geven wat ze vroegen. Dan waren ze direct van alle gezeur af. Maar de gevolgen op lange termijn waren vreselijk. Er verschenen hele generaties die je eigenlijk 'verloren generaties' kon noemen. Verwende watjes, tegen niets meer bestand. Die al huilend naar mama liepen als iemand ook maar eens boos naar hen keek. Maar anderzijds, als ze hun willetje niet kregen, werden het monstertjes die niet aarzelden een misdaad te plegen om te verkrijgen waarop ze meenden recht te hebben.

Een stil gemompel in de zaal bewees dat hij iets had losgemaakt, en men dat even moest verwerken onder mekaar. Hij liet hen even doen tot het geroezemoes was uitgestorven.

-Het werden regelrechte ettertjes, die vonden dat ze overal recht op hadden, maar dat de rijken alles voor zich wilden behouden.

-Tja, dat is dan precies van waar wij terugkomen: onze adel wil ook alles voor zich houden.

- Ja, maar er is een verschil! Want kijk, het enige waarop je als mens recht hebt als je geboren wordt, is op ouders die je net zo lang onderhouden tot je op eigen benen kunt staan. Daarna is het aan jou. En als je niks doet, heb je ook op niks recht. Juist?

Ze waren het daarmee wel eens, maar vonden toch dat, wat de adel in Vlaanderen deed, helemaal niet kon.

- Natuurlijk niet! Zei Halewijn. Maar de top van de bevolking in het tijdperk van mijn droom was verstandiger geworden. Ze hadden geleerd dat ze hun eigen veiligheid op het spel zetten door de bevolking te laten verhongeren. Dat leidt tot diefstal, roverij, en zelfs moord.

- Dat hebben we ook wel kunnen vaststellen in Vlaanderen!

- Jawel. Maar heeft de zogenaamde adel er iets van geleerd? Neen. En dit zal ooit haar ondergang worden.

- De mensen uit mijn droom echter, legden het beter aan boord. Enorme openbare voorzieningen maakten dat iemand die tijdelijk geen werk vond, behoefde honger te lijden. De werkgevers van hun kant (de 'adel' van vroeger) betaalden hun arbeiders voldoende om er een comfortabel leven mee te kunnen leiden.

- Wel, wat is dan het probleem?

- De opvoeding! Gewoon aan het verkrijgen van al hun wensen, werden de mensen wezens die nooit genoeg hadden. Ze eisten nog hogere lonen, want begrepen niet waarom hun baas, die nota bene meestal niet werkte in hun ogen, méér verdiende dan zij.

- Is ergens ook logisch... vond iemand.

- Toch niet! Want die werkgever had risico's gelopen toen hij zijn onderneming uit de grond stampte. Risico's die het gewone volk nooit zou durven nemen. Maar zonder mensen die dergelijke risico's liepen zouden er ook geen jobs zijn.

- Je hebt wel gelijk, maar eenmaal dit risico voorbij, kon er toch ook wat meer af voor de

arbeiders?

- Mis! Want die werkgever, die blijft zijn hele leven risico's lopen. Er kwam concurrentie tussen werkplaatsen die dezelfde producten maakten. De bazen moesten proberen een zo groot mogelijk kapitaal bijeen te vergaren en te behouden om, als er door die concurrentie problemen kwamen, het hoofd boven water te kunnen houden. Want als er een werkplaats moest sluiten bij gebrek aan financiële middelen, dan was niet enkel de baas, maar waren ook alle werknemers de dupe.

- En dus... door de eisen van de werknemers voor meer loon, dreigden er zaken over de kop te gaan?

- Soms wel, ja. Maar het veroorzaakte ook een ander fenomeen: als de baas hogere lonen moet uitbetalen, moet hij zijn producten duurder verkopen. Dus, wat hadden die arbeiders uiteindelijk aan hun loonsverhoging? Niets, want alles werd gewoon duurder.

- En dus, ging hij verder, denk ik wel dat jullie begrijpen dat een dergelijke maatschappij eigenlijk een slang is die zichzelf vanaf de staart opeet.

- En, wat nog erger bleek, vervolgde hij, bij veel mensen kwam het gewoon niet meer op om te gaan werken. Als ze geen werk hadden werden ze toch betaald door allerlei sociale voorzieningen. En zo keerden die prachtige voorzieningen, gemaakt om de bevolking te helpen, zich juist tégen hen. Want de werkgevers vonden steeds minder werklui. Op de duur moet een dergelijke maatschappij kapot!

- Je zult wel gelijk hebben. Maar wat kunnen we er tegen doen?

- Wel, daarom heb ik jullie hier bijeen geroepen. Denk er allemaal eens goed over na, en wie ideeën heeft, gooi ze maar op tafel.

Weer vulde de zaal zich met een licht geroezemoes. Tenslotte vroeg Berthold het woord.

- Ik denk dat we niets anders kunnen doen, dan een degelijke grondwet maken. Gek eigenlijk dat we daar nog niet hebben aan gedacht.

- Goed idee, Berthold. Daar kunnen we verder op borduren. Er zijn mensen genoeg onder ons die zo iets te boek kunnen stellen.

- Ik denk dat er wel een probleem is, durfde Maaïke ondanks zichzelf op te werpen. Jullie, wij bedoel ik verbeterde ze snel zichzelf, maken een grondwet. Maar het gaat hier wel over de volgende generaties. Zullen die mensen onze grondwet blijven respecteren? Kan een grondwet zo dwingend zijn dat generaties later niemand er iets aan kan veranderen?

- Je hebt gelijk, moest Halewijn bekennen. Nog een probleem waarmee we terdege rekening moeten mee houden.

- Maar anderzijds, vatte Maaïke nu weer moed, is het heus zo erg om je bloedeigen kinderen alles te geven wat je kunt?

- Op het eerste gezicht, nee. Maar je moet verder in de toekomst kijken. Volkeren die als watjes opgroeien zullen vroeg of laat onder de voet gelopen worden door vreemde volkeren die de zaak zullen overnemen, en die watjes tot slaven maken! En door hun zwakke waarden en opvoeding, zullen dezen niet de moed hebben de strijd aan te gaan.

En met een wat warmere, en persoonlijker stem vervolgde hij:

- Ik begrijp je moederlijke gevoelens, Maaïke. Maar daarom ook zijn er twee mensen nodig om een kind op te voeden: een moeder die het knuffelt, en een vader die met strenge, maar eerlijke hand regeert.

De schrandere Maaïke incasseerde de toespeling. Ze had wel begrepen dat hij op die vrouwenemancipatie doelde die hij nog altijd niet had verteerd. Maar ergens beseftte ze ook

dat hij wel gelijk had.

En er nog een schepje bovenop gooiend vervolgde Halewijn:

- Trouwens, in de maatschappij waarvan ik droomde gingen veel huwelijken stuk door het onbegrip van de moeders. Die wilden de kinderen maar knuffelen, en lieten niet toe dat hun man strenger optrad. Ze beseften niet hoe desastreus dit voor de volgende generaties zou worden.

- Dat heb je dan weer met vrouwenemancipatie! Liet hij er enigszins hatelijk op volgen. Natuurlijk oogste hij bijval bij het mannelijk deel van de vergadering.

-Laat ons het hierbij houden voor vanavond, heren en dames. Denk er allemaal nog eens rustig over na. We hebben nog een paar honderd jaar de tijd! Wie ideeën heeft komt er maar mee af als hem of haar dat past. En nu... laat de kroezen maar vullen!

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 13. Vreemd bezoek op het eiland

Halewijn liep nors en nukkig. Was kortaf tegen iedereen en er viel weinig mee te praten. Het meest van al leed hij onder het feit dat hij voor zichzelf niet wilde toegeven dat hij verliefd was op Maaïke, en zich met alle macht tegen dat gevoel verzette.

De eilandbewoners begrepen niet wat er gaande was, en zelfs zijn vertrouwensman. Berthold, kon in de verste verte niet vermoeden wat de reden van de verandering in zijn vriend was. Sommigen vreesden dat zijn oude adellijke bloed hem weer parten begon te spelen, en vonden dat je met die adel toch nooit kon weten.

Anderen geloofden die praatjes niet, maar begrepen toch ook niet wat er aan de hand was met hun leider.

Maar wie er helemaal het hart van in was, was Maaïke zelf. Ze wist niet meer hoe ze het had en wat te doen om goed te doen.

- Schip in zicht!

De uitkijk, in een houten torentje op het hoogste punt van de bergflank, rukte uit alle macht aan de bel. Net boven de horizon werden heel vaag de omtrekken van de zeilen van een groot schip zichtbaar.

Iedereen in de vallei legde het werk neer en keek naar de uitkijk, die als een wilde aan de bel stond te rukken.

Ook Halewijn staakte het werk en liep, samen met een aantal anderen, naar boven.

- Is het de Halve Maan?

- Ik denk het wel, riep de uitkijk naar beneden.

- Dan zijn ze wel vroeg terug! Hopelijk is de expeditie een succes geworden.

Halewijn klom de ladder op die naar het overdekt platform van de wachtpost leidde en nam de kijker.

- Hm. Ik kan er nog niet veel van opmaken, maar gezien hij recht op ons afstevent moet het wel de Halve Maan zijn.

Allen rekten zich de hals en keken in spanning naar de langzaam groter wordende zeilen aan de einder.

Naarmate de zeilen naderden, en nu ook het silhouet van het schip zichtbaar werd, groeide de twijfel en maakte een onbestemde angst zich van hen meester. Maar het duurde nog wel een uur voor Halewijn, door de kijker turend, beslist zei:

- Neen. Het is niet de Halve Maan. Luid onmiddellijk de gevaarklok!

De uitkijk liet het hiervoor afgesproken signaal weerklinken op de bel: telkens drie korte slagen, gevolgd door een langere tussenpauze.

De gehele eilandbevolking verstijfde van schrik.

Halewijn liep naar beneden en gaf instructies.

- En doof alle vuren, zodat de rook ons niet verraadt! En daarna allemaal naar de grote zaal, die zonder tegenbericht onder geen voorwaarde door iemand mag worden verlaten!

Allen spoedden zich heen. Overal waar een vuur brandde, werd dit snel gedoofd. Daarna begaf iedereen zich naar het hoofdgebouw, waar in spanning de verdere gebeurtenissen werden afgewacht, en gehoopt dat het vreemde schip alsnog voorbij zou varen, of zoniet, enkel drinkwater zou innemen zonder iets van hun aanwezigheid te merken. Halewijn prees zich gelukkig dat hij de inrichting en bewoning van het eiland zo had gepland dat er vanaf de zee en uit de buurt van het strand eigenlijk weinig van te merken viel.

Enkele mannen kregen opdracht de uitkijkpost te camoufleren met takkenbossen, wat gauw gedaan was gezien de overvloedige aanwezigheid van struikgewas.

Hijzelf spoedde zich nu met Berthold naar de baai, waar ze van tussen de struiken het vreemde schip in spanning gadesloegen. Tot hun ontsteltenis voer het recht de baai in waar hun nederzetting gelegen was.

- Dat ziet er minder goed uit, Halewijn! Zou iemand in Vlaanderen ons kunnen verraden hebben?

- Moeilijk te geloven! Maar een toeval dat dit schip recht de baai invaart is ook bijna niet mogelijk.

Halewijn tuurde gespannen door de kijker, en eindelijk kon hij de naam van het schip lezen.

- De Eenhoorn! Las Berthold op de boeg. Nooit van gehoord! Maar het moet dus wel een Vlaams Schip zijn. Dat belooft weinig goeds!

- Ik denk dat mijn vrees wordt bewaarheid. Iemand van de bemanning van de Halve Maan is te loslippig geweest.

- Halewijn! Riep Berthold plots dringend.

- Wat is er?

- Kijk daar, naast het roer. Die grote matroos! Dat is.. .maar dat is Pieter!

Inderdaad stond Pieter naast het roer van de Eenhoorn en zwaaide met beide armen. Hij had wel in de gaten dat niets op het eiland roerde, en de bevolking zich dus ergens had verschanst. Maar hij veronderstelde ook wel dat ze door verborgen ogen ergens scherp in de gaten werden gehouden. Het enige wat hij dus kon doen was de aandacht uitbundig op zichzelf vestigen. Het schip naderde de aanlegplaats.

- Berthold, ga onmiddellijk de anderen halen. Het kan een valstrik zijn. Ze kunnen Pieter verplicht hebben aldus te handelen. Als het zo is, en we toch verraden zijn, kunnen we ze net zo goed hier aan de rede warm onthalen.

Maar toen de hele groep even later naderde, sprong een breed grijnslachende Pieter reeds van boord en omhelsde Halewijn, die toch maar uit de struiken tevoorschijn was gekomen.

De loopplank werd uitgegooid, Joost van Vlaardingen volgde, en werd voorgesteld. Ook de rest van de mannelijke bevolking stond nu aan de rede en er werd honderduit gepraat. In het kort werd een en ander verduidelijkt, maar dan vroeg Pieter:

- Kunnen we ons eerst wat verfrissen en op adem komen? De rest van het verhaal doen we dan later wel.

- Natuurlijk Beamide Halewijn. Wat ben ik een slechte gastheer!

Toen de bende vrolijk pratend en lachend het dorpje binnentrok, verlieten ook de vrouwen hun schuilplaats en vervoegden de groep.

- En vanavond geven we een groot feestmaal, en dan vertellen jullie allen jullie wedervaren.

Besloot Halewijn.

Hij had ondertussen de mooie Nele in het oog gekregen en af en toe dwaalde zijn blik over haar jonge figuur. Het meisje, dat dit merkte, bloosde en hield zich zedig wat afzijdig. Maar de hele namiddag bleef Halewijn haar gezelschap zoeken, en vond hiervoor elk excuus. Hij toonde haar de waterval, de toren, en alles wat hij maar kon bedenken. Zich uitslovend in hoffelijke bewoordingen maakte hij haar, zonder zich daar zelf goed van bewust te zijn, het hof.

Niet dat hij zich onmiddellijk hevig verliefd voelde, maar de schoonheid van het meisje trof hem wel, en dit zou hem misschien helpen om Maaïke uit zijn hart te bannen.

Die avond, tijdens de maaltijd, had hij er dan ook voor gezorgd dat ze een ereplaats naast hem kreeg, onder voorwendsel dat ze een der spilfiguren was in het spannende verhaal dat ze nu te horen zouden krijgen, en ondertussen vertelde hij haar zelf honderduit.

Maaïke, wat afzijdig aan de tafel van haar ouders in de grote zaal, zat er verslagen bij, de handen gelaten gekruist in haar schoot. Dat was nu haar beloning om voor de rechten van de vrouwen te zijn opgekomen. En droef beseftte ze dat het nog lang zou duren voor er voor het zwakke geslacht gelijkheid zou heersen. Als ze zich niet had laten verleiden tot die roekeloze toespraak, die haar nog steeds speet, dan had zij nu misschien op die ereplaats gezeten. Waren zij en Halewijn misschien al verenigd... En droef fantaseerde ze verder. O, wat hield ze van die man! Nu ze hem aan de zijde van een ander meisje zag, nog meer dan voorheen. Kon ze nog maar héél even die open, onschuldige blik zoals vroeger van hem opvangen. Onbevangen met hem praten over alles en nog wat. Maar nu zat hij daar met een ander, en zou haar hart voor altijd gebroken zijn!

En toen kwam de haat. Haat voor die ander. Haat voor hem, Haat voor zichzelf. Een gloeiende haat, die haar verteerde en haar verwarde, omdat ze ondanks alles toch nog van hem hield. Hoe konden die beide tegenstrijdige gevoelens nu samengaan? Haat en liefde? Ze moest een keuze maken tussen de twee, maar raakte er niet uit. Het gehele verhaal van Nele, Joost van Vlaardingen, en Sluis werd in het lang en het breed verteld, maar ze hoorde het niet. Het stormde te erg in haar gemoed. En als eerste verliet ze dan ook de zaal en bracht de rest van de avond schreiend in haar bedstede door.

Hoewel Halewijn een en al aandacht was voor Nele, kon hij niet nalaten af en toe tersluiks een blik op Maaïke te werpen, en verwonderd over zichzelf, stelde hij vast dat hij toch iets heel erg miste, toen ze de zaal had verlaten. Het leek hem bijna alsof plots de zon van de hemel was verdwenen, en het praten met Nele verloor nu alle opwinding die hij er daarnet in gevoeld had.

Wat ontuchtterd vroeg hij Pieter:

- En dus mogen we ook de Halve Maan spoedig terug verwachten?
- Een kwestie van hoogstens een of twee weken denk ik.
- En, wat zullen die ons zoal brengen?

Nu legde Pieter in het kort enkele van de gebeurtenissen in Vlaanderen uit, hoe snel en vlot de hele operatie was geschied, maar Halewijn luisterde nog slechts met een half oor. Voor hem was de aardigheid eraf nu Maaïke was heengegaan. Maar dat zou hij zichzelf nooit bekennen. Toch nodigde hij Nele de volgende morgen uit om het ontbijt in zijn vertrekken te komen

nuttigen, niet beseffend hoe hij Maaïke hierdoor als met een mes in het hart sneed, toen zij hen kwam bedienen.

- Wil je ook een kan melk voor Nele brengen, Naria? ik geloof niet dat ze erg graag thee lust. Nele bloosde om de hoffelijke oplettendheid van Halewijn, die onmiddellijk doorhad dat ze de thee, die ze niet gewoon was te drinken, niet erg lustte.

- Ik geloof niet dat er melk is, heer Halewijn. Maaïke hield zich goed, maar kookte inwendig van woede.

-Ach kom nou, Maaïke, dat kan toch niet? Ga er desnoods halen in het dorp!

Woedend liep Maaïke heen. Als Halewijn dacht dat ze ook nog wat kindermisje zou spelen voor dat wicht...

Maar vijf minuten later was ze er toch terug met een kan melk, die ze, harder dan noodzakelijk was, midden op de tafel plofte. Halewijn bekeek haar verwonderd en verwijtend. Ze achtte hem echter geen blik waardig en wendde zich af.

- Mooi uitzicht hebt u hier, heer. Prachtig, die gotische vensters.

- Inderdaad, Nele. Je zult wel zien dat je, als je hier enkele weken bent, niet meer naar huis zult verlangen.

- Naar huis? Antwoorde ze droevig. Kon dat nog maar. Ik was er toch zo gelukkig. Maar.. ik zal wel ondankbaar lijken, niet?

- Ja, dacht Maaïke, die in een hoek van het vertrek kwaad een en ander opruimde. Hang maar de arme stumper uit. Werk maar in op zijn gemoed. Maar pas op dat je niet dezelfde weg opgaat als ik!

-Ondankbaar? Beantwoorde Halewijn de bedenking van Nele. Maar helemaal niet! We kennen hier allemaal dat gevoel van heimwee. Want je eigen geboortegrond, dat gaat bij iedereen boven alles. Maar als het je onmogelijk gemaakt wordt, nou, dan moet je er een mouw aan passen!

- Inderdaad. Hier is eigenlijk toch alles waarvan een mens maar dromen kan!

- Je zult wel zien dat je heimwee langzaam zal slijten. Vooral als je een prettige bezigheid hebt. Straks gaan we wel zien wat we je kunnen geven om je dagen te vullen.

- Ja ja, dacht Maaïke. Geef haar maar toe. Trek haar maar voor. Geef haar maar alles wat haar hartje lust! Ze zal steeds meer en meer gaan eisen.

- Is er iets wat je graag zou doen?

- Ik weet het niet. ..Ik kan goed mosselen trekken, konijntjes vangen...

- Ha ha ha, lachte Halewijn. Maar dat is geen vrouwenwerk, kind. Je ziet wel dat je alleen in de vrije natuur bent grootgebracht.

- Koken dan misschien? Probeerde Nele.. dienstmeisje ergens?

- Dat treft goed, haakte Maaïke temperamentvol in. Ze kan misschien mijn dienst hier overnemen, want ik dacht er toch reeds aan te vertrekken.

Halewijn keek verstoord. Wat een verwaand nest! Was dat haar dank? Sedert ze in die vrouwenbeweging was vond ze het gewoon te min zijn dienstmeisje te zijn.

- Nee nee, deed Nele haastig. Alstublieft niet. Ik zou het hier nooit wennen in die mooie vertrekken!

In werkelijkheid echter had ze de dreigende ondertoon herkend in de stem van Maaïke, en met haar vrouwelijke intuïtie voelde ze goed aan dat hier iets aan het gebeuren was waar ze liever geen deel aan had.

Toch kon ze moeilijk weigeren om in te gaan op zijn uitnodiging een morgenwandeling te maken, en even later liepen ze dan ook stoeiend en lachend langs de waterkant. Nele begon zich weer meer op haar gemak te voelen, buiten het gezelschap van Maaïke, en dacht dat ze zich wel wat voorgesteld had. Ze liet zich dan ook meer en meer inpalmen door de innemende hoffelijkheid van Halewijn.

Boven in de toren echter, van achter de twee gotische vensters, staarde Maaïke het gelukkige paar droevig na. Voor haar waren de zorgeloze dagen voorbij. Zij zou de rest van haar dagen in eenzaam verdriet slijten, terwijl die opdringerige indringster...woedend beet ze zich op de lippen, en ruimde de tafel op. Het liefste zou ze zichzelf naar de nadere kant van de wereld gewenst hebben.

Maar ook Robrecht, de matroos van de Eenhoorn, keek Halewijn en Nele peinzend na toen ze het schip, waarop hij de nacht had doorgebracht, voorbijliepen. Want ook hij was verliefd geworden op de zachte Nele, al had hij haar daar nooit over gesproken.

- Ik heb niet het recht jaloers te zijn, vond hij. Ik had haar mijn liefde moeten bekennen tijdens de reis. O hemel. En tegen dat heerschap, dat hier de scepter lijkt te zwaaien, kan ik, arme matroos, natuurlijk niet op.

En zo had Halewijn, zonder het te willen of te weten, twee mensen diep ongelukkig gemaakt. Of.. eigenlijk drie. Want ook zichzelf bedroog hij door niet te luisteren naar wat de natuur hem ingaf en niet te willen inzien waar zijn ware lot mee verbonden was.

En Nele, die eigenlijk de hoofdrol in dit drama vertolkte, was zich van niets bewust en liep zorgeloos mee met Halewijn, gretig luisterend naar zijn onderhoudende verteltrant. Toch hield ze onbewust enige reserve, was niet zeker van de gevoelens van Halewijn, en was zeker niet van plan zich zonder slag of stoot te laten overwinnen. Zeker niet alvorens ze wat meer van dit eiland en het doen en laten van zijn bewoners afwist. Voorlopig echter zag ze in Halewijn alles wat ze haar leven lang had moeten missen: iemand waarmee je kunt praten, iemand die luisterde naar je, en iemand waarnaar je zelf urenlang kunt luisteren. Dit alles was totaal nieuw voor haar en het kwam allemaal zo'n beetje als een roes over het meisje.

Wel vroeg ze zich innerlijk af of ze soms verliefd aan het worden was op deze man, maar dit was haar verre van duidelijk. Alles hier was nieuw en opwindend. In de liefde had ze geen enkele ervaring, en dus wist ze ook helemaal niet of ze nu wel of niet verliefd was. Tijdens de reis van Vlaanderen naar hier, had ze aan boord heel veel het gezelschap van Robrecht opgezocht, en al spoedig ontdekt dat ze in haar hart een zwak plaatsje had voor hem. En dat voelde ze nog steeds. Gelukkig echter had ze hem dit nooit laten merken.

Maar nu was Halewijn daar, en voelde ze weer hoe aanhankelijk ze aan het worden was aan deze laatste. Maar ze kon toch niet op alle mannen verliefd worden, nietwaar? Was dat nu het gevolg van haar jarenlange eenzaamheid? Ze dacht maar liever niet te diep over die dingen na. Het was allemaal veel te ingewikkeld. Voorlopig zou ze het leven maar nemen zoals het op haar afkwam en later zou ze wel zien.

HOOFDSTUK 14. Liefdesproblemen.

Aan boord van de Eenhoorn zat Robrecht enkele dagen later, met de rug tegen de reling geleund, droevig een appel te schillen. Dit wondermooie sprookjeseiland, waarvan hij zich zoveel had voorgesteld, had alle charme voor hem verloren, nu hij Nele niet meer aan zijn zijde had. Hij kon het meisje eigenlijk niets verwijten, want nooit hadden ze met enig woord over liefde gesproken. Maar gedurende de ganse reis naar hier had hij toch iets voelen openbloeien. Zowel bij hemzelf, als bij haar. Hij kon zich niet zo erg hebben vergist.

Gister nog had hij zich zoveel voorgesteld van dit eiland, waar hij en Nele samen verder zouden leven, maar nu viel dat alles in het water en vervloekte hij het eiland bijna.

- Hé, Robrecht.

Met een ruk keerde hij zich om. Daar stond ze, in al haar frisse schoonheid, en wenkte hem van op de wal.

- Ha, Nele. Wat kan ik voor je doen?

- Waarom kom je niet aan wal? Je zit daar nu al dagenlang aan boord. Vind je het eiland niet mooi?

Hij wou vragen "is je vrijer er misschien niet dat je mij nodig hebt?" maar hij slikte de woorden nog net bijtijds in. Per slot van rekening had hij het recht niet haar handelwijze af te keuren.

Bijna met tegenzin kwam hij de loopplank af.

- Ach wat, ik verveel me nogal hier. Ik voel me nog best aan boord. Sprak hij mat.

- Robrecht, zo ken ik je toch niet. Jij die zo vrolijk waart de hele reis, en vol toekomstplannen!

- Nou, ik hou het hier wel voor bekeken t Een stomvervelend gedoe van een stelletje halve garen die Vlaanderen moesten ontvluchten voor hun onnozele ideeën!

- Maar Robrecht! Ook jij bent toch moeten vluchten! Ook jij hebt toch aan de lijve ondervonden hoe licht er geoordeeld wordt In Vlaanderen! Verweet ze, en dit maakte hem juist goed kwaad. Kwaad omdat hij er niets zinnigs kon tegenop brengen. Kwaad omdat ze gelijk had. Kwaad omdat hij haar de ware reden van zijn eenzaamheid en de leegte binnen in zijn hart niet kon verklappen. Hij wou zich niet hopeloos belachelijk maken in de ogen van haar, die een ander had verkozen boven hem.

- En toch hou ik niet van die sfeer hier. Deed hij koppig.

- Maar die is toch erg gastvrij? Heer Halewijn zelf heeft me het hele eiland, en alles wat ze hier al gemaakt hebben, getoond! Het is fantastisch!

- Halewijn, hé? Kon hij niet nalaten hatelijk op te merken.

- Is dat soms verkeerd?

- Nee... helemaal niet. Het hangt er maar van af hoe je het bekijkt.

- Maar Robrecht...

- Of dacht je soms dat ik het niet doorheb wat die vent van je wil?

Nele verbleekte. Dât was het dus. Zijzelf en niemand anders was de reden voor de nukkigheid van Robrecht. Hij hield van haar en was jaloers. O hemel, wat moest ze die arme jongen pijn hebben gedaan door met Halewijn rond te wandelen.

- Robrecht, stamelde ze, er is niets tussen Halewijn en mij hoor... ik... nou, ik was wel op zijn gezelschap gesteld, en het leek me toe of hij door met mij te wandelen iets kon vergeten

waaraan hij liever niet meer herinnerd werd. ik... ik wilde niet onbeleefd zijn door te weigeren met hem mee te gaan, maar heb echt niet verder gedacht dan gewoon de leefwijze op dit eiland te leren kennen door diegene die het als het ware uit de grond heeft gestampt.

Ze wist wel dat ze niet volledig naar waarheid sprak, want inderdaad had ze een ogenblik met de gedachte gespeeld om Halewijn.. , nou ja, een leugentje om bestwil..

Maar toch deed haar deemoedige toon een laatste verzet breken in Robrecht, en aarzelend zette hij een stap in haar richting.

- Nele, zeg me... ach wat! Wat stel ik me eigenlijk voor?

- Waarover heb je het, Robrecht? Stamelde het meisje, bleker dan gewoonlijk, maar met een zingend en jubelend voor gevoel in het hart.

- Is er... nog hoop voor mij, Nele? Bracht hij er tenslotte wat onbeholpen uit. Nele begon licht te blozen en keek hem eerlijk aan met haar klare kijkers.

- Hoop waarvoor, Robrecht? Ze sprak nu heel stil. Haar lippen bewogen nauwelijks. De spanning binnen in haar was te snijden. Inderdaad was ze gevoelig geweest voor de charmes van Halewijn. Inderdaad had ze een ogenblik getwijfeld. Maar een eerlijk geestesonderzoek had haar geleerd dat het eigenlijk Robrecht was, waarvan ze hield.

Het had wel enkele dagen geduurd voor ze daarover zelf zekerheid vond, Ze had ondertussen wél Halewijn beter leren kennen en appreciëren, maar hij had haar nooit iets méér gevraagd dan gezelschap. Nog niet tenminste. En zodra Nele echt doorhad dat ze van Robrecht hield, zorgde ze er ook voor hem niet zover te brengen wél meer te vragen, en schiep stilletjes een zekere afstand tussen haar en Halewijn.

Ook kreeg ze ondertussen door dat er iets met die Maaïke moest geweest zijn, want zoals dié reageerde...wat een pit had die meid! Ook had ze aangevoeld, met onfeilbare vrouwelijke intuïtie, dat datgene wat Maaïke met Halewijn verbond, boven alle menselijke kracht stond en er gewoon niet tegen op te tornen viel. Hoe Halewijn ook van het tegendeel overtuigd leek... die twee waren voor mekaar geschapen!

Robrecht stond er wat stuntelig bij, en wist niet goed wat antwoorden.

- Ik... ik geloof dat ik van je hou, Nele.

- Ik hou ook van je, Robrecht. Sprak ze eenvoudig.

Als natuurkind, opgegroeid tussen de oeroude krachten van zee en wind, was alle gehuichel en valse schaaïnte haar vreemd. Wel stond ze er wat verlegen blozend bij, maar toch kon ze slechts de waarheid zeggen. Inderdaad hield ze meer van die man dan ze ooit voor mogelijk had gehouden.

- O Nele, schat van me! Opeens krijgt dit eiland een heel andere glans en kleur!

- Het spijt me als ik je pijn deed, Robrecht, maar dat was echt niet de bedoeling.

- Zand erover! Je bent van mij nu, en niemand kan je me nog afnemen!

- Ho ho, manneke, niet zo vlug! Ik kan nog steeds van gedachten veranderen hoor! Nu het ijs was gebroken hervond Nele onmiddellijk haar vroegere gevatte natuur.

Halewijn was ondertussen terug in zijn oude, nukkige toestand hervallen. Gedurende enkele dagen was hij als het ware opengebloeid, door de aanwezigheid van Nele, maar hij had wel gezien dat iets deze ervan weerhield om echt in te gaan op zijn hofmakerij. En als hij eerlijk wilde zijn tegenover zichzelf, Nele interesseerde hem ook maar in zoverre dat het een mooi,

aangenaam meisje was, maar niet te vergelijken met de temperamentvolle Maaïke. De eilandbewoners hadden hem met blijdschap even zien veranderen, maar moesten nu tot hun grote spijt vaststellen dat alles weer als voorheen werd.

Nochtans had Halewijn alle reden om fier en gelukkig te zijn, want de veranderingen die de laatste tijd op het eiland verwezenlijkt waren geworden, waren enorm. Het grote waterrad, dat de hele dag rustig draaide, leverde energie aan tal van werktuigen. Zaken die vroeger met moeizame handenarbeid moesten gedaan worden, gingen nu vanzelf. In de werkplaats gonsden draaibanken en zaagmachines. Van ruwe stammen werden gladde planken gezaagd zonder enige moeite. Dit kwam de woningbouw zeer ten goede. Er waren technieken ontwikkeld om in een minimum van tijd een nette, gerieflijke woning in hout op te trekken, en tot zijn verbazing stelde Halewijn vast dat de meeste mensen eigenlijk veel liever in houten huizen leefden. Ze waren moeilijk warm te krijgen voor stenen bouwsels. ‘Te koud’ zegden ze.

Hoewel de temperatuur op het eiland vele graden hoger lag dan de temperatuur in Vlaanderen, was het in de winter toch wel nodig om wat extra vuur te maken. Maar of een stenen huis nu echt kouder was, betwijfelde Halewijn. Het zou wel meer een algemeen gevoel van koude zijn, dan een wezenlijk lagere temperatuur. Nu, dat kwam hem wel goed uit, want houten huizen waren, vooral nu met hun machines, veel sneller en gemakkelijker te bouwen dan in steen.

Af en toe kwam Pieter, de matroos van de Halve Maan, met Halewijn praten over de toestand in Vlaanderen en het schip, dat nu elke dag kon aankomen.

- De kapitein zei ook nog dat hij zoveel mogelijk koeien en varkens zou meebrengen.
- Dat is een goed idee van hem, want daaraan hebben we voor het ogenblik wel behoefte. Die dieren vermenigvuldigen zich niet zo snel als ik gedacht had, en een lekker stukje varkensvlees in de pan zou me wel smaken. Maar voorlopig moeten we de dieren nog zoveel mogelijk voor het fokken houden.

Echte interesse had Halewijn echter niet in al die onderwerpen, en zijn antwoorden formuleerde hij dan ook meer uit beleefdheid, en om verder niet rust te worden gelaten. Velen op het eiland hadden dit in de gaten, en vielen hem ook niet meer lastig.

-0-0-0-0-

HOOFDSTUK 15: Onder stoom!

Berthold was op dat ogenblik in de werkplaats een groot vuur aan het stoken onder een stoomketel, gebouwd volgens de plannen van Halewijn 's vader. Bewonderend liet hij zijn ogen over het bouwsel van koper en staal gaan, waarin veel van zijn eigen vindingen staken, maar vooral het denkwerk van zijn voorganger leek hem bewonderenswaardig. Zo bijvoorbeeld de veiligheidskleppen: geniaal idee van die man, om de kleppen van juist berekende gewichten te voorzien, zodat ze bij maximum druk, vanzelf openden. Hij hoopte nu maar dat de ketel die druk zou kunnen weerstaan. Hij moest nu stoken tot de kleppen begonnen te openen. Dat was het teken dat de druk maximaal was. Dan kon hij de klep openen die naar de glimmende machine liep, die naast de ketel stond, en in hoofdzaak bestond uit een cilinder, een drijfstang en een vliegwiel van ruim een meter diameter. Verder kleppen, leidingen en kranen.

Een hoop problemen had hij gedurende de bouw zelf nog moeten oplossen, want er waren meer dan voldoende zwakke punten in het oorspronkelijk ontwerp. Halewijn's vader moest dit ook geweten hebben, maar hij had gewoon niet de middelen tot zijn beschikking die hier aanwezig waren.

Langzaam begon de stoom weg te lekken doorheen de veiligheidskleppen. Dat was het teken. Even speet het Berthold nog dat hij Halewijn er niet bijgeroepen had om dit historisch moment bij te wonen, maar allerlei beweegredenen hadden hem daarvan afgehouden. Misschien zou de zaak niet werken en Halewijn, toen al lang niet meer geïnteresseerd, zou dan enkel maar verveeld gedaan hebben. En dus had Berthold, hoewel met tegenzin, maar beslist de eerste proef zonder Halewijn te doen.

De andere mannen uit de werkplaats stonden in een kringetje om hem heen en keken in spanning toe. Zou dat ding echt werken?

Plechtig bijna, trok Berthold langzaam de klep open, die de stoomtoevoer naar de machine regelde. Sissend zocht de stoom zijn weg door de leidingen, vulde de cilinder en begon druk uit te oefenen op de zuiger. Gespannen tuurde Berthold naar de zuigerstang... ja... er kwam beweging in... langzaam gleed de stang vooruit, terwijl sissend wat stoom ontsnapte uit de cilinder. Blijkbaar was de dichting tussen zuiger en cilinder toch nog niet optimaal. Maar de stang versnelde zijn beweging, deed het wiel een kwart slag draaien, dan een halve slag en was nu aan het einde van zijn vooruitgaande beweging.

Nu brak het spannendste moment aan: nu moest de stoom automatisch door een kleppenstelsel, naar de andere kant van de cilinder worden geleid en de zuiger terug achteruit duwen.

Tssssjak.. .de uitlaatklep vloog open, en een krachtige straal stoom spoot doorheen de uitlaatleiding die door de muur heen naar buiten liep. Verschrikt sprongen de mannen, Berthold inbegrepen, achteruit. Zo'n kracht hadden ze van dat kokend water echt niet verwacht.. .maar daar ging de stang achteruit lopen, de tweede halve slag van het wiel voleindigend. En weer vooruit.. .weer achteruit...tsssjak...tsssjak...tsssjak...Het geluid klonk Berthold als muziek in de oren. Langzaam maar zeker bleef het wiel draaien. Van alle zijden werd hij gelukgewenst.

- Ho ho, wacht maar af, de stoomtoevoer staat nog maar op een kier!

Het wiel draaide nu langzaam, maar regelmatig. Berthold trok de klep wat verder open.. .gedwee ging het wiel sneller draaien.. .nog wat verder en nog wat, tot het wiel gonzend ging

spinnen en de spaken niet meer zichtbaar waren. Nu begonnen de veiligheidskleppen toch wat lelijk te doen, en Berthold verminderde de vuurhaard onder de ketel.

- Jan, ga onmiddellijk Halewijn opzoeken en vraag hem te komen kijken. Als dat hem niet interesseert, dan begrijp ik het ook niet meer!

Berthold verminderde nu de stoomtoevoer, want in een aantal onderdelen had hij toch nog maar weinig vertrouwen.

- Liever langzaam wat de kat uit de boom kijken, dan de hele zaak in de prak te laten draaien, dacht hij.

Wat later verscheen Halewijn in de werkplaats en keek ongelovig.

-Hemel, Berthold! Ik wist helemaal niet dat je al zover stond?

- Er zijn wel meer zaken waar je momenteel geen weet meer van hebt, antwoordde hij op vaderlijk verwijtende toon.

Halewijn ging hier niet op in, maar staarde in opperste bewondering naar de glimmende machine, die Berthold nu weer op snelheid liet komen.

- En, .hoe staat het met de kracht?

- Nog niet uitgeprobeerd. Dat gaan we nu meteen doen.

Hij zette de machine af door de toevoer-klep te sluiten, en legde een klaarliggende riem, gemaakt van touwen, over het vliegwiel heen naar de riemschijf van de zaagmachine, nadat hij deze laatste had laten afkoppelen van de inkomende as van het waterrad.

- En nu het uur der waarheid, schertste hij terwijl hij de stoomtoevoer terug opende. Nu moest hij de klep heel wat verder openen alvorens het vliegwiel, onwillig, in beweging kwam. Maar langzaam maar zeker begon de grote zaagschijf te draaien.

- Hé jongens, maak eens wat meer vuur onder de ketel!

Inderdaad sisten de veiligheidskleppen niet meer, waardoor hij wist dat de druk in de ketel was gezakt. Steeds verder opende hij de klep, terwijl enkele anderen het vuur opstookten zodat de druk weer omhoog liep. De zaagmachine snorde nu even lustig alsof hij door het waterrad werd aangedreven.

Hij opende nu de stoomtoevoer helemaal, en schreeuwde:

- Timmerlui, zaag er maar op los.

Een kleine boomstam werd moeiteloos doorgezaagd, maar toen ze grotere stammen probeerden, protesteerde de machine, ging eerst langzamer lopen, en opeens spoot sissend een straal gloeiende stoom de werkplaats binnen. Iedereen sprong verschrikt achteruit, maar Berthold had de tegenwoordigheid van geest om de stoomtoevoer te sluiten, waardoor het gesis als bij toverslag ophield en het plots onwerkelijk stil werd in de werkplaats, op het licht sissend geluid van de veiligheidskleppen na.

- Vuur doven. Zo snel mogelijk, voor de druk te hoog wordt! Commandeerde hij.

Een rooster onder de vuurhaard werd met een ijzeren stang door enkele mannen weggetrokken. De gloeiende houtblokken vielen nu in een put van een tweetal meter diepte. Berthold had deze constructie zelf uitgedacht, daar hij onverwachte defecten wel had voorzien, en er rekening mee had gehouden dat in zon geval het vuur onmiddellijk van de ketel weg moest. Het systeem bleek nu perfect te functioneren.

- Wat zou er gebeurd zijn, denk je?

- De afdichting rond de zuiger heeft het begeven. Hierop zal ik toch iets anders moeten vinden!

- In elk geval loont het resultaat meer dan de moeite. Mijn gelukwensen. Berthold glimlachte en nam Halewijn even terzijde.

- Halewijn, wat scheelt je toch de laatste tijd? Ik had je graag aanwezig gezien bij de eerste poging, maar ik durfde het je gewoon niet vragen! Je bent de laatste tijd zo weinig geïnteresseerd in dit alles. Staat het eiland je niet meer aan?

- Ik kom er wel doorheen, vriend. Maar stel geen vragen. ik lig gewoon wat overhoop met mezelf.

- Heeft het iets met ons te maken? Ben je niet tevreden over de eilandbewoners? Zijn er sommigen die je minder graag hebt?

- Niets van dit alles man! Integendeel. Maar ik zei je al, geen vragen alstublieft. Berthold bekeek hem lang en nauwkeurig. Toen lichtten plots zijn ogen op.

- Ben je soms verliefd?

- Ben je gek?

- Als een man doet zoals jij, en er is geen zinnige verklaring te vinden, dan moet er een vrouw in het spel zijn!

- Kom mee, Berthold, we gaan samen drinken op je succes, ontweek Halewijn het onderwerp, en even later zaten ze tegenover elkaar in het vertrek met de gotische vensters.

Maaïke, die het nieuws al had gehoord, feliciteerde de mannen en bracht een fles wijn en twee kroezen.

-Drink er ook een mee, Maaïke, nodigde Halewijn.

Wat verwonderd keek ze hem aan. Graag was ze op de uitnodiging ingegaan, maar hij moest maar niet denken dat hij, nu het niet meer leek te boteren met Nele, op haar terug kon vallen. O nee!

- Dank je wel, maar ik heb geen dorst.

Wat wrevelig zag Halewijn haar de deur uitgaan.

- Stom nest, dacht hij.

- De proef van vanmiddag heeft me veel geleerd, sprak Berthold. Eerst en vooral moet ik een betere afdichting voor de zuiger vinden. Vervolgens moet ik de druk in de ketel beter kunnen controleren. De veiligheidskleppen volstaan niet. Iets moet constant de druk aanwijzen. Ook moet water in de onder druk staande ketel kunnen worden gepompt, naarmate het in de vorm van stoom verdwijnt. Gemakkelijk zal dat niet zijn, want dan moet het water op een hogere druk worden gepompt dan de druk die al in de ketel heerst. Veel moet nog worden gedaan, maar de proef heeft uitgewezen dat het kan en dat het de moeite loont!

- Eigenlijk is het waterrad nu nutteloos geworden. Jammer hé?

- Waarom? We hebben die stoommachine toch vooral met andere bedoelingen ontwikkeld?

- Wat bedoel je?

- Maar Halewijn! Ben je dan vergeten dat je vader dacht aan koetsen die zichzelf voortbewegen? Kan dat soms met een waterrad?

- O hemel, wat ben ik vergeetachtig de laatste tijd!

Fronsend keek de ander hem aan, maar liet het er maar bij.

Halewijn scheen nu toch weer meer interesse gekregen te hebben.

- Er zijn heel wat toepassingen te bedenken: denk maar aan ploegen, eggen en dergelijke!

- Ja. Hoofdzaak is dat we een machine hebben die niet aan een bepaalde plaats gebonden is.

- Denk je het te kunnen waarmaken? Ik bedoel, het gehele geval op wielen zetten, zodat we het bijvoorbeeld voor de ploeg kunnen spannen?

- Ik denk van wel, maar dat zal nog wel enige tijd vergen!

De mannen zaten nog een tijd bijeen, maar Halewijn verzonk onwillekeurig terug in sombere
gepeinzen over Maaïke.

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 16. Waar is de Halve Maan?

- Jacob, we moeten wat trager stappen! De anderen kunnen niet mee!

Jacob, de handen diep in de zakken en het hoofd weggedoken in de kraag van zijn wintermantel, keek om. De kleine groep waarvan hij aan het hoofd liep, vorderde slechts langzaam. Toch bleven enkelen nog achter. Onmiddellijk achter hem liep Karel Reynders, de hoofdmans van het verzet te Gent.

- We vorderen al zo langzaam, Karel!

- Ja, maar vergeet niet dat enkelen van de groep jarenlange gevangenschap in het Gravensteen achter de rug hebben. Ze zijn uitgemergeld!

Jacob verdraagde de pas, maar bleef niet staan.

- Het is onmogelijk om uit te rusten in deze koude. Vooral die arme, uitgemergelde mensen moeten in beweging blijven. De koude heeft dubbel zoveel vat op hen dan op ons.

Jacob liet de groep aan hem voorbijgaan, en monsterde de laatsten. Ze waren inderdaad aan het eind van hun krachten.

- Moed houden, mensen! We zijn bijna ter bestemming. Dan is die hele lijdensweg achter de rug.

Glimlachend keek een al wat oudere man hem aan.

- Wij doen ons best, jongen, maar onze stramme ledematen zijn stijf van het jarenlange verblijf in de koude kerkers!

De groep had de nacht doorgebracht in een herberg even buiten Brugge, en had nu de laatste march aangevangen. De tocht van Gent naar Brugge, in die bittere koude, was moeizaam verlopen. De groep schoot maar niet op, en telkens ze een herberg op de weg ontmoetten hadden ze uren moeten uitrusten bij het warme haardvuur, alvorens de tocht verder te kunnen zetten.

Nu volgden ze de laatste bevaarbare arm van het Zwin, die van Damme naar Brugge liep.

- Kijk, daar! Riep Jacob om de anderen moed in te spreken. In de verte zien we reeds de torens van Damme. Dat is onze eindbestemming, en jullie definitieve redding.

Sjokkend liep de groep verder in de doodse, winterse stilte. Af en toe voer een schip hen voorbij. Jacob had enige tijd met de gedachte gespeeld om maar te proberen met een boot mee te varen, maar had die gedachte tenslotte verworpen. Hij kende hier niemand en vertrouwde de zaak niet. Hoe minder ze in het oog liepen hoe beter.

Eindelijk, na wat een eeuwigheid leek, kwamen ze aan binnen de muren van Damme. Jacob leidde de groep naar de rede waar hij de Halve Maan verlaten had. Verschillende schepen lagen aan de kade en deden mondvoorraad op, of laadden goederen voor verre landen. Jacob keek uit naar het bekende silhouet van de masten van de Halve Maan, maar kreeg ze toch niet in het zicht. Hoe meer hij hun aanlegplaats naderde, hoe meer een angstig voorgevoel zich van hem meester maakte!

- Hier is het! Sprak hij tenslotte ontmoedigd. Hier verlieten wij de Halve Maan. De ligplaats was ledig!

- Heb je je niet vergist? Vroeg Karel.
- Nee. Zeker weten! Hier was het.
- Maar het schip kan misschien verplaatst zijn?
- Mogelijk. Kom, we lopen even de kade af. Of... nee. Eerst moeten we die arme mensen ergens voorlopig onderbrengen.
- Hij keek om zich heen.
- Daar. Hij wees naar een herberg.
- Ga jij met die mensen naar die herberg. Wij komen jullie straks vervoegen.
- Hopelijk met goed nieuws, Deed Karel.
- Ongerust liepen de vijf matrozen wat later de kade af. Nergens een spoor van de Halve Maan.
- Verduiveld! Hoe is dat mogelijk!
- Zouden ze in de val gelopen zijn?
- Dat zou me niets verwonderen. Met die argwanende schoutsknechten overal in de omtrek!
- Ja. Als ze al wat volk aan boord hadden, zou het zeker moeilijk worden om zoveel mondvoorraad op te slaan zonder te vertekken en zonder dat dit de aandacht wekte!
- Ik hoop maar dat ze niet afgevaren zijn naar het eiland!
- Dan zouden we er mooi voor staan!
- Ik geloof trouwens niet dat de kapitein dit zou doen! Het is tenslotte nog januari!
- Ja, maar stel dat de grond hen hier te warm onder de voeten werd... dat ze geen andere keus hadden?
- We zullen ergens inlichtingen moeten inwinnen!
- Maar waar hé?
- Op dit moment weerklank een fluitsignaal. Jacob keerde zich om.
- Oef! Daar... Reynold!

Reynold was een der matrozen die aan boord van de Halve Maan gebleven was. Met grote stappen liep hij nu op hen af.

- Eindelijk! Ik dacht dat jullie nooit zouden komen!
- Waar is de Halve Maan?
- De kapitein moest vertrekken! Het werd hier te gevaarlijk!
- Wat? En wij dan?
- Ik bleef achter om op jullie te wachten. Ganse dagen zat ik aan het raam van mijn gehuurde kamer over de kade te staren, tot ik jullie in het oog kreeg.
- Maar, waar is de kapitein heen met het schip?
- Geen nood! Hij komt terug!
- Maar... hoe... ?
- Kom, laten we eerst ergens binnengaan. Jullie zien er verkleumd uit.
- Dat zijn we ook!
- Ik logeer daar, in de "Zeven Zeeën". Gaan we er maar meteen binnen?
- Ja... of... neen. We hebben een heleboel mensen mee. Laten we liever naar de herberg gaan waar ik hen achterliet. Dan kan ik hen meteen geruststellen. Er is toch niets ernstigs gebeurd?
- Helemaal niet. Kom, laat ons eerst binnengaan.

Wat later troffen ze de rest van het gezelschap in de herberg aan, slurpend van grote kommen dampende erwtensoep met spek.

- Voor ons hetzelfde! Riep Jacob tot de kastelein. De geur van de heerlijke soep deed hem watertanden.
- En vertel nu op, zei hij, toen ze met zijn allen aan de grote tafel zaten.
- Kijk, het zit zo. De ene groep na de andere keerde terug, veel vroeger dan verwacht.

- Met geschikte mensen?
- Jazeker.
- Dus, de operatie is gelukt?
- Beter dan verwacht. Maar laat me nu verder vertellen!

De kastelein bracht de soep voor de nieuwkomers, die nu even zwegen tot alles was rondgedeeld.

- Op zeker ogenblik hadden we zoveel mensen aan boord, dat we dagelijks bergen mondvoorraad moesten laten aanrukken.
- En dat leek weinig normaal hier te Damme, niet?
- Inderdaad! Men begon ons in de gaten te houden.
- Dat had ik al gevreesd!
- Als we spoedig konden afvaren, was er weinig te vrezen. Elk Schip slaat mondvoorraad of koopwaar in. Maar daarna vertrekt het, maar wij bleven liggen!
- En dat stond die heren niet aan.
- Heen. Enkelen van ons, die zich ongemerkt tussen andere matrozen hadden gemengd, vingen gesprekken op. De hele stad begon ons te argwanen.
- En toen?
- Toen, op zeker ogenblik, het schip was bijna vol en enkel jullie ontbraken nog, vond de kapitein het niet langer verantwoord om nog te blijven.
- Waar kon hij heen?
- 0, hij vaart momenteel van haven naar haven. Zou enige tijd te Rotterdam blijven, dan weer ergens anders. Hij heeft wel beloofd op 15 januari terug te zijn.
- We zijn nu... even kijken... de achtste.
- Juist. Binnen een week is hij terug en kunnen we voorgoed inschepen.
- Maar wat doen we ondertussen met die mensen?
- Die kunnen te Damme logeren. In verschillende herbergen. In de “Zeven Zeeën” is nog plaats voor een vijftal. Maar er zijn nog voldoende andere gasthuizen.
- In orde. Bovendien is het beter dat we niet allemaal samen logeren. Dat zou ook weer teveel opvallen!
- Eigenlijk is het maar best dat die arme mensen op deze manier wat op krachten kunnen komen. Vond Jacob. Ik begon me al zorgen te maken over hun toestand.
- Ja, mengde Karel zich in het gesprek. Eerst jarenlang in de koude kerkers van het Gravensteen, dan die uitputtende tocht naar Damme, en tenslotte, uitgemergeld tot op het bot, volgt nog een lange zeereis!
- Goed. Dan gaan we nu maar om logement zoeken!

In de komende dagen vonden de matrozen er plezier in de gevangenen uit het Gravensteen te zien eten aan de rijk gedekte tafels. Zienderogen ook knapten ze op en werden levendiger. Tijdens een van die maaltijden hoorden ze plots een rumoer buiten.

- Wat is hier aan de gang?
 - Ik heb gehoord dat de Halve Maan op komst is. Antwoordde de kastelein.
 - Wat? Raar dat is ons schip! En waarom al dat rumoer op straat?
 - De mensen lopen naar de kade, want het schijnt dat het Schip helemaal doorzocht zal worden door de schout en zijn knechten!
 - Maar waarom? Het is toch een schip als een ander? Damme is toch een vrije haven?
- De waard keek hen wantrouwend aan.
- Jullie zijn matrozen van de Halve Kaan?
 - Ja!

- Dan moeten jullie toch ook weten dat het schip verdacht is?
- Verdacht?
- Maar beste man, verdacht van wat?
- Nou, dat zouden jullie beter moeten weten dan ik!
- Maar wij weten helemaal niets!
- Het schip heeft hier toch enkele maanden gelegen?
- Natuurlijk! Dat weet toch iedereen?
- Dan weten jullie toch dat onvoorstelbare voedselvoorraden aan boord zijn gegaan gedurende die tijd?
- Ja, dat kan wel, we moesten een lading koopwaar laden. Maar dat doet toch ieder schip?
- Ja, maar dan vaart het ook af. De Halve Maan is hier twee maand blijven liggen, alle voorraden verdwenen in de buik, en niemand wist waar het naartoe ging.
- En dan? Het is uiteindelijk toch weggevaren?
- Ja, maar zoveel voedsel als het aan boord heeft genomen kon nooit in één scheepslading worden verscheept.
- Waar is, volgens jou, die lading dan heen?

De waard keek even over de schouder.

- Niet dat het mij iets aangaat, fluisterde hij. Maar er wordt beweerd dat het schip vluchtelingen vervoert!
- Ha ha, die is goed! En wie beweert dat?
- Ik weet het niet, maar wél weet ik dat de schout met zijn knechten voor het ogenblik het Schip staat op te wachten aan de kade.
- En hoe weet de schout dat het schip in aantocht is?

De waard, die zowat alle nieuwtjes van Damme bleek te weten, ging fluisterend verder:

- Een bode kwam enkele minuten geleden van Sluis om te komst van het schip aan te kondigen.

De mannen rekenden af en de waard ging heen.

- Verduiveld! Ik had gehoopt de kapitein nog te kunnen waarschuwen, maar nu is het te laat!
 - Laten we onmiddellijk naar de kade gaan.
- Met een sierlijke boog streek de Halve Maan langsheen de kade, om stil te houden bij zijn vorige ligplaats. Niet zodra was de loopplank uitgegooid of de schout stapte aan boord.
- Wie is hier de kapitein?
 - Dat ben ik! Riep Koenraad.
 - Bevel van hogerhand. We moeten Uw schip doorzoeken!

Aan de wal drumde het volk samen om niets van het spektakel te missen. Ook Jacob en zijn maats bevonden zich onder hen, en volgden met spanning het verloop van de gebeurtenissen.

- Geen probleem, schout! Ga maar uw gang! Maar verontschuld me dat ik u niet begeleid. Ik heb ander werk aan de boeg voor het ogenblik.

De schout liet één van zijn knechten achter bij de loopplank.

- Jij zorgt er voor dat niemand het schip afgaat of opkomt!
- Begrepen heer schout!

De matrozen op de kade keken elkaar verstomd aan. Het ging er bij hen niet in dat Koenraad zomaar zonder blikken of blozen het Schip liet onderzoeken, en de vluchtelingen op die manier in de handen van het gerecht speelde!

- Hoe kan hij dát nu toestaan?

-Hij heeft geen keus! Ze zijn er gloeiend bij!

Maar daar had Koenraad het groepje in het oog gekregen en groette hen met een olijke knipoog. Nu begrepen ze er nog minder van.

Even later kwam de schout terug aan dek.

- Uw schip is leeg, kapitein?

- Natuurlijk is het leeg. Wat had u dan verwacht? Ik kom juist laden te Damme! Maar, zeg eens schout, wat zoekt u eigenlijk?

- U hebt hier toch enige tijd gelegen, nietwaar?

- Ja. Van november tot een goede veertien dagen geleden.

- Klopt het dat u toen meer mondvoorraad hebt ingedaan dan u kan vervoeren?

- Ha ha, schout. Is dat het? Nou, hebt u al eens goed het binnenste van dit schip bekeken? Zag u er ooit een groter?

- Nee! Moest de schout toegeven. Naar dat verklaart nog niet waar al die mondvoorraad heen is!

-Naar Engeland gebracht. Deelde de ander mede, Ik verkoop mijn spullen toch waar ik wil, niet? Dit schip is van mij! Werden de concurrerende kapiteins misschien jaloers en moesten ze u er hij betrekken? Lachte hij vrolijk. De ander antwoordde niet en trok zich wijselijk terug. Hij had weer teveel naar de roddelpraatjes geluisterd die nu eenmaal in elke havenstad de ronde doen. Hij had beter moeten weten!

- Oef! Zuchtte Koenraad, toen hij wat later bij de matrozen op de kade stond. Ik heb het daar wel vijf minuutjes warm gehad, ondanks dat vervloekte winterse weer.

De nieuwsgierigen waren ook afgedropen nu, en de kade lag er verlaten bij. Wie trouwens niet persé buiten moest, bleef ook binnen bij het haardvuur in zo'n winterse kou.

- En, waar zijn al de passagiers?

- Ik heb ze veiligheidshalve achtergelaten in Rotterdam! Ik had een voorgevoel en vond het beter met een leeg schip terug te komen. Maar er is werk aan de winkel nu. We moeten mondvoorraad opdoen voor de grote reis. ik wil hier zo rap mogelijk buiten!

s' Avonds, in de ruime kajuit van de kapitein, werd Karel Reynders, die Vlaanderen niet in de steek wilde laten, maar toch moest onderduiken, voorgesteld. Koenraad dacht even na.

- Ik denk dat ik een oplossing weet. Johan komt terug van Torhout. In de bossen tussen Torhout en Brugge wemelt het van getrouwen, die een steeds sterkere macht aan het vormen zijn, om eens tegen de adel te kunnen opstaan. Waarom Vervoeg je hen niet?

- Ik vraag niets liever. Antwoordde Karel.

- Dan moet je maar afspreken met Johan. Die kan je precies de weg beschrijven die je moet volgen, en je eventueel een brief voor die Godfried, die daar de leider blijkt te zijn, meegeven.

Zo werd afgesproken en reeds de volgende morgen vertrok Karel, na hartelijk afscheid genomen te hebben van zijn vrienden.

- Hopelijk zien we mekaar ooit terug in betere omstandigheden!

Het schip werd nu snel volgeladen, en kon enkele dagen later vertrekken, richting Rotterdam, om de rest van de passagiers op te halen.

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 17.

De Eenhoorn was nu al ruim drie weken op het eiland, maar nog steeds was de Halve Maan niet in zicht. De eilandbewoners begonnen zich ongerust te maken. De reis was trouwens ver en gevaarlijk, en velen baden in stilte opdat de zeelui toch niets zou overkomen.

Niet iedereen echter had tijd stil te staan bij dergelijke sombere overpeinzingen. Berthold bijvoorbeeld, had zich al wekenlang uitgesloofd aan de tekentafel, waar het ene ontwerp na het andere te voorschijn werd getoverd. Steeds echter vond hij weer wat om niet tevreden over te zijn, en het gehele ontwerp opnieuw te beginnen.

De stoommachine draaide wel al goed nu. Hij had een zuiger uit licht metaal laten maken, het metaal waarvan hij na lang experimenteren de geheimen had weten te ontfutselen. Ook was hij er achter gekomen dat het beter was de zuiger nagenoeg passend in de cylinder te maken, en dunne repen leder in uitgeslepen gleuven aan te brengen. Bij zijn eerste zuiger had hij het leder er eenvoudig omheen gewonden, naar de plannen van Halewijns vader. Maar dat bleek dus niet stevig genoeg te zijn.

Ook had hij de drijfstang halverwege nog eens laten lageren, waardoor de zijdelingse druk op de zuiger veel werd verminderd. Wat hij nog wel miste was een systeem om de druk in het oog te houden. Wachten tot de veiligheidskleppen begonnen te sissen was niet praktisch. Hij had er reeds veel over gedacht, maar was nog niet tot een bevredigende oplossing gekomen.

Maar waar hij werkelijk mee bezig was, tenminste op papier, dat was een zelfrijdende wagen. Bij zijn eerste ontwerp was hij uitgegaan van een bestaande vierwielige wagen, zoals die gebruikt werden om de oogst binnen te halen. Maar daar was hij van afgestapt. Als daar bovenop namelijk nog eens een stoommachine, een vuurhaard en een stoomketel moest komen, zou de zaak torenhoog worden en bij de minste oneffenheid kantelen.

Zo was hij doendeweg tot een heel ander ontwerp gekomen, bestaande uit twee grote, aangedreven wielen, en twee kleinere voor het sturen. Als hij een compacte stoomketel met haard in één blok maakte, zou dit tussen de wielen moeten kunnen worden opgehangen, zodat het geheel niet hoger werd dan een gewone huifkar. Dan moest nog plaats worden voorzien om voldoende brandhout mee te nemen... water. . Nou, voor de eerstvolgende weken wist hij nog wei wat gedaan.

Plots werd hij op de schouders getikt. Net een ruk keerde hij zich om. Zijn somber gezicht verhelderde.

- Ha, Halewijn. Blij je te zien jongen!

- Hoever sta je ermee?

- Nou, zoals je ziet. Berthold toonde hem de plannen. De ander bestudeerde ze lang en aandachtig.

- Ziet er goed uit, niet?

- Ja, maar ik vrees dat de wielen ons nog problemen zullen geven!

- Waarom?

- Het was toch vooral de bedoeling het voertuig voor de ploeg te spannen, niet?

- Inderdaad!

- Dan vrees ik dat gewone wielen met ijzeren hoepels gaan doorslippen in de zachte grond.

-Hm. Halewijn dacht na, terwijl de ander hem geamuseerd gadesloeg. Er leek iets veranderd in die man. Hij vond een sprankje van de oude Halewijn terug. Hij kende die peinzende trek op zijn gezicht. Nu werd daarbinnen iets uitgebreed dat veel, zoniet alles, zou oplossen! Als die stemming tenminste lang genoeg bleef duren.

- Ik heb het, Zei de ander na een tijd.

Berthold glimlachte. Hij had gelijk gehad. Vreemd hoe die rare snuiter soms in enkele minuten, of seconden zelfs, een probleem kon oplossen waar anderen zich dagenlang het hoofd konden over breken. Het echte prototype van de ware intellectueel. Maar als hij geen interesse toonde, dan was er ook helemaal niets uit te krijgen.

- We smeden gewoon een aantal dwarsijzers op de ijzeren hoepels. Dan grijpen de wielen zich vanzelf vast in de grond.

Hij had het achteloos, bijna ongeïnteresseerd gezegd. Voor hem was daarbij de kous , en ook de verdere interesse in het onderwerp, af. Maar Berthold besepte terdege dat hij, om zelf op dat idee te zijn gekomen, nog verschillende vellen papier had moeten scheuren. Als hij de hele tijd op de verstandelijke hulp van Halewijn had kunnen rekenen, zouden ze nu al een heel eind verder hebben gestaan!

En ook Vlaanderen zou veel verder gestaan hebben als de de mensen meer vrijheid hadden gelaten en hen de kans gegeven hun natuurlijke talenten ten volle uit te bijten. O wat was die Vlaamse adel toch dom! Hoeveel verder zou de wereld er niet voorstaan hadden ze al dat intellect niet naar de brandstapel gestuurd.

Zijzelf waren hier nog maar amper enkele jaren, en kijk eens wat ze uit de grond hadden getampt? Dat had net zo goed in Vlaanderen gekund... als daar tenminste vrijheid had geheerst!

Hij richtte zijn aandacht weer op het idee van Halewijn. O ja, Hij wist het wel, Halewijn was niet het soort man de het hele project tot een goed eind zou brengen. Daarvoor zou hij nooit lang genoeg zijn interesse hebben kunnen gaande houden! Maar de kleine details, de moeilijkheden, daar waar het gehele project dreigde te mislukken, dàar was een Halewijn nodig. Dàar was behoefte aan zijn verbluffend vernuft!

Alsof de ander zijn gedachten had gelezen klonk het plots:

- Nog andere problemen soms?

- Ja! Ik heb me reeds enige tijd het hoofd gebroken over een systeem om de druk in de ketel in de gaten te houden.

- Dat doe je toch met die veiligheidskleppen?

- Ja, maar het is niet praktisch: die beginnen pas te werken op maximum druk. Ik zou voordien wel willen weten hoe snel de druk stijgt. Dan kan de vuurhaard beter worden geregeld!

- Heb je een stuk papier?

Blij gaf de ander hem het gevraagde, en keek vol verwachting toe.

Het duurde precies drie minuten tot Halewijn zich terug oprichtte en hem het papier gaf.

- Kijk: je maakt een kleine extra cilinder met zuiger.

- Goed. Dat kan gedaan worden!

- Een zijde van die cilinder verbind je met de druk uit de ketel,

- Geen probleem. En dan?
- Aan de andere kant monteer je een veer achter de zuiger.
- Hm... ik snap het nog niet hoor!
- Toch is dat alles! Hoe hoger de druk wordt, hoe verder de zuiger achteruit wordt geperst!
- Ik snap het! Die veer vormt een tegengewicht voor de druk!
- Juist. En hoe verder de zuigerstang uit de cilinder komt, hoe hoger de druk geworden is!
- Geniaal! En die cilinder hoeft niet eens zo groot te zijn!
- Absoluut niet! Een duim diameter is al méér dan voldoende denk ik!
- Wat een idee... en naast de uitstekende zuigerstang plaats ik een plaat met onderverdelingen erop... en we kunnen precies de druk af lezen.

Maar Halewijn luisterde al niet meer. De rest was detail en hij wist best dat dit rustig aan Berthold mocht worden overgelaten.

Trouwens, hij had trek gekregen in een pittig kopje thee, en de werkplaats interesseerde hem verder niet meer. Toen hij zijn vertrekken binnenkwam stond Maaïke in de keuken.

- Goedemiddag, Maaïke. Kun je me een kopje thee maken? Ik heb reuzetrek.
- Mag ik u even met iets anders verrassen, heer Halewijn? Maaïke keek hem glunderend aan.
- Wat dan wel?
- U weet dat ik graag kruiden zoek en er allerlei dingen probeer mee te maken. Nu heb ik een plant ontdekt die, als je de vruchten roostert en maalt, een heerlijke, verkwikkende drank geeft.
- Ha, ik ben benieuwd!

Terwijl Maaïke in de keuken bezig was, herinnerde Halewijn zich met pijn in het hart dat hij haar de vorige avond had zien wandelen met een der matrozen van de Eenhoorn. Hij had als een dolkstoot in zijn hart gevoeld. Maar kom, het was haar recht en het was misschien beter zo. Toch kon hij zichzelf niet wijsmaken dat hij haar niet zou missen als een ander haar tot vrouw koos!

- Hé, wat begint dat hier eigenaardig te ruiken!
 - Ja Heer, dat is mijn brouwsel. Ik heb het "koffie" gedoopt.
- Ze schonk hem een kopje van het dampende, zwarte spul in.
- Laat me even proeven!... Hé, nogal wat bitter dunkt me.
 - Je moet er wel even aan wennen maar je zult zien dat je er helemaal van opkikkert.
 - Inderdaad! Merkte hij na een kwartier op. Dat drankje van je maakt de mens klaar wakker. Heb je er nog van?
- Maaïke bediende hem opnieuw. Hij voelde zich een beetje vreemd, nu ze plots zo lief deed, en vond dat vrouwen toch maar vreemde wezens waren met nukkige kuren en snel omslaande stemmingen.
- Leuk gewandeld gisteravond?
- Ze bloosde.
- Oh... hebt u me gezien?
 - Ja. Welke jongen was dat?
 - Een matroos. Hij nodigde me uit voor een wandeling. Ik kon moeilijk nee zeggen. Trouwens, de laatste tijd voel ik me nogal eenzaam.
 - Zo? Nu, je hebt er de ouderdom voor!
 - Waarvoor?
 - Wel, om met jongens om te gaan en zo!
- Hij wist niet hoe hij haar in het hart sneed met die woorden, maar ook zichzelf deed hij pijn

met dit gesprek.

Maaïke voelde zich boos worden. Met welk recht dacht hij zich in haar zaken te mogen moeien? Snibbiger en pittiger dan ze zelf had gewild klonk prompt baar antwoord:

- Natuurlijk! En reken maar dat ik er zal van profiteren!

Hij liep naar de gotische vensters, vanwaar hij de wachttorens kon zien. De uitkijk zat kalm over de zee te staren.

- Ik hoop maar dat de Halve Maan spoedig terugkomt! Handig vermeed hij verder over het pijnlijk onderwerp te praten.

- Zou er iets met ze gebeurd zijn denk je? Ze klonk nu ook weer kalmer.

- Ik hoop van niet, maar het duurt toch wel erg lang. Vooral daar het schip bijna klaar was voor afvaart toen de Eenhoorn vertrok.

- Hebt u ook nog gedroomd de laatste tijd? Veranderde ze hoopvol van onderwerp.

- Nee. Zei hij wrevelig. Hij had trouwens helemaal geen lust meer om met haar over dergelijke onderwerpen te spreken. Of juist wel? Maakte hij enkel zichzelf wijs dat hij er niet over wilde spreken met haar?

Maaïke liet hem alleen met zijn gedachten en ging wat buiten wandelen. Veel van de vroegere gezelligheid, die ze in gezelschap van Halewijn steeds had ondervonden, was verloren. Af en toe deed ze een poging, hoewel ze ook moest toegeven dat veel van zijn reacties haar boos genoeg maakten om hem dan ook maar snibbig te behandelen. Hij moest zich maar niets voorstellen... Maar toch vond ze het een gelukkige omstandigheid dat die Nele bijtijds een ander lief had gevonden. Misschien was alles nog niet verloren!

Maaïke was vrouw genoeg om onmiddellijk de jaloerse ondertoon te hebben gehoord toen hij haar uitvroeg over die matroos. Maar dan? Stel je voor dat hij bijdraaide! Wilde zij hem nog wel? Ze wist het zelf niet. Enerzijds zei alles ja binnen in haar, anderzijds vond ze toch dat hij haar wat te koel behandelde sedert haar toespraak daar in de eetzaal. Alsof ze dat niet mocht! Alsof enkel de heren wat voor het zeggen hadden! Alsof ze Vlaanderen niet hadden ontvlucht om elke vorm van onderdrukking en slavernij uit de weg te gaan! Elke vorm! Hoe lang zou het echter duren voor de heren werkelijk snapten dat ook de vrouwen door de mannen werden onderdrukt?

O, jawel hoor! Ze hadden het begrepen, en ze kon tevreden zijn over haar werk. Maar welke prijs had ze betaald? Die prijs bewees toch dat ondanks alles de vrouw maar beter onmondig bleef? En juist daartegen kwam alles in haar in opstand. Ze had teveel temperament om er verder maar niet bij stil te staan.

- Waarom toch mag een vrouw nooit zeggen wat ze denkt? Dacht ze droef. Eigenlijk had ze een overwinning behaald, maar ze was zelf de grote verliezer! Het leek wel of Halewijn haar sedert die dag niet meer als vrouw bekeek, maar als iets anders! Wist ze maar wat!

- Ik heb nu wel al bereikt dat een vrouw de mond mag opendoen, maar als ze dat dan doet, dan lijkt het de heren plots of ze ophoudt vrouw te zijn! En dit vond ze al even oneerlijk, zoniet nog oneerlijker, dan de mond gesnoerd te worden!

Wat ze echter niet wist, was dat juist haar toespraak en haar temperament in Halewijn datgene hadden ontketend dat een man werkelijk naar een vrouw toe drijft. Alleen..., zelfs hijzelf wist dat nog niet!

Halewijn ondertussen zat in zichzelf gekeerd en dacht na over haar. Hij had allang door dat de

strijd tegen de storm in zijn hart nutteloos was, en eigenlijk wilde hij ook niet meer strijden. Iets binnen in hem deed hem steeds meer inzien dat Maaïke en hijzelf voor elkaar waren geschapen.

Soms speelde hij met de gedachte om maar terug gewoon te doen tegenover haar. Enkel zijn middeleeuwse mannelijke trots weerhield hem nog, en soms wenste hij dat hij met Maaïke alleen op dit eiland woonde.

Dan had hij tenminste geen rekenschap af te leggen aan de overige eilandbewoners! Want dat was wel het tere punt waar hij het meeste tegen opzag. Nog steeds vond hij dat Maria hem zwaar had vernederd in aanwezigheid van alle mannen.

Zijn trots tegenover haar begon echter te verminderen, en als hij eerlijk wilde zijn met zichzelf, Maaïke had tenminste bewezen lef en pit te hebben, en dat kon hij appreciëren. Bovendien had ze ook gelijk gehad, want de man - vrouw relatie had in de middeleeuwen inderdaad veel weg van een verkapt soort slavernij.

Maar dit alles blootleggen ten overstaan van zijn vrienden..., zichzelf in hun ogen vernederen door uitgerekend juist dié vrouw te nemen die dat allemaal had waargemaakt? Nee. Hij mocht er niet aan denken!

En toch... als je een en ander logisch overdacht, had zij, op haar gebied, toch maar net hetzelfde gedaan als hij op zijn gebied?

Meer en meer gaf het stemmetje binnen in hem Maaïke gelijk, en naarmate hij dat gelijk meer inzag, groeiden zijn stormachtige gevoelens voor het meisje. Maar dan trok er weer een sombere wolk doorheen zijn gedachtenwereld. Die matroos waarmee ze gister had gewandeld! Zou ze méér dan vriendschap voelen voor die snuiter?

Maar ook hier had hij geen recht haar te veroordelen. Hij had immers hetzelfde gedaan met Nele.

- Nele! Hij glimlachte bij de gedachte aan het zachte, ingetogen meisje, dat toch ook steeds weer hartelijk kon lachen om de dingen die hij vertelde. Ze hadden veel tijd samen doorgebracht, en als hij Maaïke niet had gekend, dan zou hij zéker vinden dat hij en Nele goed samenpasten.

Ze konden het samen goed vinden, maar bij haar miste hij toch dat geheimzinnige diepe gevoel dat hem bij Maaïke steeds overviel. Er was iets geladens in de lucht, als hij in haar nabijheid vertoefde. Iets opwindends, zoals hij nooit voorheen had gekend. En dat gevoel had hij bij Nele wel gemist!

Het was ook iets waar je zelf niets kon aan doen! Je kon proberen dat gevoel op te roepen, en je kon jezelf wijsmaken dat het er was, maar dat was maar een gebrekkige imitatie van de werkelijkheid! Het voltrok zich dan enigszins geforceerd... het was niet echt... alsof het niet... niet boven in de sterren was voltrokken!

Als Maaïke echter in zijn omgeving kwam, ging het stormen in zijn gemoed... voelde hij zich aangenaam gespannen. Het leven kreeg plots iets avontuurlijks, en toch ook weer iets zeer diepzinnigs. Het leek soms of onzichtbare, strak gespannen draden hen aan mekaar verbonden! Als haar hand de zijne toevallig aanraakte bij het overhandigen van een bord of kroes, dan ging er als een schok door zijn lichaam! Dan ervoer hij, voor het eerst in zijn leven, een soort vrouwelijkheid waarvan hij nooit het bestaan had vermoed. Het leven kreeg plots veel meer kleur; de zon ging harder stralen en de sterren gingen meer schitteren! Alsof.. .nou ja.. .alsof hij een andere, vreemde dimensie van het leven binnentrad.

Ook voelde hij dan een innerlijke, heerlijke kracht, die hij voorheen nooit gekend had. Voelde hij dat hij bergen kon verzetten, zeeën bedwingen, en bijna, vliëgend, het luchtruim doorkruisen. Niets leek nog onmogelijk, zodra dat gevoel zich van hem meester maakte. Het was als een roes die alles wat hij tot op heden had meegemaakt in de schaduw stelde. Zo liet hij zich meer en meer door zijn gedachten en fantasieën in beslag nemen en verloor alle begrip van tijd en werkelijkheid.

Het moest een heerlijk gevoel zijn, door haar bemind te worden, en hij vroeg zich af of zij soms ook zo'n gevoelens voelde voor hem. Zoiets kon gewoon niet eenzijdig zijn. Het moest van twee kanten komen, anders kon die spanning nooit zo hoog opslaan.

Maar weer moest hij zichzelf in toont houden, en versomberden zijn gedachten. Veel middeleeuwse remmingen stonden hem nog in de weg!

Veel moest nog in zijn woelige geest in het reine getrokken worden! En tenslotte.., ook zij moest willen toegeven aan die gevoelens!

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 17. Door de storm.

Het begin van de reis was uitermate voorspoedig geweest voor de Halve Maan. Met gedurende de hele reis een sterke achterwind, waren ze snel opgeschoten. Amper echter hadden ze hun laatste aanleghaven verlaten en begon de laatste, grote oversteek, toen de sterke westenwind tot een storm begon aan te wakkeren. Het Schip danste en rolde over de golven. Net een zorgelijke trek op het gelaat stond kapitein Koenraad naast de stuurman op het achterschip.

- Laten we hopen dat dit hondenweer niet te lang aansleept!
- Ik vrees dat het juist nog erger wordt!
- Onze passagiers zullen het hard te verduren krijgen! Straks liggen ze allemaal doodziek in hun beddegoed!
- Die mensen wordt nu toch ook niets gespaard, nietwaar?
- Nee. De meesten van hen komen al uit gevangenschap, en nu dit!

Beneden in de ruimen, was de sfeer allesbehalve prettig te noemen. Hoewel de ruimen uit verschillende dekken bestonden, en er voldoende plaats was voor iedereen, waren er toch geen kooien aanwezig, zoals gebruikelijk voor een schip dat passagiers vervoert. De aanwezigheid van kooien zou zéker de aandacht van de autoriteiten hebben gewekt in de havens die ze aandeden. Ze hadden zichzelf als kooplui geïdentificeerd, en het schip moest er dus ook naar ingericht zijn. De passagiers lagen op de grond, in dekens gewikkeld. De dekens hadden ze gemakkelijk als koopwaar kunnen inladen zonder argwaan te wekken, Hier en daar begon zich al iemand doodziek te voelen, maar de meesten hielden zich nog goed. De kapitein bezocht de ruimen.

- Alles nog in orde hier?
- Ja, maar lang moet het niet duren op die manier. Is die storm bijna voorbij?
- Ik vrees dat dit nog maar een begin is.
- Kunnen we dan nergens binnenlopen?
- Daar is het te laat voor. We komen nergens meer door de branding. Trouwens, schuilen zou enkel kunnen als we naar de laatste haven terugkeerden, en dat is, tegen de wind in, enkele dagen varen!
- Maar... als het schip vergaat? De meeste van die mensen kunnen niet zwemmen!
- Zo'n vaart loopt het wel niet. We zijn veiliger in volle zee dan dicht bij de kust.
- Toch wist ik graag land in de onmiddellijke nabijheid!
- Dat zou zelfs bij een ramp niets helpen! Zelfs ervaren zwemmers komen niet doorheen de branding in zo'n weer!

Als een goede fee liep Veerle, het meisje dat ze te Damme uit de handen van de schout hadden gehaald, heen en weer tussen de zieken en stak een handje toe waar het kon.

- Houden zo, meisje, zei Koenraad. Niets is ellendiger dan zeeziekte! Heb je het ooit al eens meegemaakt?
- Neen, kapitein, maar ik zie voldoende hoe erg het is, aan die arme mensen hier.
- Gelukkig hebben ze jou nog. Blijf maar bezig. Het is de beste remedie om niet zélf ziek te worden!
- Hopelijk heb je gelijk, kapitein.
- Hoe is het met je vader? Zoekend keek Koenraad het ruim rond.

- Die slaapt op het dek hieronder. Gelukkig heeft de ziekte hem nog niet in haar greep!
- Geef hem enkel wat licht voedsel, maar niet te veel. De man lijkt me nogal zwak, en beter voorkomen dan genezen!
- Ik zal je raad indachtig zijn, kapitein.

Dagenlang hield de storm aan en blies het schip, met gereefde zeilen nu, toch in de goede richting. De zeelui hadden er echter geen goed oog in.

- Ondanks de storm schieten we goed op, maar er lijkt geen eind aan te komen!
- Neen. Ik vrees dat we juist door de storm worden meegenomen.
- Wél de goede kant op.
- Dat wel, maar hebben we het ergste al gehad?
- Ik denk van niet. Hoe stellen de passagiers het beneden?
- Kon slechter! De meesten zijn al gewoon aan het geslinger, maar als het straks nog erger wordt...
- Laten we hopen van niet!

De derde dag openden zich de hemelsluizen. Wie nooit windkracht 10 op een hulpeloos zeilschip heeft meegemaakt, kan zich deze hel niet voorstellen. Het water was onder hen, boven hen, naast hen, stormde over de verschansing op hen af, gooide het schip op en neer alsof het een speelbal was en gooide alles overhoop wat niet stevig vastgesjord was.

Torenhoge muren van water rezen het ene moment naast hen op. Het volgende moment werden ze als omhooggehesen, om dan enkele seconden weifelend stil te blijven hangen, waarna het Schip met man en muis stijl een golfdal indook, Een gegil steeg op uit de ruimen. De mannen op het dek keken ongelovig naar de diepe afgrond waarin ze met grote snelheid neerdoken... stijl naar beneden. De boeg boorde zich in het water... het gehele schip werd overspoeld... Iedereen dacht dat ze zonken, maar krakend in al zijn voegen richtte de Halve Maan zich aarzelend terug op...

kwam weer boven..., een nieuwe waterhoos spoot over het dek... terug ging het schip de hoogte in! Dit alles gepaard met een gierend geloei van de wind door het want.

Iedereen die niet noodzakelijk was op het dek, bleef beneden. De mannen op het dek hadden zich stuk voor stuk stevig vastgesjord aan masten, relingen, en waaraan maar enig houvast te vinden was. De roerganger en de kapitein hadden zich aan het roer vastgebonden en probeerden het schip uit alle macht in de hand te houden.

- Als we daar maar doorheen komen...
- Een nieuwe waterhoos smoorde de rest.
- Wat dan?
 - Dan.. .pfff. . .dan verklaar ik dit Schip heilig!
 - Kijk uit! Naar stuurboord dat roer! Vlug!
- Een grote schaduw doemde op aan bakboord.
- Wat was dat? Zo'n golf zag ik nog nooit!

-Het is geen golf! Het is een rots!

- Wie gaat nu midden op zee een rots neerzetten? Probeerde de roerganger humoristisch te doen om zijn eigen angst te verdringen.

- Daar is hij terug. Naar bakboord nu!

- Verdomd! Het is dezelfde niet! Er zijn er twee!

Terug spoot een straal water over de kletsnatte mannen en benam hen enkele ogenblikken de adem.

Nadat ze zich de ogen hadden uitgewreven, tuurden ze ingespannen doorheen een watermuur van neerstortende regen en opvliegend zeewater.

- Zie jij nog iets?

- Nog niet... Ja... daar, recht voor ons... weg ervan! Weer sleurden beide mannen aan het roer. Dreigend schoot een rots voorbij aan stuurboord.

- Kijk naar de schuimkoppen boven op de golven!

De ander keek omhoog, en zag, wat in de inspanningen van de laatste minuten aan hun aandacht was ontsnapt: ze voeren niet langer in de volle zee. Ze zaten midden in de branding! Ergens moest land zijn, maar welk land?

- Hebt u er enig idee van ... waar we zijn, schipper?

- Helemaal niet. Zolang we dergelijk weer hebben kunnen we geen zinnige meting verrichten! Telkens na enkele woorden moesten ze hijgend naar adem snakken.

- In elk geval zitten we tegen... een kust aan!

- Ja, maar welke?

Een hevige rukwind liet het schip zwaar naar stuurboord overhellen, terwijl de dolgeworden branding het een complete boog naar bakboord deed beschrijven. Met een hevig gekraak versplinterde de grote mast tegen weer zo'n steile rots.

Het schip leek bijna naar de rotsen toegezogen, en wat de mannen aan het roer ook probeerden, ze slaagden er niet in er van weg te komen, steeds weer doemde een van die rotspieken op. Wat later werd ook de boegspriet compleet afgerukt. Het gevecht met de zee leek een eeuwigheid te duren en de mannen vergaten alle notie van tijd. Plotseling, met een hevig gekraak, zette het schip zichzelf klem tussen twee rotspieken.

Als bij toverslag hield het slingeren op, maar de kapitein wist dat nu het gevaarlijkste kwam: het schip zat klem. Het kon niet meer meegeven met de golven die er met alle geweld op inbeukten. De stabiliteit van het schip gaf een vals gevoel van veiligheid, want juist nu was het gevaar van breken het grootst.

Maar de Halve Maan was een stevig schip. Urenlang nog trotseerde het de woedende golven; urenlang kraakte het in al zijn voegen maar bleef heel, tot de zee tenslotte, moegevochten, de strijd opgaf en langzaam maar zeker kalmer werd.

Iedereen aan boord was aan het eind van zijn krachten en had maar één gedachte meer: slapen! Honderd jaar slapen in een dag en een nacht!

De branding verzachtte, de golven verlaagden, de windkracht nam af. De storm werd een zacht windje... de wolken dreven weg en de zon kwam op. Naar niemand van de schepelingen zag of hoorde het. Zo diep lagen ze allen in slaap.

De zeelui waren kapot van het harde werk. De passagiers waren kapot van het onafgebroken werken van alle spieren van het lichaam om in evenwicht te blijven, om nergens tegenaan

geslingerd te worden, om op de been, of zelfs maar op de grond te blijven. Want nergens had men in die verschrikkelijke nacht een seconde rust gevonden!

Maar nu verstoorde enkel nog een diep gesnurk de stilte van het slapende schip.

Koenraad, de kapitein, was een der eersten wakker en veerde recht uit de oncomfortabele houding waarin hij, boven op het dek, had liggen slapen. Hij wreef zich de ogen uit en had geen notie van tijd. Wel scheen een heerlijk, warm zonnetje en klonk het gekrijs van meeuwen hem als muziek in de oren. Nu herinnerde hij zich alles! Nieuwsgierig sprong hij op om de omgeving te bekijken, maar er wachtte hem een teleurstelling. Er was geen sprake van land in de echte betekenis van het woord. Ze waren terechtgekomen in een zee die bezaaid lag met rotsformaties, kleine en grote, maar van enig groen of echt land geen spoor.

Vertwijfeld en verwonderd staaarde hij naar de vele rotspieken die, bijna zover het oog reikte, boven de zeespiegel uitstaken. Hoe ze hier levend doorgekomen waren mocht wel een wonder heten. Hij herinnerde zich de rotspieken die ze steeds hadden geprobeerd te ontwijken. Hij had gedacht dat het steeds dezelfde waren, maar nu hij rondkeek over het kalme water, telde hij er honderden.

Hij wekte een aantal matrozen, en gauw maakten ze een inspectietoetocht op het schip.

- Ik vrees dat we de Halve Maan mogen afschrijven!
- De kiel zit bijna boven de waterspiegel Dat Schip is nooit meer vlot te krijgen.
- En moest het ooit vlot komen, dan zinkt het onmiddellijk. Koenraad wees op de vele grote scheuren waar de romp tussen de twee rotsen zat gekneld.
- En met dat al zitten we hier opgescheept met een driehonderdtal passagiers die moeten eten en drinken! Wat nu?
- Laten we eerst en vooral een bestek opmaken, zodat we min of meer weten waar we zijn!

Met de navigatie-instrumenten werd gemeten, berekend, hermeten en herrekend. Koenraad was tenslotte de eerste die sprak.

- Als alles klopt... maar ik durf het bijna niet te geloven... dan... zien jullie wat ik zie?
- Inderdaad! Het eiland kan hoogstens honderd mijl van ons vandaan liggen!
- Niet te geloven!
- Eigenlijk toch! die storm heeft ons met grote snelheid precies de goede richting in gejaagd.
- Goed, maar honderd mijl af duizend mijl, het maakt weinig verschil uit met een schip dat niet meer kan varen!
- Konden we hen maar verwittigen op de een of andere manier!
- En dan? Dacht je dat ze ons zwemmend zouden komen redden?
- Vergeet je soms de Eenhoorn? Als alles goed verlopen is dan moet die er nu aan de rede liggen!
- Nu je het zegt... het zou een peulschil zijn ons te komen ophalen, maar hoe ze laten weten waar we zijn?

- Dat is later zorg, jongens, laten we eerst de passagiers wekken en de toestand uitleggen!
De een na de ander kwamen de passagiers aan dek en ademden met diepe teugen de heerlijk frisse lucht in. De zeezieken waren als bij toverslag genezen en haalden opgelucht met diepe teugen adem. Er werd gelachen, gedanst en gegeten, maar toen vond de kapitein het tijd om het hachelijke van de situatie uiteen te zetten. Iedereen werd verzameld op het dek en Koenraad hield zijn toespraak vanaf de reling van het achterschip. Naarmate hij vorderde, zakte de feeststemming.

- Besluit: dit schip zit hier voor eeuwig vast. Er is geen tornen aan. Er is voedsel noch drinkwater in de omgeving, en niemand zal ons hier ooit vinden. Enig pluspunt in deze

hachelijke situatie: we zitten waarschijnlijk slechts op een goede honderd mijl afstand van het eiland.

Op het middendek keken de mensen mekaar aan. Van de vreugde van daarnet was geen spoor meer te bekennen. Angst tekende nu de gezichten.

- Kapitein, riep iemand, wat bedoel je met amper honderd mijl van het eiland'? Is er dan nog hulp van deze zijde te verwachten?

- Helaas niet! Er is wél een schip, maar hoe kunnen we ze laten weten dat we hier zijn? Als iemand van u een idee mocht hebben, dan graag!

- Kapitein... aarzelde een oudere man... het was de vader van Veerle. Ik ken weinig van de zee af, maar... honderd mijl water... is dat te overbruggen met iets? Een vlot of zo...

Koenraad dacht snel na.

- Misschien wel. Als mijn berekeningen kloppen is het hoogstens twee tot drie dagreizen. Maar hoe maken we een vlot voor vierhonderd man?

- Ik dacht aan iets anders, kapitein!

- Wat dan?

- Een vlot voor juist genoeg mensen om naar het eiland te geraken en daar alarm te slaan!

- Kan een groep mensen, met mondivoorraad, die afstand afleggen al roeiend? Vroeg een ander.

Koenraad's gezicht klaarde op.

- Dat zou... kunnen, ja! Je bedoelt, dat die groep de anderen op het eiland gaat verwittigen van onze positie en toestand?

- Inderdaad. Dan kunnen zij ons te hulp komen met die Eenhoorn!

- Hoe ik daar verduiveld niet eerder aan gedacht heb, dacht Koenraad. Mijn geest moet nog helemaal versuft zijn door het vechten tegen die dagenlange storm!

- We hebben ook nog een sloep! Riep een der matrozen en wees een nog onbeschadigde grote sloep aan.

Koenraad kon zichzelf wel voor de kop slaan dat hij die bij de hand liggende oplossing niet zelf had bedacht.

- Twintig vrijwilligers graag! Riep hij luid. Overdag aflossing om de twee uur, s nachts om de vier uur. Tien man roeien en tien man rusten! Er moet dag en nacht gevaren worden om het eiland tijdig te bereiken.

Twintig, dertig handen hingen de hoogte in.

- Ho ho, niet te snel! De zee is nu wel kalm, maar het wordt toch een tocht vol risico. Dat gegist bestek kan er ook mijlen naast zitten... het eiland kan verder, maar ook dichterbij liggen! Tenslotte bestaat de kans dat je er langsheen vaart zonder het te zien. 's Nachts bevoorbeeld!

- Ik ga mee! Riep een baardige zeeman. En ik vind het eiland gegarandeerd! Al ligt het tien dagreizen van hier!

Koenraad keek de ander aan. Inderdaad, Als Nelis het eiland niet vond, dan zou niemand het vinden.

- Akkoord. Twintig man, mondivoorraad inladen, ploegen indelen, vooruit!

Amper een uur later was de sloep gereefd en roeiden de mannen met regelmatige slag van het schip weg, nog lang nagestaard door de achterblijvers.

Toen ze eindelijk aan de horizon waren verdwenen begon op het schip de grote schoonmaak.

—We delen de manschappen in ploegen in, commandeerden Koenraad. Een ploeg om het hele schip schoon te maken; een ploeg om de noodzakelijkste herstellingen uit te voeren, en

een ploeg die de levensmiddelen rantsoeneert, zodat we met wat ons overblijft zo lang mogelijk in leven kunnen blijven.

Gelukkig was er nog water in overvloed. Van dorst zouden ze voorlopig niet omkomen. De levensmiddelen echter moesten gerantsoeneerd worden. Koenraad rekende op een termijn van minimum een week voor de Eenhoorn hier zou kunnen zijn, en maximum drie weken. Als dan het schip niet aan de horizon verscheen... dan... ja, dan moesten ze het ergste vrezen. De voorraden werden dus voor een termijn van drie weken gerantsoeneerd.

Het gehele schip werd gereinigd, want na de storm was zowat alles omvergeworpen en in de ruimen heerste een komplette chaos, nog overheerst door de stank van uitwerpselen en braaksel van de arme zieken.

Ook werden de grootste scheuren in de romp afgedicht. Echt nodig was dit werk niet, en Koenraad wist heel goed dat het geen zin had de romp terug waterdicht te herstellen: ze zouden toch nooit van die rotsen geraken. Maar het werk hield de mannen bezig en verdreef zwartgallige gedachten.

Bovendien ging de tijd op deze wijze veel sneller voorbij.

En inderdaad dacht korte tijd later niemand nog aan hun hachelijke positie. Langzaam maar zeker kwam het schip weer in een menswaardige toestand. Er werd geschrobd en geboend in de ruimen dat het een plezier was. Er klonk gezang, gefluit, en er werden moppen verteld. De voedselrantsoenering woog niet zo zwaar door. Er was immers voldoende aan boord, en het kwam er enkel op aan niets te verspillen.

Toch twijfelde Koenraad soms aan het succes van de operatie, maar wachtte zich wel dit aan de anderen door te geven. Soms vroeg hij zich vertwijfeld af wat er zou gebeuren als na drie weken de Eenhoorn nog niet in zicht kwam... De sloep kon vergaan... de mannen konden het eiland gemist hebben..., zijn bestek kon onjuist geweest zijn! Zoveel zaken konden mislopen dat hij er liever niet bij stilstond. Wel nam hij zich voor de huidige rantsoenering slechts gedurende één week te handhaven. De tweede week zou scherper ingesteld worden en de derde nog scherper. Op die manier konden ze nog wel bijna twee maand in leven blijven, maar dan wel ten koste van een zeer scherpe rantsoenering.

Nu, dat was later zorg...

-O-O-O-O-

HOOFDSTUK 18. Toch een kerk.

Op het eiland zat de raad der wijzen bijeen in de grote zaal. Maaïke vroeg het woord. Aan de min of meer plechtige manier waarop ze dit deed, vreesde Halewijn dat er weer wel iets onaangenaams uit de bus zou komen, maar ze had evenveel rechten als de rest van de aanwezigen en dus kreeg ze het woord.

- Meer dan drie jaar zijn verstreken. We wonen hier gelukkig en goed, maar ik, en met mij de meeste vrouwen, missen iets!

- Zo? Vroeg Halewijn, zich op alles voorbereidend, want met Maaïke wist je nooit!

- We missen de kerk! Wat moeizaam bracht ze het er uit en keek weifelend naar de reactie van de aanwezigen. Niemand roerde, zodat ze, moed scheppend, doorging.

- Iedereen van jullie weet dat we, gedeeltelijk omwille van de kerk, Vlaanderen moesten ontvluchten. We willen geen oppermachtig kerkelijk gezag meer, zoals in Vlaanderen. Maar de kerk zelf... een plaats waar je de zondag kunt gaan bidden..., tot jezelf komen... dat missen we.

Nog steeds roerde niemand.

Halewijn keek de aanwezigen aan.

- Wat vindt de raad hiervan?

Enkelen kuchten, anderen keken ernstig, sommigen haalden de schouders op. Halewijn hakte de knoop door.

- Ik vind het lang niet zo gek idee! Maaïke haalde opgelucht adem.

- En als ik mijn mening mag uitspreken, vervolgde hij, ik denk dat de meesten van ons het ermee eens zijn!

Hij keek de anderen aan, die nu

aarzelend instemmend begonnen te knikken. Maaïke maakte van de gelegenheid gebruik om de draad terug op te nemen.

- Begrijp me niet verkeerd: een kerkelijk gezag, zoals we het tot ons aller schade hebben ondervonden, willen we nooit meer. Maar we zijn wél blijven geloven, en we missen dat dorpskerkje, waar je met je gevoelens en geloof terecht kon. Er hoeft, wat ons betreft, geen priester te zijn. Maar we willen wél de zondag onze schepper gaan bedanken voor al het goeds dat we mochten ontvangen. De mensen, vrouwen vooral, die willen huwen, willen dat op de een of andere manier officieel erkend zien door de schepper. De manier waarop het nu gaat heeft weinig charme. Een jongen kiest een meisje... ze bloosde wat... en gaat er gewoon mee samenwonen. Er wordt wél een huwelijksverklaring ondertekend, maar toch...

Halewijn nam het woord over.

- Ik begrijp wat je bedoelt, en ik ben ermee akkoord. Persoonlijk heb ik een eigen mening over geloof, schepper, hemel en aarde. Maar die mening is zo ingewikkeld dat ik er zelf niet uit raak. Ik zie het christelijk geloof meer als een leer die naar menselijke normen iets symboliseert dat door de menselijke geest niet kan worden bevat. Daarom ben ik ook nooit, hier niet en in Vlaanderen niet, tegen het christelijk geloof geweest. Ook niet tegen de kerk op zichzelf, Wel tegen het kerkelijk gezag, dat in de zogenaamde beschaafde wereld, alle perken

te buiten gaat. Ik stem voor het bouwen van een kerk! Wie het daarmee eens is steekt de arm op.

Hij keek de vergadering rond. Alle armen gingen omhoog.

- Zo, dat is dan geregeld. Morgen beginnen we aan de bouw van een kerk.

Maaïke glunderde. Ze had niet gedacht er zo gemakkelijk van af te komen, zij had zich op zijn minst aan een nieuwe woedende uitval van de zijde der mannen verwacht.

- Allemaal goed en wel, maar een kerk zonder priester lijkt me toch ook niet erg functioneel, werd ergens opgemerkt.

- Inderdaad, maar... wie zal de functie van priester vervullen?

- Een priester, zoals we die te Vlaanderen kenden, hebben we niet echt nodig! Halewijn dacht even na en vervolgde toen:

- Ik denk meer aan een man met een groot en ruim begrip. Een man waarop kan gerekend worden, die doorzicht heeft in menselijke problemen... die een sociale rol als vertrouwensman weet te vervullen. Wat denken jullie daarvan?

Er klonk rumoer in de rangen der vrouwen.

- Eh... moét dat persé een man zijn?

De mannen keken de vrouwen verwonderd aan. Daar begonnen ze weer! Maar Maaïke stond op en nam het woord voor de vrouwen.

- Ik weet niet of zoiets wel echt een taak voor een man is! Wie gaat het meest met gevoelsproblemen naar de kerk? Vrouwen toch? En dan.. worden die vrouwen met een man geconfronteerd. Dan moeten ze aan die man over hun intieme gevoelsaangelegenheden spreken... bovendien de jaloezie van hun eigen man opwekkend door een andere man in vertrouwen te nemen, voegde ze er hoopvol aan toe.

De anderen keken wat geschokt. Het normale middeleeuwse beeld van een kerk met een priester vooraan aan het altaar, speelde hen nog door de geest. Het viel hen moeilijk zich hier een vrouw voor te stellen, al waren ze wel akkoord dat het niet een echte priester, zoals ze die in Vlaanderen gekend hadden, zou betreffen. Een geroezemoes van stemmen brak los in de zaal.

Halewijn kwam weer tussenbeide.

- Ik zie aan de reactie van de aanwezige mannen, dat dit niet echt strookt met het beeld dat we allemaal van een kerk hebben. Toch vind ik dat Maaïke ergens gelijk heeft! Maar laten we dâ't punt voorlopig bezinken. Ondertussen kan al wie zich tot deze taak aangetrokken voelt, dit melden in de loop der volgende weken. We kunnen dan tot een stemming overgaan. Wie de meeste stemmen haalt wordt priester of priesteres. Akkoord?

Zonder dat de anderen er erg in hadden dankte Maaïke hem met een stralende blik uit haar donkere ogen. Al zijn negatieve gevoelens tegenover haar verdwenen er op slag mee.

- Dat is dan weer opgelost. Zijn er nog punten te bespreken?

Niemand had nog wat. Net wilden ze opstaan en de vergadering sluiten, toen er luid op de deur werd gebonsd.

- Wie kan dat zo laat nog zijn?

- Maak open, goed volk!

- Die stem...maar dat is...

- Ja! Dat lijkt wel Nelis van de Halve Maan!

- God zij dank, zouden ze terug zijn? En waarom had de uitkijk dan niets gemerkt?

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 19. Een reddingsoperatie.

Halewijn vloog naar de deur en maakte hem open. Een groep doodvermoeide, zwetende mannen strompelde binnen.

- Lieve hemel! Wat zien Jullie eruit! Waar is het schip? En waar zijn de anderen? De mannen, die drie dagen onafgebroken hadden geroeid om het eiland te bereiken, lieten zich neervallen in de stoelen. Nelis deed het hele verhaal.

- We moeten onmiddellijk de Eenhoorn klaar maken voor afvaart! Joost Van Vlaardingen, de kapitein van het schip, was nu ook in de raad der wijzen opgenomen, en was de eerste die tot de actie overging.

- Ik ga al mijn mannen wekken. We maken het Schip onmiddellijk klaar, en als alles goed gaat kunnen we morgen bij het eerste ochtendgloren het zeegat in.

De daad bij het woord voegend veerde hij recht en liep met krachtige gang naar buiten.

- Dus, ze houden het nog enkele weken uit met hun mondvoorraad? Vroeg Halewijn.

- Ja, ze hebben voor zeker drie weken. Wij roeiden drie dagen. Met een goede wind zal de eenhoorn de weg wel in een of hoogstens twee dagreizen afleggen.

- Ben je zeker dat je het schip terugvindt?

- Heel zeker.

- Goed, dan stel ik voor dat jullie maar allemaal een bad nemen, en dan slapen gaan. En jij, Nelis, zoek je kooi maar meteen op aan boord van de Eenhoorn. Dan ben je meteen paraat als die morgen afvaart.

- Akkoord. Hoe eerder hoe liever. Als ik aan de mensen op de Halve Maan denk...

- Nou, voorlopig is er toch nog geen nood.

- Neen, maar stel je in hun plaats! Ze weten niet of wij in ons opzet zullen lukken. Natuurlijk zullen ze elke dag vertwijfeld naar de horizon turen naar hulp die misschien nooit komt! Hoe eerder ze uit die onzekerheid komen, hoe beter!

Nadat ook Nelis was verdwenen bleef de vergadering nog wat nakaarten over de nieuwe wending in de zaak.

- Jammer voor de Halve Maan. Het was een goed schip.

- Nou, we hebben toch nog de Eenhoorn!

- Gelukkig maar! De voorzienigheid heeft ons wel een goed handje geholpen door ons juist nu de Eenhoorn toe te sturen!

- Kom, vrienden, laten we nu maar slapen gaan, anders missen we morgen nog de afvaart want ik denk niet dat Van Vlaardingen er gras zal laten overgroeien.

In bed lag Halewijn nog lang te woelen. De gebeurtenissen met de Halve Maan hadden hem wel wat afgeleid, maar ook nu kon hij zijn gedachten toch weer niet van Maaike afzetten. Hij hield van haar en hij wilde ook niet meer strijden tegen dat gevoel.

- Dat er van kome wat er wil, maar ik wil haar!

Toch zou hij best eerst maar afwachten hoe het voor elkaar kwam met die kerk, want wie weet wat dat pittige dametje nog meer in petto had...

Dromend van haar laatste blik viel hij tenslotte in slaap.

Onder algemene hilariteit en luid gejuich voer de volgende morgen de Eenhoorn statig de haven uit. Nelis stond naast Joost op het achterschip.

- Pal naar de Oost, kapitein. Zo moeten we er het snelste komen.

- Jammer van die westenwind! We zullen de hele weg moeten laveren!

- Hoelang denk je dat we er over doen?
- Zeker twee dagen! Jullie met jullie sloep voeren met de wind mee.
- Gelukkig voor ons! Je lijkt het ons niet eens te gunnen!
- Toch wel, maar nu moeten wij wel tegen de wind in zeilen. Naar geen nood! Binnen twee dagen zijn we er. Als tenminste jouw aanwijzingen kloppen.
- Daar kun je van op aan!

En inderdaad, twee dagen later zagen de achterblijvers op de Halve Maan een zeil aan de horizon verschijnen.

- Kapitein! Schip in zicht!
- Iedereen repte zich naar de zijde waarnaar de uitkijk wees.
- God zij dank. Is het de Eenhoorn?
- Koenraad bekeek het schip lang door de kijker.
- Ik kan er nog niets uit opmaken. Het heeft er wel alle schijn van dat hij het is!
- Een luid gejuich brak los onder de passagiers.
- Ze hebben het gehaald! We zijn gered!
 - Kalm maar, maande de kapitein. Het duurt nog wel een paar uur voor we zekerheid hebben.

Iedereen op het schip zag er nu weer gezond en fit uit. De lichte rantsoenering had niemand kwaad gedaan of overlast bezorgd. En het vele werk dat Koen aan boord had laten verrichten had de tijd doen vliegen.

Maar nu had niemand nog tijd om verder te werken. Iedereen keek met grote ogen naar het langzaam naderend Schip.

- Kapitein! Ze varen in de verkeerde richting! Zou het een ander schip zijn?
- Inderdaad had het schip zojuist de steven gewend en voer een andere richting uit.
- Toch niet! Ze laveren! Er is immers tegenwind!
 - Wat is dat, laveren?
 - Als er tegenwind staat, kan het Schip natuurlijk niet rechtdoor tegen de wind in varen. Ze varen dus telkens enige tijd schuin tegen de wind naar bakboord, dan weer een tijd schuin tegen de wind naar stuurboord. Legde Koen geduldig uit.
 - Het duurt dus nog wel enige tijd voordat ze hier zijn. Het heeft weinig zin om tegen de reling geplakt te blijven!

Maar Koenraad had mooi praten. Enkel voor het middagmaal werd het dek verlaten. Toen ze terugkwamen was het schip toch al zo dicht genaderd dat Koen door de kijker met zekerheid kon zeggen dat het de Eenhoorn was.

- Mensen, we zijn gered! Riep hij plechtig uit.
 - Dat schip is inderdaad de Eenhoorn!
- Opnieuw barstte een luid gejuich los. De mensen omhelsden elkaar. Sommigen lieten hun tranen de vrije loop. Het was voor hen de enige manier om de spanning van de laatste dagen af te reageren!
- Toch zal het avond zijn voor ze hier zijn!

Maar dat nieuws kon de vreugde niet dempen. Als gefascineerd staarden allen naar het nietig zeil in de verte.

Maar Koenraad gaf nieuwe orders.

- Bootsman! Deel de mannen terug in ploegen in! Alle voorraden en alles wat op het eiland maar kan gebruikt worden, moet aan dek gebracht worden, om het overladen zo snel mogelijk

te laten verlopen.

- En het vee?

Inderdaad zat in het onderste ruim nog een aantal koeien en varkens. Drievierden ervan had de reis goed doorstaan. De rest hadden ze moeten afmaken wegens gebroken poten of andere verwondingen, opgelopen tijdens de storm door het slingeren van het schip.

- Laat het vee voorlopig nog maar waar het is... of nee, breng het maar enkele ruimen hoger. Zo is het straks sneller aan dek!

Eindelijk, het begon al te schemeren, meerde de Eenhoorn naast de Halve Maan. Weinig tijd werd verloren voor de hartelijke begroeting. Onmiddellijk werden de loopplanken uitgegooid en de beide schepen verbonden. Alle bruikbare zaken werden overgeladen; vooral tarwe en granen konden op het eiland goed gebruikt worden alsmede het vlees van het geslachte vee. Tenslotte volgde het levend vee. Koenraad maakte nog een laatste rondgang in het schip, en verliet het als laatste man, met een brok in de keel.

- Je was een goed schip! ik zal je missen!

Joost troostte hem.

- Misschien kunnen we het hier ooit vanaf halen!

- Geloof dat maar niet. ik heb de toestand grondig nagekeken. Het is onmogelijk!

- Als je zag hoe ver ze al staan op het eiland! Ik geloof dat voor die lui niets onmogelijk is!

- Denk je? Koenraad vatte weer nieuwe moed.

- Wie weet? Vroeg de ander zich af.

Snel werden nu de loopplanken losgemaakt, en in het donker nu, bij het licht van de volle maan, werd de terugreis, met wind achter ditmaal, aangevat.

Voor de meesten echter was het nu eindelijk het laatste traject van een vermoeiende, lange reis. De passagiers van de Halve Maan hadden het eiland nog nooit gezien en waren vol verwachting.

Maar de vermoeidheid liet zich toch gelden en 's avonds lagen ze allen dicht op elkaar in de ruimen van de Eenhoorn in een diepe slaap verzonken.

De gehele volgende dag liep iedereen zenuwachtig en probeerde aan dek een glimp van het eiland op te vangen.

—Ho ho, kalmeerde Joost het volkje. Zo snel gaan we ook weer niet hoor! We hebben nu wel de wind achter, maar voor vanavond moeten jullie niets verwachten!

De dag verstreek, het werd avond, en nog steeds niets. Joost wist dat het eiland gedurende de nacht in zicht zou komen, maar liet de passagiers liever in de waan dat het pas de volgende morgen zou zijn. Zoniet zou geen mens slapen en zou iedereen maar in de weg lopen aan dek. De schepelingen waren dan ook reeds in een diepe rust gedompeld, toen het eiland even na middernacht in zicht kwam.

- Zal ik de passagiers wekken, kapitein? Vroeg de bootzman.

- Nee. Stil maar. Laat ze slapen. Ze kunnen aan dek toch enkel de manoeuvres vertragen. We meren rustig aan en blijven liggen tot morgenochtend de zon opkomt. De verrassing zal des te groter zijn!

In de grootste stilte werd op de vertrouwde plaats aangemeerd, maar Halewijn stond al met enkele mannen op de kade. De uitkijk had hem verwittigd,

- Ahoy kapitein! Alles goed?

Koenraad sprong aan wal. De mannen omhelsden mekaar.

- Prettig weerzien, Halewijn. Maar de passagiers slapen. Ik had gedacht ze niet te wekken!

- Een goed idee, Ik gebruik de rest van de nacht om een hartelijk welkomstcomité te organiseren tegen morgenvroeg.

Toen de volgende morgen de passagiers gewekt werden stond de gehele eilandbevolking op de kade en zong liederen uit het oude Vlaanderen, Menigeen pinkte een traan weg bij dit zo hartelijke onthaal. Onmiddellijk voelden de meesten zich thuis en werden nieuwtjes uit het verre vaderland uitgewisseld. De hele voormiddag verliep in een feeststemming en gretig luisterden de eilandbewoners naar de vele avonturen die passagiers en bemanning hadden meegemaakt. Ondertussen werd het vee ondergebracht en de rest van het schip gelost. s' Namiddags bezorgde Halewijn hen een nieuwe verrassing.

- We hebben met spanning op jullie komst gewacht. We weten wat jullie allemaal geleden hebben en wilden jullie niet met ledige handen ontvangen. We hebben huizen gebouwd.

Houten huizen weliswaar, maar ik geloof wel dat er plaats zal zijn voor iedereen!

En fier toonde hij hen een grote uitbreiding van het kleine dorpje. Nieuwe huisjes wachtten de ongelukkige vluchtelingen op. Hier zouden ze eindelijk ongestoord kunnen bekomen van de emoties, en hun verdere leven aan de ontwikkeling van de wetenschap en ten dienste van hun medemensen kunnen weiden.

- Dank u, heer Halewijn. Sprak Veerle's vader, de man die uit de gevangenis te Damme was bevrijd.

- Ik denk wel dat ik de gevoelens van ons allemaal hier vertolk. Het is niet een aankomen... het is een thuiskomen voor ons. Hier zullen we, dank zij jou, eindelijk een menswaardig bestaan kunnen opbouwen. Ik dank God dat ik dit nog mag meemaken, en dat mijn dochter de verschrikkingen van Vlaanderen bespaard kunnen blijven.

Bij deze woorden omarmde hij Veerle, die een warme traan langs de wangen voelde vloeien.

- Laat ons nu proberen een en ander in te delen. Verbrak Halewijn de ontroering van het moment.

- Er zijn huizen van twee, drie of meer personen. Laten de grote families zich eerst een der grootste huizen uitkiezen!

Langzaam maar zeker werden families, echtparen en alleenstaanden ingedeeld in de aanwezige huizen.

—Zo, bekomen jullie nu maar wat van de emoties. En vanavond houden we een groot feestmaal in de grote zaal.

In de keukens ging het er druk aan toe: het geslachte vee van het schip werd klaargemaakt voor een reusachtig avondmaal ter ere van de nieuw aangekomenen. En toen eindelijk het feest begon, had Halewijn ervoor gezorgd ditmaal aan de zijde van Maaïke te zitten. Het meisje wist niet goed hoe ze het had, maar eindelijk heerste er ook in haar hart weer een grote vreugde. Wat een verschil met de vorige keer!

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 20. Eindelijk verenigd.

Halewijn stond in de avondschemering voor de gotische vensters en snoof de voorjaarslucht met welbehagen in. Hij had alle reden om gelukkig te zijn. Alle projecten liepen goed. De machinebouw was nu, met vereende krachten van de nieuw aangekomenen, goed van de grond gekomen; een proefmodel voor een voertuig had al enkele meters afgelegd en leek veelbelovend; de kerk was gebouwd en een aantal huwelijken voltrokken.

Toch was er nog iets tekort om zijn geluk volledig te maken: Maaïke. De strijd tegen zijn liefde voor haar had hij al lang opgegeven, en hij verlangde er hevig naar haar alles te bekennen. Bekennen? Eigenlijk viel er helemaal niets te bekennen, maar veel te verklaren! Hij moest haar kunnen vertellen van de strijd tegen zichzelf, van het eigenaardige gevoel dat zich van hem meester had gemaakt sedert die middag, toen ze voor het eerst het woord nam om voor de vrouwen op te komen.

Hij moest haar proberen uit te leggen hoe onzichtbare, hevige krachten, zich van hem hadden meester gemaakt en hem onontkoombaar naar haar toe stuwden. Hij moest het kunnen vertellen van de vele avonden dat hij naar de sterren had gestaard, wetend dat onder die ontelbare hemellichamen een opperwezen moest huizen. Een opperwezen dat hem welgezind was, en hem met zachte, maar onweerstaanbare drang, zei dat Maaïke de vrouw was voor hem en dat er niet viel aan te ontkomen.

Dat alles moest hij haar op een dag zien te vertellen, want het laatste wat hij wilde was dat ze zijn liefde gewoon als iets banaals zou opvatten; iets dat ieder mens vroeg of laat meemaakt. Oh neen, bij hem was het iets unieks. Een gedicht dat hij moest overbrengen en eigenlijk het liefst van de daken had willen schreeuwen. Maar er was maar één mens op de hele wereld waaraan hij zijn hart kon luchten, en dat was zijzelf.

Maar hij wachtte wel het goede moment af. Zoiets buitengewoons kon je nu eenmaal niet tussen de soep en de aardappelen gaan vertellen. Hij vreesde eigenlijk dagen nodig te hebben, maar ze moest het allemaal weten.

Maar ook knaagde twijfel aan zijn hart. Zou ze zijn liefde aanvaarden? Enkele maanden geleden misschien wél, maar nu... Maaïke was helemaal niet meer de Maaïke van vroeger! Ze hadden de kerk gebouwd, ze hadden gestemd voor wie de taak van 'kerkhouder' zoals ze het maar genoemd hadden, op zich zou nemen, en allerminst tot Halewijns verrassing was de keuze op Maaïke gevallen. Hij had het verwacht en had het zien aankomen. Ze was er gewoon voor geschapen, en sedert die dag vervulde ze haar nieuwe taak op bewonderenswaardige wijze.

Wel speet het hem dat hij nu een nieuw dienstmeisje moest nemen en hij haar veel minder dan vroeger zag.

Ook was ze veel veranderd. Wel ten goede, vond hij, als hij eerlijk wilde zijn tegenover zichzelf. Ze had meer persoonlijkheid gekregen. Het naïeve en schalkse meisje van vroeger had een grondige gedaantewisseling ondergaan. Ze was een doortastende vrouw geworden die

wist wat ze wilde.

Toch moest hij eveneens toegeven dat haar charme daar absoluut niet onder had geleden. Wel integendeel!

Maar voor hem maakte dit alles er de zaak niet eenvoudiger op. Nieuwe drempels moesten worden overwonnen. Drempels die in de middeleeuwen, met zijn diep ingewortelde tradities, zo moeilijk te overwinnen vielen.

Het deed hem ondanks alles toch ergens vreemd aan haar als een gelijke te moeten behandelen, daar waar het middeleeuwse beeld van de vrouw het beeld van een lief, maar onderworpen schepsel was. Een schepsel dat met enkele zoete woordjes gemakkelijk in de wacht te slepen was.

Nu lag dat allemaal anders. Hoe handelen met Maaïke? Het was in elk geval een moeilijke situatie, en misschien ook daarom had hij het steeds maar uitgesteld om haar zijn liefde te verklaren: hij voelde zich gewoon onzeker en op onbekend terrein!

Op dit moment werd zachtjes op de deur getikt.

- Binnen.

Aarzelend kwam Maaïke binnen.

- O, Heer Halewijn. Ik wist niet wat ik er moest van denken; ik zag geen licht en dacht dat u misschien in slaap was gevallen.

- Toch niet, maar ik vond het zo heerlijk hier in het donker naar buiten te staren. Gek, nietwaar?

- Toch niet. De natuur is prachtig in dit deel van het jaar.

Ze naderde ook de vensters.

- Heerlijk hé, die voorjaarslucht?

- Ja, zo zou ik uren kunnen doorbrengen. Enkel maar kijken, genieten en ademen.

- Ik kwam je eigenlijk bedanken, Heer Halewijn, voor al uw hulp bij de bouw van de kerk en de rest...

- Maar dat hoeft toch niet!

- Toch wel, de laatste tijd lopen onze wegen wat ver uiteen en ik vond het niet erg netjes van me dat ik je niet hartelijk heb bedankt!

De werkelijkheid was echter dat ze zich die avond eenzaam had gevoeld als nooit tevoren.

Dat ze in de avondschemering Halewijn had zien staan voor de vensters.

Dat die eenzame schim in die twee machtige gotische vensters voor haar alles symboliseerde wat haar op aarde lief was!

Dat iets binnen in haar had gezegd dat die figuur, zoals ze hem daar zag, niet compleet was.

Dat er een ander figuurtje bij moest. En dat dit andere figuurtje niemand anders kon zijn dan zijzelf!

Dat elke smoes haar welkom was om op dit ogenblik bij hem te kunnen zijn. Gewoon bij hem zijn... naast hem staan... hetzelfde voelen wat hij voelde... meer vroeg ze niet.

- Hoe lopen de zaken met je kerk?

- Heel goed hoor!

- Wie had dat gedacht dat ondanks alles het kerkje elke zondag weer zou vol zitten!

- Ondanks wat?

- Ondanks wat deze mensen hebben geleden, mede door toedoen van de kerk!

- Niet door de kerk! Door de kerkelijke overheid! En dit is niet hetzelfde!

- Je hebt gelijk. Maar toch had ik gedacht dat de mensen meer wrokkig zouden geweest zijn!

- Ik denk dat de mensen iets moeten hebben om zich aan vast te klampen.

- Zeker. Dat is heel normaal. Wat jammer dat de echte kerkelijke overheid daar zo schromelijk misbruik van maakt!
- Ik zie dat zelfs u de zondag naar de kerk komt, heer Halewijn?
- Laat dat "heer" toch weg Maaike... we kennen mekaar toch beter! Natuurlijk kom ik naar de kerk! Aanvankelijk uit nieuwsgierigheid, later uit geboeidheid.
- Nieuwsgierig waarvoor?
- Ik vroeg me af hoe je het zou klaarspelen om zonder priester, zonder werkelijke mis, de kerk vol te krijgen en welk gedachtengoed je aan je 'parochianen' zou meegeven.
- En? Stond wat je hoorde je aan?
- Helemaal.
- Ik geloof ook niet dat de mensen echt die priester zoeken, en trouwens, die latijnse missen worden toch niet begrepen.
- Wat zoeken ze dan wel?
- Een soort saamhorigheidsgevoel. Noem het kuddegeest als je wilt, maar dat is het toch weer niet echt! Gewoon het zoeken naar een soort geborgenheid in een massa van mensen die hetzelfde denken.

- Ik geloof wel dat elke mens er in zijn hart ook van overtuigd is dat er iets boven ons bestaat. Dat is het, denk ik, dat de mensen samen naar de kerk drijft.
 - Dat is zo. Ze voelen dat er iets is... ze willen dat iets kennen... het bedanken voor het goed wat ze kregen... het de hulp afsmecken voor moeilijke momenten.
 - Ja, en de kerk gaf gestalte aan dat iets!
 - Wat op zichzelf een grote verdienste is. Zolang je er maar geen misbruik van maakt...
 - Waarin geloof jij eigenlijk, Halewijn?
 - Ik denk in hetzelfde waarin iedere mens gelooft!
 - En dat is?
 - Moeilijk onder woorden te brengen. Ik zou bijna zeggen, ik geloof wel in het christelijk geloof.., tenminste, de algemene gedachte waar het voor staat. Maar het is visueel uitgebeeld; er zijn verhaaltjes rond geweven, die het voor de mensen begrijpbaar moeten maken. Ook met die verhalen ben ik akkoord. Want het echte is niet vatbaar met ons beperkt menselijk verstand. Er moest dus wel naar een alternatief op mensenmaat gezocht worden. Maar persoonlijk voel ik veel meer dan wat duizend bijbels me zouden kunnen bijbrengen.
 - Zo? Deed ze nieuwsgierig. Kan ik hier misschien iets opsteken voor mijn volgende 'preek'?
 - Soms kan ik me zo helemaal een voelen met de sterrenhemel.., met het gehele uitspansel... alsof daarboven 'iets' mijn handelingen bestuurt. Vooral sedert... hij slikte de rest in.
 - Sedert wat?
- Hij negeerde de vraag en veranderde licht van onderwerp.
- Weet je, ik ben er stellig van overtuigd dat dat iets daarboven ook verantwoordelijk is voor het feit dat mensen verliefd worden op mekaar.

Toen ze niet antwoordde ging hij verder.

- Ik vind, als je echt verliefd wordt, dan pas voel je je een met je schepper. Dan pas voel je je compleet een mens!
 - Zo ervaar ik het ook!
- Hij keek haar van terzijde aan.
- Jij? Ben jij dan soms verliefd? Een twijfel begon te knagen aan zijn hart.
 - Dat wordt iedereen toch eens, vroeg of laat, niet? Ontweek ze handig de vraag.
 - Ik denk van wel! Vond hij. Het is een heerlijk gevoel en het moet nog heerlijker zijn als het beantwoord wordt. Als van beide kanten die kosmische straling wordt gevoeld die diep in

geest en hart doordringt.

- Kosmische straling?

- Zo voel ik het tenminste aan! Een straling die recht uit de kosmos lijkt te komen. Maar de kerk gaf daar weer een andere naam aan!

- Over welke naam heb je het?

- De heiligmakende genade noemen ze het. In wezen denk ik dat dit hetzelfde is. Het hangt er maar van af hoe je het beziet!

- Ik geloof dat ik begrijp wat je bedoelt. Maar... ben jij dan ook verliefd?

- Ja. En ik geloof dat ik het heel erg te pakken heb!

Ze voelde zich teleurgesteld. En met schrik dacht ze aan de dagen waarop ze zo ongelukkig was geweest. Toen hij met Nele wandelde en haar geen blik waardig gunde. En een angstig gevoel snoerde haar bijna de keel. Maar ze vermande zich.

- En mag ik misschien weten wie de gelukkige uitverkorene is?

- Nee. Eigenlijk niet. Want ze weet het zelf nog niet!

- O, deed ze, min of meer opgelucht. Maar..., hoe kun je dan weten of je gevoelens worden beantwoord?

- Dat weet ik juist niét, en dat is het droevige van de hele historie!

- Nou. dan vraag je het haar maar!

Hij zuchtte.

- Maaïke, ken jij mij als een onhandige stumper?

- Jou? Maar helemaal niet Halewijn, lachte ze. Wel integendeel.

- Welnu, voor het eerst in mijn leven voel ik me onmachtig tot handelen. En ik moet bekennen... ik durf het haar gewoon niet vragen!

- Maar Halewijn! Het ergste dat je kan overkomen is toch dat ze neen zegt? Zo erg is dat toch niet? Ben je daar bang voor?

- Dat is het niet, Maaïke! Het is gewoon dat ik niet weet hoe het haar uit te leggen!

- Maar dat is toch eenvoudig? Je zegt gewoon dat je van haar houdt!

- Zo gemakkelijk is het niet! Dat klinkt zo banaal!

- Geen enkele vrouw vindt dat banaal, Halewijn! Sprak ze zacht.

- Misschien niet, maar ik wel! Hield hij koppig vol.

- Maar waarom toch?

- Omdat wat ik voel veel hoger staat. Maar hoe haar dat uit te leggen? Hoe haar uit te leggen dat ik daarboven ergens in de sterren de aanwezigheid van een opperwezen voel... een opperwezen dat me onweerstaanbaar naar haar toe drijft! Nee! Zo eenvoudig als "ik hou van je" is het helemaal niet! Ik zou me rot voelen als ik werd afgewezen alvorens haar dit alles te hebben kunnen uitleggen. Want zelfs als ze me niet wil, dan nog zou ik niet willen dat ze mijn liefde als een banaliteit ervaart.

Maaïke dacht na. Ze was er zich van bewust dat de komende minuten misschien de pijnlijkste zouden zijn van haar leven, maar als Halewijn echt van een andere vrouw hield en het was zo echt als hij liet blijken, dan wilde ze zich graag voor hem opofferen en hem helpen.

- Kun je... kun je het mij misschien vertellen? Als vrouw kan ik je uitverkorene misschien beter benaderen en horen of je kans maakt? Ze had het met zachte, wat bevende stem gezegd. Halewijn keek haar open aan.

- Dank je, Maaïke. Je bent een schat van een meid dat je dat wilt doen voor me, maar het is onmogelijk!

- Onmogelijk? Waarom? Schrok ze.

- Je kunt toch moeilijk jezelf benaderen of uithoren en het mij dan komen zeggen?
Maaïke kreeg het beurtelings warm en koud. Haar hart begon zo hevig te bonzen dat ze zich angstig voorstelde dat hij het zou horen. Had ze goed begrepen? Was wat ze dacht dat hij bedoelde, waar? Ze moest driemaal slikken voor ze er kon uitbrengen:
- Wat bedoel je daar nu mee?
- Noch min noch meer dan dat jij die uitverkorene bent, Maaïke!

Zo! Het was eruit. Halewijn durfde haar niet aan te kijken en wendde zich af. Minutenlang bleven ze onbeweeglijk staan. De angst sloeg hem om het hart. Had hij maar zijn mond gehouden! Zij hield zeker van een ander en nu had hij haar plompverloren maar zijn liefde verklaard! Hij kon zich de tong wel afbijten!

Hij had het kunnen weten: er was zeker een ander! De vreemde stilte in het duister van de late avond werd hem pijnlijk, en eindelijk vond hij de moed om uit te brengen:
- Vergeef me, Maaïke. Ik had het moeten weten dat er een ander was!
Nog steeds hield hij het gezicht afgewend. Hij hoorde haar snelle ademhaling. Nooit in zijn hele leven had hij zich zo ellendig gevoeld. Hij wenste zich mijlenver weg op dat moment. Nog steeds zei ze niets.

Dan voelde hij, heel zachtjes, haar pink tegen de zijne. De aanraking veroorzaakte een schok doorheen zijn hele lichaam. Een warme tinteling leek hem te overspoelen. Haar pink bewoog, omstrengelde de zijne. Ademloos beantwoordde hij de zachte druk. Ze spraken geen woord. Er kwam een vinger bij... warme stormvlagen doorspoelden hun lichamen. Nog vingers, de hele hand...

Achteraf kon hij zich niet meer herinneren hoe lang ze daar zo gestaan hadden, genietend van dit eerste, bescheiden contact. Het kon minuten zijn, maar ook uren.

De tijdloosheid was ingetreden. Ergens heel hoog boven hen, tussen de duizenden sterren van de heldere hemel, begon het allemaal te zingen. Leek iets of iemand hen goedkeurend aan te kijken... een zegen te geven..., een onverbreekelijke band te scheppen!

Lange tijd bleven ze zo staan: twee nietige figuurtjes in die machtige gotische vensters! Luid krijsend vloog een late meeuw rakelings langs en verbrak de zalige betovering.

Beiden schrokken op. De tijdloosheid was verbroken. De gelukzaligheid bleef. Eindelijk keerde hij zich naar haar toe.

- Maaïke! Was alles wat hij kon uitbrengen.
- Halewijn! Fluisterde ze, hees van de ingehouden spanning.

Voorzichtig en aarzelend nam hij haar in zijn armen. Voelde haar lichaam, dat tezelfdertijd koel en toch weer warm aandeed.

- Kan het echt dat jij hetzelfde voelt voor mij dan ik voor jou?
- Veel méér. Knikte ze heftig.
- Hoe kun je dat weten?
- Omdat niemand méér van iemand kan houden dan ik van jou!
- Als je wist wat ik voel!
- Ik voel precies hetzelfde!
- Hoe kun je dat nou weten? Deed hij quasi geërgerd. Wat ik voor jou voel is iets heel

speciaals! Het is niet van deze wereld. Het huist daar ergens boven in de sterren!

- Dat is precies zoals het bij mij overkomt. Een heerlijk gevoel! Een saamhorigheid met de schepper en een dankbaarheid om me verenigd te weten met het enige wezen op aarde waar ik zoveel om geef.

- Heerlijk is het, niet langer “ik” te zijn, maar “wij”!

Minutenlang bleven ze staan zonder een woord te spreken.

- Maaïke? Vroeg hij tenslotte.

- Ja?

- Nu wij, tenminste voor onszelf, verbonden zijn, wou ik je wat vragen.

- Alles wat je wilt!

- Hoe vind jij een huwelijk in de kerk?

- Wat bedoel je? Niet ingezegend door een echte priester of zo?

- Neen, daarover heb ik het niet. Je weet best dat de huwelijken die reeds in het kerkje werden afgesloten, zeer plechtig werden bezegeld. Maar..

- Wou je dan niét in de kerk trouwen?

- Toch wel. Voor het officiële gedeelte tenminste. Maar voor mij betekent die plechtigheid toch weinig.

- Nou, jij begint goed, zeg, amper hebben we mekaar het jawoord gegeven of je begint mijn eigen werk al af te breken!

- Neen hoor, maar... zou jij, als je in de kerk huwt, of het nu met of zonder priester is, iets voelen veranderen in jezelf? Wees eerlijk!

Ze dacht lang en diep na, en trok hierbij weer die grappige rimpel in haar voorhoofd.

- Ik denk... ik weet het niet, ik ben nog nooit getrouwd, zie je? Maar... ik weet het echt niet! Ik zou wel een plechtig gevoel over me heen voelen komen, denk ik.

- Juist. Een plechtig gevoel, een ceremonie, een feest. maar... is dat alles?

- Hoe bedoel je eigenlijk?

- Voel jij ook dat soort hemelse straling over ons heen?

- Ja! Verzekerde ze.

- Voel je dat hier en nu, enkel onder ons beiden, in de zachte avondbries en onder de duizenden sterren?

- Ja, natuurlijk! Vooral juist op die manier.

- Denk je dat je datzelfde zou kunnen voelen in een kerk, omringd door vrienden en familie?

- Neen! Zei ze beslist.

- Dat was wat ik bedoelde! Ik wil je officieel huwen in de kerk. Wanneer je maar wilt. Maar niét die plechtigheid zal me voor eeuwig aan je verbinden!

- Het begint me te dagen!

- Ik wil dat dit grote opperwezen, daar ergens hoog boven ons, officieel aanwezig is als ik jou tot de mijne maak! Zijn zegen heb ik nodig! Niét de plechtigheid in de kerk!

- Dus, wij twee, helemaal alleen, onder de sterrenhemel?

- Ja. Dat is wat ik wil. Zo wil ik dat we geestelijk en lichamelijk verenigd worden!

- Ze dacht even na over de draagwijdte van die laatste woorden.

- Maar beloof je me dat daarna de officiële trouwpartij volgt in de kerk?

- Natuurlijk! Er voor of er na, het is mij om het even.

- Wat vind jij het belangrijkste?

- hoe bedoel je?

- De ceremonie... of jouw manier?

- Wat daarboven in de sterren huist, zal voor mij steeds het allerhoogste en belangrijkste zijn!

- Waarop wachten we dan nog? Ze had het fluisterend, bedeesd gezegd. Maar zijn adem

stokte en zijn keel werd bijna dicht geschroeid.

- Maaïke! Neen je dat?

- Natuurlijk, malle jongen! Waarom jouw opperwezen nog langer laten wachten?

- Ik... ik had gedacht dat je me misschien eerst beter wilde leren kennen.,.

- Ik ken je voldoende... en ik weet wat ik wil.

- Ben je zeker?

- Kom, laten we gaan! Hakte ze de knoop door. Had jij een geschikte plaats in je geest?

- Ja. Een weinig stroomafwaarts, de open plek in het bos, tegen de rivier. Ik kom er dikwijls en kan er urenlang zitten luisteren naar het zachte geklots van het water langs de oevers!

Plechtig schreden ze even later, hand in hand, langsheen de rivier. Maaïke had zich omgekleed in een smetteloos wit gewaad. Een gewaad dat ze zelf had vervaardigd, met de bedoeling het te dragen bij het uitvoeren van de plechtigheden in het kerkje. Maar nu had het een veel grootser doel!

- Wat ben je mooi, Maaïke!

Ze drukte zijn hand steviger in de zijne.

- Straks zijn we één. Kwam het aarzelend en plechtig over haar lippen.

- Ja. Eén, en met de grootste getuige aller tijden.

Maaïke tuurde omhoog en probeerde de duizenden sterren te tellen. Hij keek haar aan. Het licht van de sterren weerspiegelde in haar ogen. Hij boog zich naar haar toe en kuste haar lang en hartstochtelijk, alvorens ze hun weg vervolgden.

- Is dat de plaats die je bedoelt? Vroeg ze goedkeurend toen ze een open plaats bij de rivier naderden.

- Ja. Mooi niet?

- Betoverend!

Als een zachte muziek weerklonk het gestadige gekabbel van het water, dat zich voortspoedde naar de zee. Dieper in het bos hoorden ze af en toe de roep van een uil. Rondom hen vormde de weelderige plantengroei als een kathedraal van groen, met een stralende sterrenhemel als gewelf.

- Hier wil ik je tot de mijne maken, Maaïke!

De tijd die nu volgde stond stil. Er was geen tijd meer. Er was enkel nog de ruimte. Een grote, donkere ruimte met duizenden lichtjes die in vele kleuren uit elkaar spatten. Alles om hen heen hield op met bestaan. Er waren enkel nog twee lichamen en zielen die volledig wegsmolten in elkaar. En héél ver boven hen, verscholen achter die duizenden sterren, lachte iets hen toe. Iets ongrijpbaars, iets tijd- en ruimteloos. Maar iets dat net zo lang op hen had ingewerkt tot ze samensmolten tot één.

Het was uren later dat ze, dicht omstrengeld, terugwandelden naar wat nu 'hun' veilige thuis was: de kamer met de twee gotische vensters.

Maar plots kromp hij in elkaar en greep naar zijn hart.

- Oei Maaïke! Kreunde hij. Hier binnenin gebeurt iets!

- Halewijn! Wat scheelt er?

- Maaïke... ik... ik hou van je!

Toen zakte hij in elkaar.

- Halewijn! Gilde ze en knielde naast hem neer.

Toen ze hem niet wakker kreeg snelde ze om hulp en wat later werd hij met vereende krachten voorzichtig weggedragen, naar zijn kamers. De chirurgijn die er bijgehaald werd, keek ernstig.

- Ik kan niets doen! We moeten afwachten!

- Maar... hij gaat toch niet dood? Schreide Maaïke.

- Alles kan. Ik heb die toestand nog wel meegemaakt: hij kan dagenlang onbeweeglijk blijven liggen, ineens wakker worden, maar kan ook... elk ogenblik sterven!

- Hemeltjelijf, is er dan niets wat we kunnen doen?

- Hopen... en bidden! Dat is het enige!

Droevig ging de chirurgijn heen. Dat hij nog niemand ooit levend uit die toestand had zien komen had hij maar verzwegen!

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 21. In het ziekenhuis.

Peter Sullivan werd wakker in het Sint Pietersziekenhuis, en keek verdwaasd en suf om zich heen. Witte muren, bloemen, en een verpleegster die met de rug naar hem toe stond.

- Hé daar... juffrouw... waar ben ik?

Snel rukte ze zich om.

- O, meneer Sullivan,.. U bent eindelijk bijgekomen. Ze snelde op hem toe.

- Voelt u zich lekker?

- Dorst. Bracht hij er moeizaam uit.

- Een ogenblikje, ik haal even de dokter.

Hij bleef alleen achter. Hier klopte iets niet. Het gonsde en draaide maar in zijn hoofd.

Herinneringen wilden doorbreken maar hij kwam er niet uit.

- Ha, kapitein Sullivan. Blij u eindelijk wakker te vinden. Een dokter van middelbare leeftijd stapte de kamer binnen,

- Mijn vriend... ik... ik hoor hier niet te zijn

- Niemand zou hier horen te zijn, beste, maar als jullie allemaal vinden dat jullie zomaar in brandende straaljagers uit de lucht moeten vallen, nou ja, dan zouden we wel een tijdje volzet kunnen zijn!

- U begrijpt me niet, vriend. Ik hoor hier niet thuis!

- Ik begrijp je best, hoor. Laat me even je pols voelen!

- Vriendschap...dit is mijn wereld niet!

- Dat weet ik kapitein. Jouw wereld ligt hoog in de wolken, nietwaar? Nou, wees maar gerust, nog enkele weken ziekenhuis en een paar maand vakantie in een rustige omgeving en u bent weer helemaal de oude.

Peter Sullivan probeerde zich op te richten, maar zakte terug neer in de kussens.

- Geef me alstublieft wat te drinken.

- Zuster. ..geef onze patiënt maar een glas water. En haal al dat moois maar van zijn lichaam af, voegde hij er aan toe, doelend op de baxters. elektroden, en zuurstofslangen die de patiënt omringden.

- Nu u weer bent bijgekomen zal een fris glas water, en straks voorzichtig een hapje eten, het genezingsproces veel versnellen.

Gretig dronk Sullivan het water op. Zijn geest was als een heksenketel. Herinneringen vochten met elkaar om de eerste plaats, maar er was eenvoudig geen eerste plaats. Ze hoorden gewoon niet samen in één geest.

- Wat is er met me gebeurd?

- U bent drie weken in coma geweest.

De ander reageerde hier tamelijk apathisch op, wist niet eens waarover men het had. Hij dacht na.

- En daarvoor?

- Waarvoor?

- Voor die drie weken!

De dokter glimlachte.

—Bent u brandend naar beneden gestort met uw straaljager, kapitein. Niemand geloofde u nog levend te zullen aantreffen.

- Wat is er met mijn benen? Vroeg de ander, wijzend op het verband.

- Zware brandwonden. Maar die zullen genezen. Verder enkele ribben gebroken, hersenschudding enzomeer...vandaar dat uw herinnering zo traag op gang komt. Ik vrees dat u nog wel een tijdje in het hospitaal zult moeten blijven. Maar geen nood, we kalefateren je wel helemaal terug op.

- Misschien is het een stomme vraag.. .maar. . .wie ben ik?

De dokter keek op en lachte.

- O, zit het zo? Nu, dat is niet de eerste maal dat ik dat meemaak na zulke shock. U bent Kapitein Peter Sullivan, luchtmachtofficier en een onzer beste straaljagerpiloten.

Hoe Sullivan zijn geest ook inspande, hij kon zich niets van luchtmacht of straaljagers herinneren, en deelde dit ook mee aan de dokter.

- Rustig maar, kapitein. Stuk voor stuk zal je geheugen wel terugkomen. Naar vermoei je vooral niet door te diep na te denken. Laat de zaken maar op hun beloop.

- Ik zal er voor zorgen dat uw vrouw onmiddellijk verwittigd wordt. Ze zal opgelucht zijn dat je terug bent bijgekomen, liet de dokter er nog op volgen alvorens de deur uit te gaan.

De verpleegster bleef en voerde de orders van de dokter uit. Het was wel een hele apparatuur om hem heen.

- Juffrouw... eh... wie is... mijn vrouw?

- Dat belooft wat, kapitein! Stel u voor dat u niet eens uw vrouw zou herkennen! Ze zal hier wel spoedig zijn, en u zult ze wel herkennen. Houd u maar rustig.

De ander dacht na. Hoe kon je nu verdomme rustig blijven als je in een vreemde wereld wakker wordt, je weinig of niets meer herinnert, men je zegt dat je straaljagerpiloot bent, wat dat dan ook maar wezen moge, en nog gehuwd ook! Wie weet wat nog meer!

-Heb ik.. heb ik ook kinderen?

- O jawel hoor, een schat van een meisje!

- Hoe oud?

- Nou, zowat een jaar of acht, negen denk ik.

Nee, hoe hij zich ook inspande, het wilde niet opklaren in zijn geest. Duistere nevelen leken zich te verplaatsen van zijn onderbewustzijn naar zijn bewustzijn, en weer terug... tegenstrijdige beelden en herinneringen... dromen misschien? Hij wist het niet.

- Peter! God zij dank! Een nog jonge vrouw vloog de kamer binnen en omhelsde hem. Hij kende haar niet.

De verpleegster keek nauwlettend toe.

- Ik geloof niet dat uw man u herkent, mevrouw. Waarschuwde ze.

De vrouw veerde op en keek Peter verschrikt aan.

- Dat meent ze niet, nietwaar?

- Ik vrees dat ze gelijk heeft mevrouw!

- Maar ik ben het, Peter, Michèle!

- Het spijt me, Michèle, maar ik ken je niet.

- Maar ik ben toch je vrouw?

Peter bekeek haar nauwkeurig. Mooi was ze wel. Ze zag er nog erg jong uit ook, maar het zei hem niets. Ze maakte ook geen enkele emotie wakker in hem. Hij begon zich steeds minder op zijn gemak te voelen.

Hulpeloos en gelaten keek hij haar aan.

- Ik denk dat mevrouw de patiënt nu beter alleen zou laten, zei de verpleegster. We mogen geen te sterke emoties oproepen want hij is nog erg zwak.

Ze nam de onthutste Michèle voorzichtig bij de arm en loodste haar zachtjes de kamer uit.

- Wees gerust, mevrouw, het is niet de eerste keer dat zoiets gebeurt. Zijn geheugen zal wel langzamerhand terugkomen, maar juist daarom laat u hem best een tijdje alleen.

Alleen met zichzelf dacht Peter na, en voelde zich in een duivelse valstrik gevangen. Ergens diep in zichzelf wist hij dat hij niet was wie hij was, maar wie was hij dan wel? Was hij dan veroordeeld door wie weet welke duistere macht om zijn leven hier op aarde door te brengen als die Peter Sullivan en te delen met deze vrouw die hem zojuist kwam bezoeken? Ze was heel mooi, en wie die Peter Sullivan ook mocht geweest zijn, hij moet wel verstand van vrouwen hebben gehad.

Maar hij was Peter Sullivan niet, en deze dame deed hem evenveel als een goudvis in een bokaal! Bovendien.. een ander meisjesgezicht speelde hem door de geest, maar hij kon haar maar niet thuisbrengen.

Toch wist hij met absolute zekerheid dat het visioen in zijn geest zijn echte vrouw was, maar hoe ter wereld was hij hier dan verdomme terechtgekomen? En wie was die andere vrouw die in zijn geest speelde? Waarom kwam dié hem niet bezoeken?

Had iemand in het ziekenhuis een fout gemaakt? Was hier een afschuwelijke persoonsverwisseling gebeurd? Kon de dokter gelijk hebben als hij zei dat dit soort zaken meer voorkomt na een zware shock? Hij geloofde het niet. Hij was het slachtoffer van iets, maar wist niet van wat, en dit maakte hem woedend. Hij ontdekte de bel aan zijn bed, en drukte er hard op. De verpleegster kwam terug.

- Juffrouw...had ik inderdaad een zo zware shock, en kan dat echt de oorzaak zijn dat ik me niets meer herinner van mijn verleden?

- U was niet meer in shocktoestand, toen u hier arriveerde, kapitein.. u was dood!

- Wat?

- Zo dood als een pier. Meer als een routinehandeling werd echter alles geprobeerd om uw levensgeesten terug op te wekken, maar niemand geloofde er werkelijk in. Tot het ongelooflijke gebeurde. Uw hart ging weer slaan. Daarna bleef U drie weken in coma.

- Ongelooflijk. Dus behoor ik nu tot de mensen die een "bijna-dood" ervaring hebben doorgemaakt?

- Inderdaad.

- Ik heb er veel over gelezen, maar zo voel ik me toch echt niet. Ik bedoel...die mensen zeggen toch allemaal dat ze zichzelf zagen liggen en als het ware vrijkwamen van hun lichaam. . .dat ze dan een tunnel ingezogen werden, een licht zagen, enzovoort.

- Maar, dus begint u zich toch uw verleden te herinneren?

- Nu u het zegt, ja, ik meen dergelijke zaken gelezen te hebben, maar vraag me niet waar!

- Maar wat u zegt is wel juist. Dat heb ik hier ook verschillende malen gehoord.

- Nou, van mij zult u het in elk geval niet horen! Zei hij beslist. Wat hier ook aan het gebeuren is, het staat me weinig aan. Ik had geen "bijna doodservaring", en ik ben ook helemaal niet die Peter Sullivan waarover jullie het steeds maar hebben, en van straaljagers weet ik net zo min af als u. Ik zou niet eens weten wat een straaljager is. Bij mijn weten jagen jagers op wild en niet op stralen.

Het meisje lachte.

- Goed hoor, meneer, zoals u wilt. Wie bent u dan wél?

- Wist ik dat maar. zuchtte hij.

- Slaap nog maar wat, meneer. De volgende maal dat u wakker wordt zult u zich al heel wat beter voelen.

Hij voelde zich voldoende slaperig om die raad op te volgen. Het lag allemaal veel te moeilijk. Hij tobde er niet meer over. Korte tijd later lag hij terug in slaap, en droomde heerlijk over twee gotische vensters.

-o-o-o-o-

HOOFDSTUK 22. Terug thuis.

Peter Sullivan was nu al twee maand thuis, en inderdaad waren langzamerhand de herinneringen teruggekomen. In plaats van hem op te luchten, verontrustte dit hem echter nog meer, want zijn herinneringen waren tweeledig. Enerzijds begon hij zich meer en meer over zijn legerdienst te herinneren, maar anderzijds herinnerde hij zich heel andere zaken, uit een heel ander tijdperk. Als hij het er over had met Michèle, zei ze enkel:

- Maar Peter toch, je hebt gedroomd! Hou je dromen toch niet voor werkelijkheid! Maar het gevoel, twee personen in één te zijn, werd steeds sterker, en die andere persoon, die helemaal niet paste in dit tijdperk, kreeg meer en meer de overhand. Michèle en hun dochtertje bleven, hoewel hij zich alles over huwelijk en geboorte herinnerde, op een eigenaardige manier vreemden voor hem. Het leek bijna of hij niets met hen te maken had. Hij was gewoon op een of andere manier in een val gelopen. In een kosmische, meerdimensionale val!

Er moest meer zijn tussen hemel en aarde dan wat algemeen werd aangenomen. Er moest een verband zijn tussen tijd en.. .tja. ..tijd en wát eigenlijk? Als hij daar maar achter kon komen.

Meer en meer begon hij zijn tijd te doden met het lezen van boeken en verhandelingen die misschien enig licht op de zaak konden werpen. De theorie van Einstein, die de tijd een relatief begrip noemde, sprak hem aan, maar gaf geen uitsluitsel over zijn toestand.

Integendeel. Ze wierp nieuwe vragen op, waarop geen antwoord was. Wat was eigenlijk “tijd”? Iets dat we hier, op deze planeet waarnemen... iets ongrijpbaars. Het had ook iets met beweging te maken. De tijd werd geteld volgens de rotatie van de aarde en de omloop der planeten. Dat alles wist hij. Maar stond dit alles voor eens en voor altijd vast? Was er, buiten de zichtbare kosmos, ook “tijd”? Of heerste daar tijdloosheid? Zou de tijd sneller of trager gaan naar gelang van de planeet waarop men zich bevindt, en tengevolge daarvan ook van de snelheid waarmee men zich voortbeweegt of voortbewogen wordt?

Was er ergens een fluïdum in dit tijdsbeeld?
Was er een ontsnappingsmogelijkheid aan de tijd?
Kon hij in zo'n “val” zijn terechtgekomen?

Allemaal vragen waarop hij het antwoord schuldig bleef. Hoe dieper hij zich in al die theorieën verdiepte, hoe verder verwijderd het antwoord bleef.

Ook begon hij zich te verdiepen in het fenomeen van de reïncarnatie. Over “déja vu” verschijnselen. Over mensen die beweerden vroeger al eens geleefd te hebben. Hij liet zich video opnamen bezorgen van interviews met dergelijke mensen. Bij sommigen ontdekte hij onmiddellijk bedrog. Het soort bedrog dat men gebruikt om in de belangstelling te komen.

Maar anderen deden hem twijfelen.

Ook liet hij zich gedetailleerde zee- en luchtkarten bezorgen en vond precies daar een eiland, waar hij wist dat het er moest zijn. Het had echter een naam die hem niets zei, maar wel de vorm die hij in zijn geest had. Hoe kon hij nu gedroomd hebben over een eiland waarvan hij voorheen het bestaan niet eens vermoedde?

Vaak sprak hij met Michèle over deze onderwerpen, maar maakte haar op die manier enkel meer en meer ongerust over hem.

Hun gezinstoestand ging er zienderogen op achteruit. Er was geen contact, geen interesse van zijn zijde. Ruzies en twisten kwamen meer en meer voor.

Tenslotte hield hij het niet meer uit.

- Michèle, sprak hij op een dag. Ik ga voorlopig niet meer in dienst. Ik neem een jaar verlof zonder wedde en ga op zoek tot ik zekerheid heb dat ik of gedroomd heb, of dat er inderdaad iets zeer eigenaardigs met me is gebeurd.

- Het lijkt je wel ernst, niet? Naar waar en hoe ga je zoeken?

- Ik zie maar één mogelijkheid: ik koop of huur een watervliegtuig in de dichtstbijzijnde bewoonde wereld en ga dat eiland onderzoeken!

- Je zoekt naar een luchtkasteel, Peter! Sprak ze schamper. En trouwens... dat zal een flinke hap uit ons spaartegoed vergen!

- Leef je dan liever heel je verder leven met een man die zijn ware identiteit niet kent?

Ze gaf het op. Misschien was het inderdaad de enige mogelijkheid om hem voor eens en voor altijd van dit visioen af te helpen.

- Nu, als je het echt meent. ..maar wat wil je ermee bewijzen?

- Als ik dat eiland kan vinden moet er iéts zijn overgebleven. Iets dat me bewijst dat ik niet heb gedroomd.

- Stel dat je inderdaad iets vindt. Wat dan? Echtscheiding, ons gezin uiteengerukt? Ons dochtertje alleen op de wereld? is het dat wat je wilt?

- Hemel nee. Als ik niets vindt, dan moet ik me uiteindelijk bij de feiten neerleggen en aannemen dat ik gedroomd heb. Vind ik wél iets, dan ken ik tenminste mijn ware identiteit. Dan moet ik me erbij neerleggen dat ik in een verkeerd tijdperk ben terechtgekomen, en zal verder mijn taak als goede huisvader waarnemen.

- Nee. Sprak ze beslist. Als jij je ten opzichte van mij een vreemde voelt, en meer nog, ook weet te bewijzen dat dit het geval is, dan weiger ik verder met je te leven. Zo kan het gewoon niet verder.

- Je hebt gelijk, ik moet ook aan jou denken, maar misschien wijzen mijn onderzoekingen juist het tegendeel uit, en dat kan me helpen om terug te worden wie ik vroeger was. De draad opnieuw opnemen.

- Peter, ik ben angstig. Ik heb weinig hoop, of je nu iets vindt of niet. Maar ik vrees dat het het enige is wat we kunnen doen.

- Het is trouwens iets wat ik móét doen! Het is een drang waaraan ik niet kan weerstaan, Iets roept me naar dat eiland. Ik móét er gewoon zijn!

-0-0-0-0-

HOOFDSTUK 23. De toekomst van het verleden.

Het was een goede twee maand later dat Peter, alleen aan boord van het met speciale voorraad tanks uitgeruste watervliegtuig, de zone naderde waar zich het eiland moest bevinden. Steeds meer levendige herinneringen aan vroeger waren hem door de geest gegaan, en hij wist nu met onfeilbare zekerheid dat het eiland dat hij op de landkaarten had gevonden, ook het eiland was dat hij zocht.

En toch, alle informatie die over het eiland verkrijgbaar was, vermeldde dat het onbewoond was, en dat dit steeds zo was geweest. Het lag te ver van de vaarroutes af en had geen enkele strategische waarde om er enige vestiging op onder te brengen. Enkele jaren geleden was er een filmploeg aan land geweest om de fauna en flora van het eiland in een documentaire vast te leggen, maar dat was dan ook het enige.

De motor ronkte trouw en regelmatig en ingespannen tuurde hij doorheen de doorzichtige cirkel van de propeller.

- Het moet hier ergens zijn, dacht hij terwijl hij hoger opklom om verder te kunnen zien. De lucht was hemelsblauw en wolkeloos. Spoedig moest hij het eiland in zicht krijgen. Scherp tuurde hij in de juiste richting, en ja hoor, heel in de verte zag hij de schuimkoppen van de branding.

Korte tijd later vloog hij in een grote cirkel omheen het eiland.

- Helemaal de vorm die ik in mijn geheugen heb. Mompelde hij. Of dit is een groteske 'déjà vu' ervaring, of...?

Hij naderde nu terug de plaats waar eens de aanlegsteiger was geweest. Niets! Zou hij dan toch gedroomd hebben? Hij tuurde verder, naar de plaats waar hij zo vaak vanuit die gotische vensters over de vallei had gestaard. Groen struikgewas en bomen. Anders niets! Precies op dat moment begon de motor te sputteren.

- Vreemd. Hij heeft het de hele weg zo goed gedaan. Dat me zoiets juist nu moest overkomen. Het lijkt wel of de stomme motor weet dat ik mijn einddoel heb bereikt! Maar nu kan me niets meer overkomen. Ik ken de streek als mijn broekzak. Ik laat de kist langzaam uitglijden en landen op de rechte, ondiepe rivier.

Hij zette de motor, waarvan de temperatuurmeters nu in de rode zone wezen, af en liet het vliegtuig in een laatste flauwe bocht glijden. Dan dook hij recht de diepe vallei, gevormd door de rivier, binnen en scheerde over het rimpelloze water.

Bijna raakten de drijvers het wateroppervlak, toen hij het zag:

De filmploeg had een lekke boot achtergelaten en die stak half boven het wateroppervlak uit, midden in de rivier. Er was geen ontkomen aan!

- Verdoemde stadslui! Ook hier komen ze al hun vuil dumpen! De hindernis was zonder motorkracht niet meer te ontwijken, en hij wist dat het geringste contact tussen drijvers en boot de neus onherroepelijk naar beneden zou trekken en het water in boren. In een ultieme reflex rukte hij aan de stuurknuppel en stampte het voetenstuur naar rechts. Het vliegtuig maakte een sprong, won terug hoogte in een wijde bocht, maar verloor snelheid en hing even

weifelend in de lucht. Dan viel het pardoos neer in het ondoordringbare struikgewas, halverwege de hoge flank van de vallei. Vlammen begonnen de cockpit binnen te lekken. Hij opende de deur, sprong er uit en liet zich de helling afrollen, tot hij met een smak tegen een boom terechtkwam en het bewustzijn verloor.

-o-o-o-o-

NASPEL.

Uit de ruïne van zijn geest keek hij neer op de smeulende puinhoop van zijn lichaam.

Langzaam kwam hij bij bewustzijn, en had de indruk dat hij zich niet voor het eerst in die toestand bevond. Toch was het anders dan de vorige keer. De vorige keer waren zijn ogen precies gotische vensters geweest, en keek hij van uit de hoogte neer op zijn lichaam. Nu leek het juist andersom. Alles leek zich nu juist hoog boven hem af te spelen.

Hij lag met het hoofd naar beneden en tegenaan het water op de helling. Hij keek omhoog, de bergwand langs, tot hij het verkoolde wrak van zijn machine bemerkte. Het vuur had uitbreiding genomen, lekte snel naar omhoog en was nu bijna bij de top van de berg.

Gefascineerd staaarde hij naar het brullende vlammenspel. De vuurhaard verzengde bomen, struiken en gewassen, en laaide, boven op de berg. als in een triomfantelijke apotheose, nog eenmaal, luid loeiend, hoog ten hemel op. Toen werden de vlammen kleiner, en doofden tenslotte helemaal uit. De hele bergtop stond nu onder een dikke rook, die langzaam wegdreef in een licht, zwoel briesje.

En toen mochten zijn ogen het mooiste schouwspel aanschouwen dat hij zich had kunnen dromen.

Terwijl zijn laatste levenskrachten hem verlieten, en hij wist dat er ditmaal geen medisch team klaarstond om ze terug op te wekken, staarden ze hem van uit de hoogte aan.

Waar het groen van het gebladerte was weggevreten door het vuur, omfloerst door de laatste resten van de zwarte rook, rezen ze op uit het verkoolde struikgewas. Zwartgeblakerd door het vuur, afgetakeld door de tand des tijds, maar rechtop en onaantastbaar. Trots over de vallei uitstarend in het laatste stuk verhakkelde muur van wat eens zijn paradijs was geweest, stonden ze daar als het mooiste welkomstcomité dat iemand ooit te beurt was gevallen: twee gotische vensters.

ZIJN gotische vensters. Trouw hadden ze op hem gewacht. Wetend dat alles wat omhoog gaat, eens terug naar beneden moet komen. Wetend dat de tijd relatief is, en rare bokkensprongen kan maken, maar dat toch vroeg of laat alles terug in zijn juiste plooi moest vallen. Dat...was de ongeschreven, kosmische wet.

In een flits werd hem alles duidelijk.

In een alles verhelderende flits, waarin hij het hele kosmische gebeuren snapte waarnaar hij zolang had gezocht, was hij één met zijn schepper, en oneindig dankbaar. Een weldadige warmte omvatte hem en iets als een bron van kosmische genegenheid welde in hem op.

- Bedankt god! Jubelde hij. Want hij wist echt niet met welke andere naam hij dat fenomeen moest aanspreken!

Neen. Er waren geen valstrikken. Er was geen oneerlijkheid. Er was geen oneerlijke verdeling van vreugde en leed. Alles draaide zuiver evenwichtig rond in een harmonisch geheel waarvan iedereen deel uitmaakt, en waarin elke loon naar werken ontvangt.

Er kon een korreltje ontsnappen uit het geheel. Er kon een disharmonie optreden, maar het moest terugkomen. Het universum was groots en stak briljant in mekaar. Dit. .was geen mensenwerk meer. Dit. .was door een veel grotere macht in mekaar gezet beseft hij nu, en hij moest glimlachen om de kleinzielige zorgen van de mensenkinderen, die zich uitsloofden om recht te doen zegevieren. Die mekaar uitmoordden om gelijkheid te bekomen. Die tegen alles wat hun “recht” scheen te belagen ten strijde trokken. Hoe zielig en kortzichtig was dit alles.

Alsof het universum zélf niet elke misstap straft en elke onrechtvaardigheid tenietdoet als de mens maar tijd en geduld heeft om te wachten. Maanden? Jaren? Speelde dit een rol?

Bestond er wel tijd? Men kon rustig wachten tot zijn dood of zelfs tot na de dood. Alles kwam terecht, en alles kwam goed.

Het enige wat het strijdende deel van de mensheid demonstreerde was een schrijnend gebrek aan vertrouwen in zijn schepper. Ja, zelfs een schrijnend gebrek aan vertrouwen in de onwrikbare natuurwetten!

Alsof ooit al eens iets omhoog gegooid was, zonder terug naar beneden te komen.

Een maand later werd hij bij een groots opgezette zoekactie gevonden. Het gezicht gewend naar de gotische vensters. Een verstarde, maar stralende glimlach op zijn dode gelaat. Toen Michèle hier later van op de hoogte werd gebracht pinkte ze een traan weg en zei eenvoudig:

- Hij moet gelijk hebben gehad. Hij wist waar hij heenging. Hij had alle redenen om te glimlachen! De hemel geve dat hij vond wat hij zo nodig bleek te hebben.

-0-0-0-0-

Ergens in een heel ver verleden, in ‘another place of time’, sprong een zielsgelukkige Maaïke een gat in de lucht toen ze hoorde dat Halewijn terug bij bewustzijn was.

Einde